

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

27 oktober 2006

BELEIDSBRIEF

Ruimtelijke Ordening / Onroerend Erfgoed

Beleidsprioriteiten 2006-2007

ingediend door de heer Dirk Van Mechelen,
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

INHOUD

	Blz.
Inleiding.....	5
Luik I: Ruimtelijke Ordening: Fundamentele uitgangspunten van het beleid.....	6
1°. Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker decretaal kader.....	7
(1) Een algemene decreetwijziging op punt stellen.....	7
(2) De continue informatieverbreiding van wetgeving en reglementering garanderen.....	8
(3) Aandacht voor rechtszekerheid bij kopen en huren van een onroerend goed.....	8
(4) Dubbel takenpakket semi-publieke instellingen onderzoeken.....	8
2°. Verder werken aan een effectieve uitvoering van het actieprogramma van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	9
(5) Gelijkwaardige inspanningen stedelijke gebieden en natuurlijke en agrarische structuur	13
(6) Activeren planningsprocessen RSG Hasselt-Genk en Leuven	13
(7) Een operationeel beleidskader voor ruimtelijke netwerken uitwerken	13
(8) Het aanbodbeleid voor nieuwe bedrijventerreinen en strategische locaties verder voeren.	14
3°. De integrerende en coördinerende rol van ruimtelijke ordening / doorwerking RSV via gedragen partnerschappen	16
(9) Hergebruik van bestaande bedrijventerreinen stimuleren met specifieke aandacht voor brownfields	25
(10) Ruimtemonitor Vlaanderen' opbouwen in de schoot van het Steunpunt Ruimte en Wonen.....	26
(11) Reeds genomen initiatieven nauwgezet verder zetten	27
(12) Werken aan verweving	27
(13) Aandacht voor de 'ijzeren voorraad'	27
(14) Zoeken naar geschikte locaties voor windturbines	28
(15) Uitwerken van een richtlijn inzake tuinaanlegbedrijven	28
4°. Werken aan de evaluatie en herziening van het RSV	29
(16) Het RSV op korte termijn actualiseren en gedeeltelijk herzien	31
(17) Voorbereidingen treffen voor een grondige herziening van het RSV	31
5°. Doeltreffende instrumenten ter beschikking stellen van het ruimtelijk beleid.....	32
5.1. Planning.....	31
(18) Monitoring en evaluatie van provinciale ruimtelijke structuurplannen.....	35
(19) Typevoorschriften gewestelijke RUPs.....	35
(20) Uniform systeem voor GemRUP's en PRUPs	35
(21) Subsidieaanvragen strategische projecten.....	35

(22)	Grensoverschrijdende en internationale samenwerking versterken	35
(23)	Voorbeeldenboek kwalitatieve bedrijventerreinen opmaken	36
(24)	Voorbeeldenboek kwalitatieve verkavelingen opmaken	37
(25)	Regelgeving leegstand en verwaarlozing bedrijfsruimten evalueren	37
5.2.	Grondbeleid	38
(26)	Voorontwerp grondbeleidsplan verder uitwerken	40
(27)	Geoloket ‘onbebouwde percelen’ performanter maken	40
5.3.	Vergunningenbeleid	41
(28)	Informatieloket Ruimtelijke Ordening verder stroomlijnen	41
(29)	Beoordelingskader goede ruimtelijke ordening: opmaken, uittesten en finaliseren	41
(30)	Meldingsmogelijkheid eenvoudige werken onderzoeken	42
(31)	Creëren van beroepsmogelijkheid voor publiekrechtelijke personen	42
(32)	De socio-economische vergunning naar Vlaanderen overhevelen	42
5.4.	Handhavingsbeleid	43
(33)	Onderzoek naar de implicaties van een meer uitgebreide administratieve rechtshandhaving	43
(34)	Decretale vertaling van de onderzoeksresultaten	43
6°.	Vereenvoudigen van procedures en lasten	44
(35)	Dossiersamenstelling verkavelingsaanvragen actualiseren	45
(36)	Generiek GIS-platform opvolgen	45
(37)	Geïntegreerd werken – uniform dossierafhandelingsysteem	45
(38)	Nieuwe datalagen aanmaken en ontsluiten	45
(39)	Het planologisch attest blijven stimuleren	45
7°.	Het subsidiariteitsprincipe verder operationaliseren en verduidelijken	47
(40)	Gemeenten stimuleren tot realisatie van de vijf ontvoogdingvoorwaarden	48
(41)	Ontvoogde gemeenten ondersteunen bij hun autonome rol	48
(42)	Praktisch afspreken rond soepele werkbare subsidiariteit	48
Luik II:	Onroerend Erfgoed: Fundamentele uitgangspunten van het beleid	49
1°.	Basisdecreet en aangepaste regelgeving onroerend erfgoed	50
(1)	Vorbereiding implementatie van Malta in archeologieluik als eerste stap	51
(2)	Evaluatie luiken monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen als opstap naar basisdecreet in 2008	51
(3)	Luik varend, rollend, rijdend en vliegend erfgoed	52
2°.	Klantgerichtheid	53
2.1.	Opbouwen van partnerships met overheden en particulieren	53
(4)	Focus op begeleiding van lokale overheden	53
(5)	Samenwerken met onderwijs	54
2.2.	Draagvlak voor erfgoed vergroten	54

(6)	Erfgoedroutes	55
(7)	Gewestelijke partnerverenigingen.....	56
(8)	Monumentenstrijd	56
(9)	Handleidingen en richtlijnen blijven belangrijk	56
(10)	Kennisverwerking en -ontsluiting.....	57
(11)	(Lokale) Erfgoedverenigingen verder ondersteunen	57
(12)	Engagement in het kader van het Vlaamse gelijkekansenbeleid.....	57
2.3.	Van actor naar regisseur.....	57
(13)	Onderzoeksagenda verder uitbouwen	58
(14)	Uitbouw van het vakgebied noodconservatie	58
(15)	Werken aan een toekomst voor maritiem erfgoed.....	59
(16)	Afstemming met Europese regelgeving.....	59
3°.	Beschermingsbeleid.....	60
(17)	Een thematisch-typologisch beschermingsbeleid	61
(18)	Evaluatie beschermingsinstrumentarium	61
(19)	Erfgoed Eerste Wereldoorlog beschermen voor de toekomst.....	62
(20)	Afstemmen met ruimtelijke ordening	62
(21)	Maximaal benutten van de beheersinstrumentaria	62
4°.	Financiering.....	64
(22)	Vlotte toekenning van resaturatiepremies.....	64
(23)	(Alternatieve) financiering in de toekomst.....	65
	Bijlagen.....	67

Inleiding

“Verder werken aan een menselijke ruimtelijke ordening via gedragen partnerschappen en zorgen voor morgen met respect voor het verleden, behouden om te inspireren en te ontwikkelen.”

Dit is de kern van mijn beleid zoals het in mijn Beleidsnota 2004-2009 voorgesteld werd. Dit was de krachtlijn van mijn beleid tijdens het voorbije jaar en dit zal ook tijdens 2007 zo blijven.

Een gedragen ruimtelijk beleid kan enkel tot stand komen in samenwerking met alle betrokken partners. Wij moeten ons bewust zijn van de verzuchtingen die leven en van de ruimtelijke dynamiek op het terrein. Tegelijk moet ik er als minister van Ruimtelijke Ordening over waken dat wij vandaag geen ruimtelijke keuzes maken die de mogelijkheden van toekomstige generaties onmogelijk maken.

Ruimtelijke ordening krijgt terecht een integrerende en coördinerende taak. Het kan vanuit een eigen expertise bijdragen aan het optimaal ontwikkelen van Vlaanderen. Op deze manier kunnen de vele ruimtelijke vragen op een gestructureerde en gelijkwaardige manier afgewogen worden. Daarbij legt ze haar specifieke accenten. Ik denk bijvoorbeeld aan aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en het ontwikkelen van vormen van efficiënt ruimtegebruik.

Op vele domeinen is er vooruitgang geboekt.

De uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is op volle kruissnelheid. Ik werk verder aan een volledige uitvoering van dit beleidsplan en kijk intussen verder: in 2007 moeten we kunnen beschikken over een actualisatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voor dringende noden en worden de nodige voorbereidingen getroffen voor een grondige herziening. De onderzoeken die hiervoor nodig zijn werden reeds opgestart.

Ook op niveau van de provincies en gemeenten heeft zich een intense planningsdynamiek ontwikkeld. Steeds meer gemeenten voldoen aan verschillende ontvoogdingsvoorwaarden. In 2005 hebben een eerste reeks gemeenten de finale stap gezet naar ruimtelijke autonomie, een historische stap voor het ruimtelijke beleid in Vlaanderen.

Het komende jaar blijf ik me inspannen om de krachtlijnen uit mijn beleidsnota 2004-2009 waar te maken. De verdere uitvoering, evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen neemt een cruciale positie in. De afbakening van de stedelijke gebieden wordt verder gezet. Waar de processen zijn vastgelopen zal ik al het mogelijke doen om de gesprekken terug op te starten. De gelijktijdige afbakening van de landbouw- en natuurgebieden wordt bestendigd. We moeten ervoor zorgen dat dit proces verder kan verlopen. Tegelijk moet het ruimtelijk beleid antwoord bieden op dringende vragen uit de samenleving: ruimte voor wonen, werken en de diverse vormen van recreatie. Hierbij dient de relatie met de ruimtemonitor en het Steunpunt gelegd te worden.

Een andere grote ambitie voor het komende jaar is het doorvoeren van de eerder aangekondigde decreetswijzigingen op het vlak van planning, vergunningen en handhaving. Ook het grondbeleid vormt een aandachtspunt.

Luik I: Ruimtelijke Ordening

Fundamentele uitgangspunten van het beleid

1°. Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker decretaal kader

Beleidsdoelstelling

Het principe van de rechtszekerheid stond gedurende de vorige legislatuur centraal in het beleid ruimtelijke ordening.

Dit blijft zo.

Het moet voor elke burger en elk bedrijf duidelijk zijn wat de regels zijn, wat kan en wat niet kan. Decretale bepalingen en stedenbouwkundige voorschriften moeten goed leesbaar en eenduidig zijn. Het is één van mijn voornaamste doelstellingen te komen tot een algemene decreetswijziging.

De burger moet, ondanks de complexiteit van de geregeld wijzigende regelgeving, steeds kennis kunnen nemen van de geldende reglementering.

Potentiële verkrijgers of huurders (voor meer dan negen jaar) van een onroerend goed of een zakelijk recht op dit onroerend goed moeten tijdig op de hoogte zijn van de bouw misdrijven die er op rusten.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

De algemene decreetswijziging werd verder voorbereid.

De wetgeving (decreten; uitvoeringsbesluiten, omzendbrieven) werden steeds onmiddellijk geactualiseerd op de website www.vlaanderen.be/ruimtelijkeordening, ook bekend als www.ruimtelijkeordening.be. Bovendien werd ook de website www.bouwenenwonen.be verder uitgebouwd. Hier vindt de internetgebruiker een toegankelijke vertaling van de wetgeving rond vergunningen.

In gemeenten met een goedgekeurd plannen- en vergunningenregister verplicht het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening het verstrekken van gedetailleerde informatie over de vergunningstoestand, de stedenbouwkundige bestemming en het bestaan van dagvaardingen wegens bouwovertradingen. Deze informatieplicht geldt zowel bij de opmaak van akten als bij het voeren van publiciteit en geldt niet enkel voor notarissen en ambtenaren maar ook voor vastgoedmakelaars en particuliere verkopers en verhuurders. De niet-naleving van deze verplichtingen is immers strafrechtelijk sanctioneerbaar.

De lijst met de gemeenten waarin de verhoogde informatieverplichtingen gelden wordt actueel bijgehouden op de website www.ruimtelijkeordening.be.

In 2006 werden verdere gesprekken aangeknoopt met ondermeer de federatie van notarissen, de koepelorganisaties van vastgoedmakelaars, de organisaties van de geschreven pers, vastgoedsites en hypotheekverstrekkers. Allen zegden toe om constructief mee te werken aan de uitvoering van deze verplichtingen.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(1) Een algemene decreetwijziging op punt stellen

Ik zet de werkzaamheden aan de decreetswijzigingen verder. De decreetswijziging zal een duidelijker kader voor het grondbeleid omvatten, evenals een aangepast, rechtszeker en goed functionerend handhavingsbeleid. De reikwijdte en haalbaarheid van deze piste wordt vandaag nader bestudeerd. Daarnaast nemen we onder andere nog volgende aspecten op:

- bijsturingen inzake planning conform het regeerakkoord: invoering van de mogelijkheid voor gemeenten om geen bindende bepalingen op te nemen in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan; pragmatische werkbaarheid van de taakverdeling tussen de drie planningsniveaus in Vlaanderen verhogen door in onderlinge afspraak taakverschuivingen in functie van onder andere een snellere uitvoerbaarheid mogelijk te maken, mogelijks afwijkingen van de thans voorziene taakverdeling;
- evalueren van het systeem van plabaten en planschade, alle aankoopverplichtingen en compensatiemechanismen en waar nodig sociaal bijsturen;

- verschaffen van een rechtszekere en planologische oplossing voor de thematiek van de weekendverblijven, voor zover het een Vlaamse materie betreft (o.a. het uitdovend woonrecht);
- invoering van een enig loket voor gecombineerde aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en milieuvergunning en het onderling afstemmen van de procedures met betrekking tot het openbaar onderzoek, de adviesverlening en bepaalde termijnen. Onderzocht wordt of dit ook kan gekoppeld worden met de machtiging voor het uitvoeren van werken aan beschermd erfgoed.
- vereenvoudigingen binnen de vergunningsprocedure (onderzoek naar de mogelijkheid om een vergunning te vervangen door een melding, invoering van het as-built attest, faciliteiten ten behoeve van vormen van zorgwonen);
- een kader voor stedenbouwkundige projecten.

In deze decreetwijziging zullen nog een aantal beperkte, eerder technische correcties en bijstellingen worden opgenomen. Finaal zal er tevens een verdere afstemming en samenwerking tussen de regelgeving ruimtelijke ordening en de regelgeving onroerend erfgoed nagestreefd worden.

(2) De continue informatieverbreiding van wetgeving en reglementering garanderen

De snel wijzigende regelgeving rond ruimtelijke ordening blijft actueel raadpleegbaar via de website www.ruimtelijkeordening.be. Bijzondere aandacht zal ook gaan naar de koppeling met regelgeving die wel machtiging vereist, ook als is er geen stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk. Dat is bijvoorbeeld het geval voor het beschermd erfgoed. Dit zal nadrukkelijker op de website worden aangegeven en worden gekoppeld met de (website over) de regelgeving onroerend erfgoed.

(3) Aandacht voor rechtszekerheid bij kopen en huren van een onroerend goed

Ik zal de informatieverplichting verder bekendmaken en de verschillende doelgroepen sensibiliseren om deze na te leven. In het najaar van 2006 zal ik een protocol afsluiten met de geschreven perssector om in functie van het bevorderen van de rechtszekerheid de verplichte vermeldingen te laten opnemen in de vastgoedadvertenties. Tegelijk voer ik een doelgerichte communicatiecampagne die elke adverteerder wijst op het bestaan van de nieuwe verplichtingen. De sensibiliseringsactie ten aanzien van de vastgoedsites wordt voortgezet. Ik zal nagaan of de websites aan de nieuwe reglementering aangepast werden. Ik zal de informatieverplichting (met inbegrip van die voor het beschermd erfgoed) verder bekendmaken.

(4) Dubbel takenpakket semi-publieke instellingen onderzoeken

Sommige (semi-)publieke instellingen, zoals intercommunale verenigingen, hebben vaak een dubbel takenpakket. Enerzijds stellen ze voor een aantal gemeenten structuurplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen op, en anderzijds staan ze dan weer in voor de projectontwikkeling zelf in diezelfde gemeenten. Ze treden hierbij tevens in concurrentie met private actoren. Op deze manier treden ze op als 'rechter en partij' en dit kan aanleiding geven tot concurrentievervalsing. Bovendien bestaat het risico dat de goede ruimtelijke ordening in het gedrang komt.

Er zal concreet nagegaan worden hoe de situatie op het terrein is, teneinde eventueel de nodige maatregelen te kunnen nemen.

2°. Verder werken aan een effectieve uitvoering van het actieprogramma van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Beleidsdoelstelling

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is een wetenschappelijk onderbouwde visie op hoe we in Vlaanderen met onze ruimte moeten omgaan om een zo groot mogelijke ruimtelijke kwaliteit te krijgen. Het is sinds 1997 een essentieel onderdeel en belangrijke motor van het ruimtelijk beleid. De behoeftenprognoses uit dit beleidsplan lopen tot 2007. Het naderen van deze planhorizon stelt mij voor een aantal belangrijke taken.

- het afronden van het actieprogramma van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, onder dit uitgangspunt verder uitgewerkt.
- het bewerkstelligen van de doorwerking van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op de verschillende beleidsniveaus en in de verschillende beleidssectoren (uitgewerkt onder uitgangspunt 3: De integrerende en coördinerende rol van ruimtelijke ordening / doorwerking RSV via gedragen partnerschappen.)
- het maken van een evaluatie en het actualiseren en gedeeltelijk herzien van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, voor de periode na 2007 (uitgewerkt onder uitgangspunt 4: Werken aan de evaluatie en herziening van het RSV)
- het voorbereiden van een fundamentele herziening : 'tweede' Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (uitgewerkt onder uitgangspunt 4: Werken aan de evaluatie en herziening van het RSV)

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

De uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen omvat een omvangrijke lijst van vaak zeer complexe planningsprocessen.

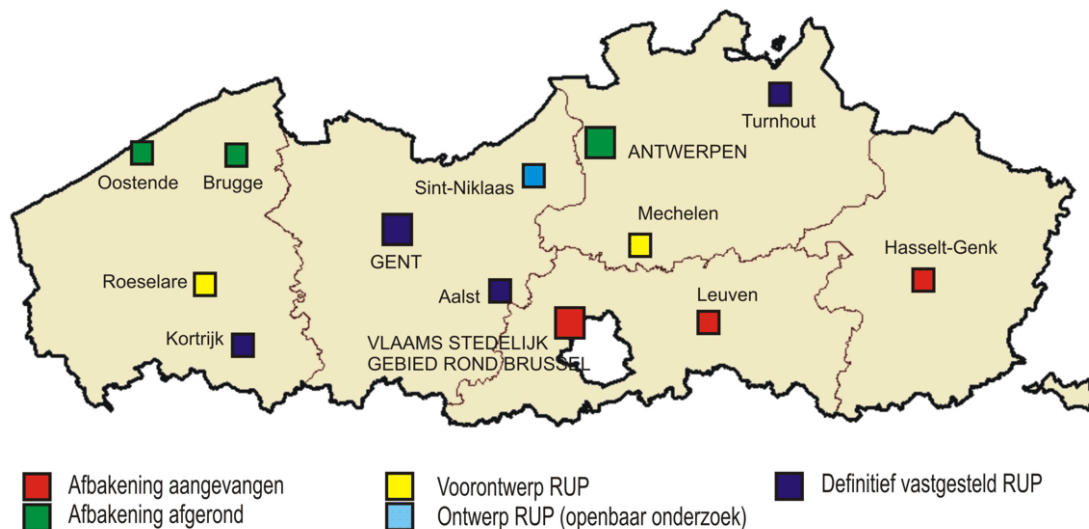
De eerste jaren na de goedkeuring van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd veel tijd geïnvesteerd in het ontwikkelen van methoden en het verwerven van ervaringen met deze voor Vlaanderen nieuwe vormen van procesoverleg in ruimtelijke dossiers. Het bereiken van voldoende draagvlak was hierbij een cruciaal punt.

Ik heb ook tijdens het werkjaar 2005-2006 de doorwerking van het algemeen referentiekader van het RSV gewaarborgd. Dit werd onder andere gedaan door het ondersteunen van de opmaak en de toetsing van gemeentelijke structuurplannen. Verder werd ingestaan voor de opvolging en adviesverlening inzake de opmaak van provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Deze aspecten komen ook verder in deze Beleidsbrief aan bod.

Ik heb op basis van een stand van zaken een timing opgemaakt voor de laatste fase van de uitvoering. De onderstaande tabellen geven een overzicht van de veelheid aan processen die lopen.

De laatste jaren is de uitvoering van een aantal processen in een stroomversnelling geraakt. Ik zie dat er sprake is van een domino-effect van goedgekeurde plannen en dat zich nu op een aantal punten een inhaalbeweging voltrekt. Vrijwel alle processen van het actieprogramma van het RSV zijn momenteel opgestart of worden op korte termijn opgestart. Wel dient onderlijnd te worden dat in functie van het verzekeren van de kwaliteit van de processen er werd geopteerd voor een versterking van het draagvlak en de inspraak van de betrokkenen. Dit was een arbeidsintensief en complex overlegproces.

De Vlaamse Regering heeft het voorbije werkjaar ruimtelijke uitvoeringsplannen definitief vastgesteld die voortkomen uit de volgende processen: grootstedelijk gebied Gent, het regionaal stedelijk gebied Kortrijk en het Economisch Netwerk Albertkanaal. Voor de buitengebiedregio's Haspengouw-Voeren en Kust-Polders-Westhoek werden bepaalde gedeelten van het gewestplan herbevestigd en werd een operationeel uitvoeringsprogramma goedgekeurd met onder andere een programma voor de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Kaart 1 : afbakeningsprocessen regionaalstedelijke gebieden

Stand van zaken en timing - Afbakeningsprocessen groot- en regionaalstedelijke gebieden											
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
RSG Aalst	jan □		maa ■	okt ○		jul ●					
RSG Turnhout		jan □		feb ■	nov ○		jun ●				
GSG Gent		apr □			aug ■		apr ○	dec ●			
RSG Kortrijk	maa □			okt ■		jul ○			jan ●		
RSG Sint-Niklaas				jan □			jan ■	maa ○	●		
RSG Mechelen	jan □				jul ■			jun ○		●	
RSG Oostende				okt □		aug ■			○	●	
RSG Brugge					sep □		sep ■		○	●	
RSG Roeselare					mei □		feb ■		jul ○	●	
GSG Antwerpen						mei □		mei ■	○	●	
Vlaams Stedelijk gebied rond Brussel							nov □	abc	abc		●
RSG Hasselt-Genk			mei □		d				e		●
RSG Leuven				sept □	f				g		●

afbakeningsproces:

- afbakeningsproces opgestart
 ■ afbakeningsproces afgerond

opmaak gewestelijk RUP:

- plenaire vergadering
 ● definitieve vaststelling

overige aanduidingen:

- a tussentijds rapport focusbepaling voor VR: juli 2005
 b tussentijdse beslissing VR: in voorbereiding
 c start vervolgstudie: te bepalen in tussentijdse VR
 d geen akkoord over einddocument, proces opgeschort sinds december 2002
 e proces heropgestart in 2006, informeel overleg over knelpunten tot september 2006
 f proces opgeschort mei 2002

Tabel 1 : stand van zaken en timing – afbakeningsprocessen groot- en regionaalstedelijke gebieden

Stand van zaken en vastgestelde timing - Afbakeningsprocessen buitengebiedregio's												
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Haspengouw-Voeren							jun □	jul ■	dec ●	►	►	►
Kust-Polders-Westhoek							jun □	jul ■	maa ● ^b	►	►	
Hageland								□	■	►	►	►
Neteland								□	■	►	►	►
Veldgebied Brugge - Meetjesland								□	■ ^c	►	►	►
Limburgse Kempen en Maasland									□ ^d	■	►	►
Noorderkempen									□ ^d	■	►	►
Schelde-Dender									□ ^d	■	►	►
Leiestreek									□ ^d	■	►	►
Zenne-Dijle-Pajottenland										□	■	►
Klein-Brabant/Antwerpse gordel										□	■	►
Waasland										□	■	►
Vlaamse Ardennen										□	■	►

proces

- proces opgestart
- proces afgerond

vervolgtraject

- beslissing Vlaamse Regering
- traject uitvoering van beslissing van de Vlaamse Regering

overige aanduidingen:

- a herbevestiging van ca 41.000 ha agrarisch gebied en uitvoeringsprogramma
- b herbevestiging van ca 95.200 ha agrarisch gebied en uitvoeringsprogramma
- c herbevestiging van ca 55.800 ha agrarisch gebied mits technisch nazicht
- d opschorting tijdens verkiezingsperiode en vorming nieuwe gemeenteraden

Tabel 2 : stand van zaken en vastgestelde timing– afbakeningsprocessen buitengebiedregio's

De laatste strategische plannen en de opmaak van MER-rapporten voor de poorten bereiken stilaan hun eindfase, zodat ook hiervoor ruimtelijke uitvoeringsplannen kunnen worden opgemaakt.

De evoluties in de gebiedsgerichte ontwikkeling van bedrijventerreinen en het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) geven aan dat de taakstellingen voor bijkomende ruimte voor werken en ondernemen worden nagestreefd. In het ENA zijn meerdere acties lopend of afgerond. Zo wordt er gewerkt aan de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor bijkomende regionale bedrijventerreinen, zijn er heel wat acties gepland voor hergebruik en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, loopt een onderzoek naar 5 locaties voor nieuwe bedrijventerreinen en wordt de optimalisering van infrastructuur bekeken.

Op 20 juli 2006 keurde de Vlaamse regering een nieuwe stap goed voor het economisch netwerk Albertkanaal: de opmaak van een ruimtelijk veiligheidsrapport en een planMER en het onderzoek naar de mogelijkheden te Wommelgem-Ranst.

Algemeen kan gesteld worden dat de opvolging van het aanbodbeleid gebeurt in het kader van het Actieplan Bedrijventerreinen.

Binnen het totaalpakket van 7.000 hectare bijkomende bedrijventerreinen uit het RSV, is het Vlaams gewest verantwoordelijk voor 4.100 ha (zonder de poorten). Hierbij wil ik er ook expliciet voor zorgen dat er voldoende strategische locaties worden voorzien voor internationale sectoren met groeikansen, zowel voor de meer traditionele sectoren als voor de creatieve en kenniseconomie. Zowel de poorten als de belangrijke hinterlandlocaties (waaronder het ENA) hebben een strategische betekenis in het logistieke netwerk. Ook kantoorlocaties van Vlaams belang heb ik maximaal verankerd in afbakeningsprocessen voor stedelijke gebieden. Concreet kan hierbij als voorbeeld verwezen worden naar het project 'Chartreuse' in Brugge.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat voor 1.343 ha de bestemmingsprocedure volledig is afgerond. Daarnaast doorloopt een pakket van circa 330 ha de decretale goedkeuringsprocedure. Voor ca 576 ha kan de decretale goedkeuringsprocedure spoedig starten.

Tabel 3 : Stand van zaken – Aanbodbeleid bedrijventerreinen op Vlaams niveau in stedelijke gebieden en ENA			
	Aanbod op Vlaams niveau gerealiseerd in de periode 1994-2002 via gewestplanwijzigingen en plannen van aanleg	723 ha	Hierin worden enkel de bestemmingswijzingen verrekend in steden en gemeenten die behoren tot de bevoegdheid van het Vlaams gewest.
	Aanbod gerealiseerd in goedgekeurde gewestelijke RUP's	620 ha	Stedelijke gebieden Aalst, Turnhout, Gent, Kortrijk, Kievitplein Antwerpen, Airport Village Zaventem, historisch gegroeide bedrijven en individuele bedrijventerreinen
Afgeronde bestemmingsprocedures		1.343 ha	
	Aanbod RUP's in procedure (vanaf plenaire vergadering)	335 ha	Stedelijke gebieden Sint-Niklaas, Mechelen, RUP's historisch gegroeide bedrijven, RUP's individuele regionale bedrijven, 3 RUP's voor ENA
	Aanbod RUP's in voorbereiding	576 ha	Stedelijke gebieden Brugge, Roeselare en Antwerpen, 5 RUP's voor ENA, regionale bedrijven o.a. Meise-Westrode, historisch gegroeide bedrijven
	Aanbod in kader van economisch netwerk Albertkanaal: beslist of te onderzoeken	434 ha	De principiële herbestemming van deze terreinen is afhankelijk van verdere beslissingen van de Vlaamse Regering
Voorlopig sub totaal		2.688 ha	
	Inschatting van aanbod te voorzien voor lokale initiatieven in groot- en regionaalstedelijke gebieden en gemeenten behorend tot ENA	Ca 460 ha	Conform de opties van het RSV worden lokale initiatieven in steden en gemeenten die behoren tot de bevoegdheid van het Vlaams gewest in mindering gebracht van het te realiseren aanbod op Vlaams niveau.
Subtotaal		3148 ha	
Saldo te plannen		952 ha	(4.100 ha op Vlaams niveau te plannen, minus 3.148 ha)

Het te plannen saldo (ongeveer 950 ha) zal ondermeer gezocht worden in het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel, de stedelijke gebieden Leuven en Hasselt-Genk,... Verder zal onderzocht worden in welke mate de provincies betrokken kunnen worden bij het invullen van dit saldo.

Ik heb initiatieven genomen om de afbakeningsprocessen voor Leuven en Hasselt-Genk terug op gang te trekken.

Als afsluiter kan tevens nog vermeld worden dat het grootste bedrijventerrein in de Antwerpse haven gelegen is. De bouw van het nieuwe Deurganckdok was hierbij een keerpunt. De meer dan 600 miljoen euro die werden geïnvesteerd in deze voor Noord-West Europa unieke haveninfrastructuur zal heel wat extra werkgelegenheid genereren. Op circa 350 hectaren zal het bedrijventerrein vele honderden nieuwe rechtstreekse en onrechtstreekse jobs kunnen creëren.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(5) Gelijkwaardige inspanningen stedelijke gebieden en natuurlijke en agrarische structuur

Het is de betrachting om tegen eind 2007 te beschikken over een definitief vastgesteld ruimtelijk uitvoeringsplannen voor de meerderheid van 10 van de 13 afbakeningsprocessen van stedelijke gebieden en dat 2/3 van de 750.000 hectare agrarisch zal zijn herbestemd, evenals de uitvoering van de operationele uitvoeringsprogramma's voor de buitengebiedregio's. Een gelijkwaardige inspanning ten aanzien van de afbakening van de stedelijke gebieden en de natuurlijke en agrarische structuur is dus gewaarborgd.

De gelijkwaardige afbakening van de stedelijke gebieden en tegelijkertijd de gelijktijdige afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur vormt één van de kernen van de uitvoering van het actieprogramma van het RSV.

(6) Activeren planningsprocessen RSG Hasselt-Genk en Leuven

De bindende bepalingen van het RSV selecteren Hasselt-Genk en Leuven als regionaal stedelijk gebied. De hiervoor te voeren planningsprocessen maken onderdeel uit van de uitvoering van het actieprogramma van het RSV. Beide processen zijn als gevolg van politiekinhoudelijke knelpunten op lokaal vlak stilgevallen. Het is mijn intentie de processen terug te activeren.

(7) Een operationeel beleidskader voor ruimtelijke netwerken uitwerken

De bindende bepalingen van het RSV (p.582) selecteren ruimtelijke netwerken op internationaal niveau (Vlaamse Ruit) én diverse netwerken op Vlaams niveau zoals het netwerk van de Kust, de Kempische As, het Limburgs Mijngedebied en de regio Kortrijk. Aansluitend werd bepaald dat het Vlaams gewest verantwoordelijk is voor de uitwerking van grensoverschrijdende stedelijke netwerken (Gent-Terneuzen, Maastricht-Heerlen-Hasselt, Genk-Aken-Luik en Kortrijk-Rijsel-Roubaix-Tourcoing-Moeskroen. Door het hanteren van het beleidsmatig begrip stedelijk netwerk voor deze bestaande ruimtelijke gehelen en door het opstellen van krachtlijnen en ontwikkelingsperspectieven voor het stedelijk netwerk als één samenhangende structuur, worden de potentialiteiten (= het structurerend vermogen) van de afzonderlijke elementen beter benut, kunnen synergieën groeien, kunnen complementaire ontwikkelingen ontstaan en kan de noodzakelijke ruimtelijke afstemming plaatsvinden. Dit betekent dat bij de uitwerking van stedelijke netwerken ook wordt geanticipeerd op de ruimtelijke ontwikkelingen die op het stedelijk netwerk inwerken (RSV, RD p.350).

De nadere uitwerking van een stedelijk netwerk leidt tot een ruimtelijk beleidskader voor afstemming en samenwerking tussen de stedelijke gebieden onderling alsook met het buitengebied in het stedelijk netwerk. Aldus moeten ontwikkelingsperspectieven worden uitgewerkt zowel voor de stedelijke gebieden als voor het buitengebied en dat in sterke onderlinge samenhang. Het stedelijk netwerk is daarbij niet één aaneengesloten stedelijk gebied, maar het betreft een ruimtelijk beleidskader met een belangrijke plaats en rol voor de structuurbepalende functies van het buitengebied binnen het stedelijk netwerk. Het ruimtelijke beleidskader voor de stedelijke netwerken op internationaal en Vlaams niveau en voor de grensoverschrijdende stedelijke netwerken worden uitgewerkt door het Vlaams Gewest (RSV, RD p.355).

Foto 1 : uitwerken van ruimtelijke netwerken : het stedelijk netwerk van de kust als voorbeeld

(8) Het aanbodbeleid voor nieuwe bedrijventerreinen en strategische locaties verder voeren

Ik wil zo snel mogelijk alle planningsinitiatieven voortzetten, respectievelijk afronden, die resulteren in een bijkomend aanbod aan bedrijventerreinen. Naast de processen voor de stedelijke gebieden zijn de volgende initiatieven daarbij van belang:

- onder de overkoepeling van het coördinatieplatform ENA, opstarten, voortzetten en afronden van de decretale procedures voor RUP's in het ENA;
- het voorzetten van de planningsinitiatieven voor historisch gegroeide bedrijven en individuele regionale bedrijven.
- ...

Afhankelijk van de verdere besluitvorming voor de strategische planningsprocessen voor poorten binnen andere beleidsdomeinen, zal ik de RUP's tot afbakening en invulling van de zeehavengebieden opmaken aan de hand van een voorafgaandelijke beleidsbeslissing over de principiële inhoud van ieder RUP.

Voor logistieke terreinen buiten de poorten zal ik de planningsinitiatieven voortzetten, met bijzondere aandacht voor de multimodale logistieke knooppunten die zich op het Vlaams planningsniveau situeren (al dan niet met een grensoverschrijdende dimensie). Om de groeikansen van de internationale logistiek te vrijwaren en planningsinitiatieven voor logistieke hinterlandlocaties beter te kaderen, zal ik een studie voorzien over de ruimtelijke weerslag van het logistieke netwerk in Vlaanderen.

Tot slot zal ik de bijzondere potenties voor *kantoorontwikkeling* in de kantorendriehoek Brussel – Antwerpen - Leuven garanderen op strategische locaties in de stedelijke gebieden Antwerpen, Mechelen, Leuven en het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel, rekening houdend met het ruimtelijke locatiebeleid voor kantoorontwikkeling.

Op basis van het beleidskader wil ik de strategische terreinen die werkelijk een planinitiatief op Vlaams niveau vragen, zorgvuldig selecteren om inspanningen en middelen efficiënt aan te wenden. Ik wil onder andere de subsidiëringmogelijkheden stroomlijnen om tot effectieve realisatie te komen (zie hoofdstuk 5.1).

Vanuit het ruimtelijk beleid wil ik ervoor zorgen dat er voldoende strategische sites worden aangeduid voor sectoren met ontwikkelingsmogelijkheden. Deze sectoren vragen hoogwaardige en professioneel uitgebouwde locaties, vaak in of nabij de stedelijke gebieden en op goed ontsloten plekken. De poorten, de grote logistieke locaties van Vlaanderen en de kantorendriehoek Brussel – Antwerpen - Leuven zijn voorbeelden van dergelijke “toplocaties”. De resultaten van de planningsprocessen worden door het ruimtelijk beleid vertaald in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (zie bv. RUP afbakening zeehavengebied Gent en inrichting R4 oost/west, RUP Waaslandhaven eerste fase).

In een aantal afgeronde *afbakeningsprocessen* voor stedelijke gebieden werden kantoorlocaties van Vlaams belang aangeduid, onder meer in Aalst en Turnhout. De RUP's voor Kievitplein te Antwerpen, Chartreuzen te Brugge en Gent-Sint-Pieters vormen afzonderlijke planinitiatieven om strategisch belangrijke *kantoorontwikkelingen* te faciliteren.

Tevens vermeldenswaardig zijn de initiatieven voor de internationale luchthaven van Zaventem en regio. Dit initiatief overkoepelt een aantal bestaande projecten (voornamelijk in verband met ontsluiting en ontwikkeling van bedrijvigheid) en bereidt een toekomstvisie voor. Ook hier worden een aantal resultaten verankerd in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (vb. RUP noordelijke ontsluiting van de internationale luchthaven via spoor en weg, RUP RO Noord, RUP Meise-Westrode).

Verder zijn de *stationsomgevingen* belangrijk, waar heel wat potenties voor verweving aanwezig zijn. Op deze plaatsen wil ik door een kwalitatieve ontwikkeling (met hoogwaardige kantoren, kleinhandel, leisure, woningen) de effectieve meerwaarde van verweving van functies op een overtuigende manier aantonen (Antwerpen, Mechelen, Gent,...).

Foto 2 : havengebieden als economische poorten

Tevens kan gedacht worden aan *infrastructuurknooppunten*, waar dit kan multimodaal in te vullen (water, weg, spoor) voor zover mogelijk binnen het kader en de doelstellingen van het RSV. Daarnaast mag het *grensoverschrijdend perspectief* niet vergeten worden (vb. grensoverschrijdende ontwikkeling van de transportzone Hazeldonk – Meer).

Ook belangrijk zijn logistieke hinterlandlocaties voor de Vlaamse zeehavens, zoals het ENA-dossier.

Finaal zal ik in het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel onderzoek verrichten naar de potenties voor stationsgebonden kantoorontwikkeling.

3°. De integrerende en coördinerende rol van ruimtelijke ordening / doorwerking RSV via gedragen partnerschappen

Beleidsdoelstelling

Ik zal complementair en parallel aan de uitvoering van het actieprogramma, het algemeen referentiekader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen laten doorwerken.

Dit algemeen referentiekader bestaat uit de kwalitatieve en kwantitatieve beleidsopties die zijn vervat in de visie, de basisdoelstellingen, de ruimtelijke principes en de doelstellingen en ontwikkelingsperspectieven per structuurbepalende component. Dit kader en de bijbehorende acties lopen door zolang er actoren zijn die de ruimtelijk relevante beslissingen nemen.

De doorwerking gebeurt onder andere door de toetsing en afstemming met andere beleidsdomeinen en andere planningsniveaus, het voeren van aanvullend beleid, het operationaliseren van nieuw beleidsinstrumentarium, het opbouwen van kennis en het verfijnen van beleidsopties.

Ik wil zo vanuit het ruimtelijk beleid inspelen op maatschappelijke vraagstukken. Het ruimtelijk beleid heeft een integrerende en coördinerende rol als het gaat om het afwegen en toewijzen van ruimte voor de verschillende sectorbehoeften. Deze moeten evenwichtig en gelijktijdig ten opzichte van elkaar worden afgewogen.

Ruimtebehoevende sectoren hebben ook zelf de verantwoordelijkheid hun ruimtebehoeften te formuleren en hiervoor een visie op te bouwen. Het is de rol van de ruimtelijke ordening het afwegingsproces te organiseren en de verschillende sectorale visies evenwichtig en op een maatschappelijk verantwoorde wijze in elkaar te passen.

In het Vlaams Regeerakkoord 2004-2009 en in mijn Beleidsnota zijn inhoudelijke speerpunten geformuleerd waarvoor ik gedurende deze legislatuur specifieke acties op touw zet. Het gaat daarbij in het bijzonder om het creëren van ruimte voor wonen, werken en ondernemen, recreatie, jeugd en cultuurbeleving, mobiliteit, landbouw, natuur en bos, energie en water.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

De doorwerking van het algemeen referentiekader van het RSV werd ook dit jaar gewaarborgd.

Ik deed dit onder andere door het ondersteunen van de opmaak en de toetsing van gemeentelijke structuurplannen, de opvolging en adviesverlening voor de opmaak van provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Deze aspecten komen ook verder in deze Beleidsbrief aan bod.

De ruimtelijke ordening levert daarnaast ook haar bijdrage op het niveau van specifieke beleidsprocessen en initiatieven geïnitieerd vanuit de andere beleidsdomeinen. Het is immers een belangrijke taak van de ruimtelijke ordening om de ruimtelijke kwaliteit bij verschillende soorten projecten te bewaken, aandacht te besteden aan de doorwerking van deze beleidsprocessen bij de advisering en beoordeling van plannen op lagere niveaus en in sommige gevallen ook de uitvoering van deze projecten te faciliteren via de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Ruimte om te wonen

In woongebieden en woonuitbreidingsgebieden is een behoorlijke woonreserve aanwezig. Echter, hierbij dient een fundamentele opmerking gemaakt te worden. Grote delen van dit aanbod komen niet op de markt omwille van diverse redenen : marktwerking, nog uit te rusten met wegenis, omdat ze nog in landbouwgebruik zijn of gebruikt worden als tuin, vaak ook omdat ze gelegen zijn in een binnengebied dat moeilijk te ontsluiten is of gereserveerd wordt voor kinderen, enz.

Het gewest heeft via de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de groot- en regionaalstedelijke gebieden een potentieel van ongeveer 2481 ha bijkomende gebieden aangeduid voor wonen. Ongeveer de helft hiervan was voorheen als woonuitbreidingsgebied bestemd. Een bijkomend pakket zal door de provincies afgebakend worden in het kader van de kleinstedelijke gebieden.

De verlaagde schenkingsrechten, registratierechten, meeneembaarheid van registratierechten,... zorgen mede dat het bezit van een betaalbare woning haalbaar wordt voor een grotere groep mensen. Ondersteunende initiatieven vanuit de sector (premies, PPS, vlabinvest, ...) dragen daartoe eveneens bij.

Mede in functie van de voorbereiding van de herziening van het RSV zullen er nieuwe prognoses gemaakt moeten worden van de woonbehoeften. Ik zal me hiervoor onder andere baseren op de onderzoeken van het 'Kenniscentrum duurzaam woonbeleid', een initiatief van minister Marino Keulen, bevoegd voor wonen. Ook zal er een marktconsultatie uitgevoerd worden.

Het geo-loket voor data uit gemeentelijke inventarissen van onbebouwde percelen zal verder uitgebouwd worden, zodat deze informatie ruimer beschikbaar wordt.

In wat volgt ga ik wat dieper in op een aantal concrete acties :

Atlas woonuitbreidingsgebieden :

Het Vlaams regeerakkoord voorziet het volgende : *"Het beleid zal een dubbel spoor volgen: in de eerste plaats zorgen dat meer kavels gelegen in de woonzone op de markt komen en tegelijk ook het aanbod verhogen door het verantwoord aansnijden van woonuitbreidingsgebieden"*. Het uitbrengen van een Atlas voor woonuitbreidingsgebieden kadert in deze doelstelling.

In de eerste plaats heb ik de procedures voor het aansnijden van de woonuitbreidingsgebieden in 2002 vereenvoudigd. Tevens werden meer mogelijkheden voorzien om deze reserves te kunnen inschakelen in het woonbeleid en extra bouwkavels op de markt te brengen. Sinds de toepassing ervan werd zodoende voor al meer dan 6500 woningen bijkomende ruimte voorzien.

Met betrekking tot de sociale huisvestingsmaatschappijen dient, in navolging van het regeerakkoord, gesteld te worden dat ze hun grondreserve in woonuitbreidingsgebied moeten aansnijden. Er is een studie beschikbaar over welke gronden op korte termijn kunnen worden bebouwd. Ze houdt rekening met hun ligging, de watertoets, de afstand tot een woonkern. De aansnijding van deze zones moet kunnen verlopen via een vereenvoudigde en versnelde procedure.

Ten tweede werd, om de vraag naar betaalbare woningen verder op te vangen en de woondruk te reduceren, de Atlas voor woonuitbreidingsgebieden gefinaliseerd.

Deze atlas verschaft, op basis van een grondige evaluatie van elk woonuitbreidingsgebied in Vlaanderen, een globaal inzicht of het mogelijk is dit gebied te ontwikkelen voor woningbouw. Met deze Atlas kan op korte termijn 5.089 ha. woonuitbreidingsgebied aangesneden worden. Dit staat voor ongeveer 86.000 woningen. De aanpak is eenvormig voor heel Vlaanderen en houdt rekening met zowel planologische criteria als juridische en beleidsmatige feitelijkheden. De Atlas zal jaarlijks geactualiseerd worden en is op het internet voor iedereen consulteerbaar.

De mogelijkheid blijft bestaan om een principiële akkoord voor vrijgave van woonuitbreidingsgebieden door de gemeente aan te vragen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor gebieden waarvoor volgens de Atlas nog verder onderzoek vereist is, of voor het beperkt aansnijden van een deel van een woonuitbreidingsgebied. In die zin blijven de mogelijkheden van de omzendbrief van 25/10/2002 i.v.m. het aansnijden van de woonuitbreidingsgebieden behouden.

Werken aan kwalitatieve woonomgevingen :

Naast de kwantiteit vormt ook de kwaliteit van de woningen een belangrijk aandachtspunt.

Het ruimtelijk beleid is verantwoordelijk voor een kwalitatieve ontwikkeling van woongebieden, met ruimte voor verweving van allerlei functies. De stedenbouwkundige voorschriften voor woongebieden zijn zowel in het gewestplan als in de typevoorschriften van RUPs ruim opgevat. Hierdoor kunnen de lokale besturen de invulling ervan verder detailleren, afhankelijk van de noden van een concreet gebied en de juridische mogelijkheden.

Verder werkte mijn administratie rond nieuwe vormen van verkavelen, die een bijdrage kunnen leveren tot de doelstelling van kwalitatiever wonen. Zowel door de aanpassing van regelgeving als door sensibilisering rond kwalitatieve vormen van verkavelen, kan de kwaliteit van woonwijken en individuele woningen verbeterd worden.

In functie van de taakstelling 'wonen' zijn er naar de volgende planperiode toe onder andere volgende trends relevant : beter in beeld brengen van migraties binnen en naar Vlaanderen (Kust, grensgebieden,...), gewijzigde woonwensen, vergrijzing, woontypes (serviceflats, appartement, verblijf in een zorgwoning,...). Tevens dient de verhouding stedelijk gebied / buitengebied bekeken te worden.

Ruimte om te ondernemen en te werken

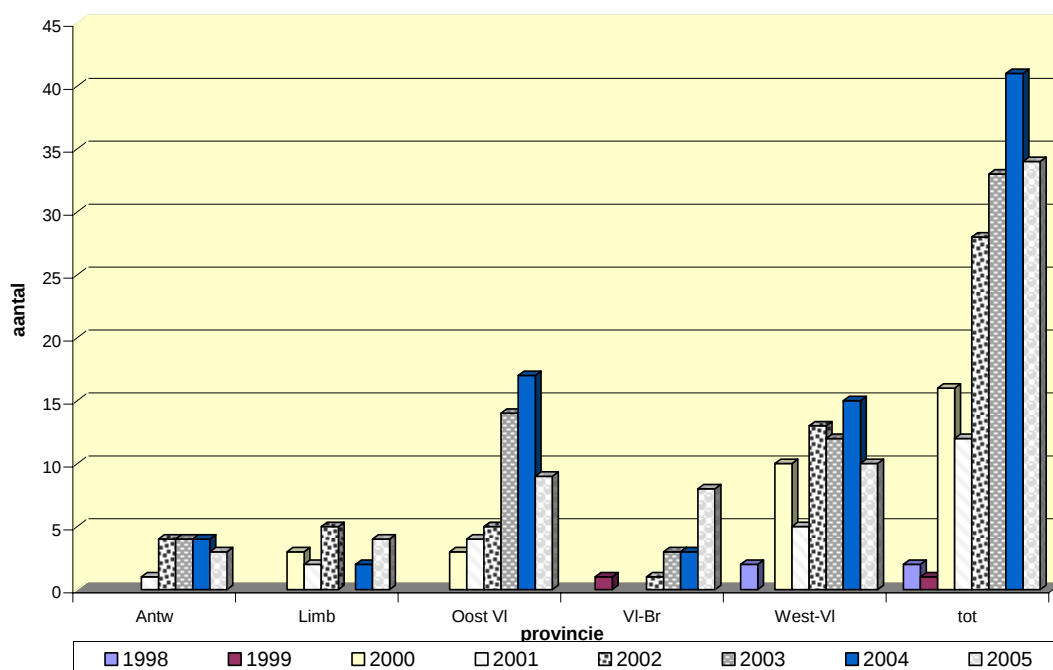
Centraal in dit luik staat het bewaken van de ondernemingsgerichtheid van Vlaanderen voor het aantrekken en behouden van economische activiteiten, zowel voor grootschalige en internationale activiteiten als voor het brede netwerk van KMO's. Deze opdracht wil ik realiseren via een dubbele strategie.

- creëren van een aanbod aan bedrijventerreinen : naast het zorgvuldig aansnijden van nieuwe bedrijventerreinen (met oog voor het aspect ijzeren voorraad), moet er tevens voldoende aandacht besteed worden aan de herontwikkeling van bestaande al dan niet vervuilde/verloederde sites. Specifieke aandacht gaat hierbij naar de brownfields. Ook het werken aan strategische terreinen en de uitbouw van kwalitatieve werklocaties zijn belangrijke uitgangspunten.

- verweven van economische met andere functies : een aanzienlijk deel van de Vlaamse economie situeert zich buiten een bedrijventerrein. Deze activiteiten komen verweven voor tussen andere functies (wonen, open ruimte functies, ...). Uit een studie van het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie (SPRE) blijkt dat bijna 80% van de bedrijfsvestigingen zich bevinden in het woongebied.

Het actief stimuleren van goede vormen van verweving voor bedrijvigheid levert grote ruimtelijke voordelen op voor bedrijvigheid. Naast de behandeling van initiatieven rond het planologisch attest, heb ik in 2005 meer dan dertig ministeriële besluiten goedgekeurd voor sectorale plannen zonevrije bedrijven. Voor meer dan 250 bedrijven werd een oplossing geboden voor de dringende ruimtelijke problematieken. In 2006 zijn er reeds ongeveer een twintigtal sectorale plannen voor zonevrije bedrijven goedgekeurd, terwijl tegen het einde van het jaar nog eens 17 voor goedkeuring voorgelegd zullen worden.

evolutie sectorale BPA's zonevrije bedrijven

Grafiek 1 : evolutie aantal sectorale BPA's

Bij alle lopende plannings- en overlegprocessen (stedelijke gebieden, havens, het ENA,...) heb ik in nauwe samenwerking met de economische actoren actief gezocht naar de toekomstkansen voor oudere bedrijventerreinen. Om de reeds bestemde bedrijventerreinen zo optimaal mogelijk her in te vullen in functie van een zuinig ruimtegebruik, is dit partnerschap met de economische actoren eveneens essentieel.

Ook de problematiek van brownfields heeft mijn aandacht gekregen, zowel in het aanduiden van concrete knelpunten, alsook het decretale initiatief. Op mijn voorstel is een voorontwerp van decreet principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Ruimte voor recreatie en jeugd

De ruimtelijke vraag naar sport en recreatie is de laatste jaren sterk toegenomen. Deze ruimte levert een belangrijke bijdrage voor de leefkwaliteit in Vlaanderen.

Foto's 3 en 4 : het verder stimuleren van het recreatief medegebruik

Hierbij stelde er zich een dubbele uitdaging : enerzijds waren/zijn er in Vlaanderen heel wat bestaande zonevreemde sportterreinen (denken we maar aan de vele voetbalterreinen in diverse Vlaamse dorpen die ingekleurd waren/zijn als landbouwgebied), en anderzijds is gezien het leefpatroon van de moderne Vlaming en de sterke uitbreiding van het aantal sporten, er een grote vraag naar nieuwe recreatiezones.

Ook het recreatief medegebruik moet verder versterkt worden : hierbij kan onder andere gedacht worden aan speelbossen, knuppelpaden in duingebieden, herwaardering van kerkwegels,...

Voor recreatief medegebruik en tijdelijk recreatief gebruik, zoals bijvoorbeeld voor jeugdkampen, evenementen en festivals is een regeling uitgewerkt in de decreetswijziging van 22 april 2005. Deze regeling lost een belangrijk deel van het ruimtetekort voor recreatie en jeugd op.

Wat de zonevreemde sport- en recreatieterreinen betreft, werden door gebruik te maken van het instrument van de sectorale BPA's voor zonevreemde sportinfrastructuur, heel wat sites zone-eigen. De laatste 5 jaar werden er meer dan zestig dergelijke BPA's aan mij voorgelegd.

Daarnaast werden en worden er, in functie van het bevoegdheidsniveau, inspanningen geleverd om via ruimtelijke uitvoeringsplannen een oplossing te beiden voor andere terreinen.

Ruimteboekhouding :

Voor de categorie "recreatiegebieden" is een taakstelling van 1.000 ha vooropgesteld. Tot 1.1.2006 zou hiervan 400 ha gerealiseerd zijn. Dit saldo is het resultaat van enerzijds een groot aantal bijkomende ha in gemeentelijke plannen, golfterreinen, ... Anderzijds zijn ook een groot aantal recreatiegebieden geschrapt.

Weekendverblijven :

Op 8 juli 2005 keurde de Vlaamse Regering een stedenbouwkundige verordening goed voor weekendverblijven. In deze verordening wordt vastgelegd waaraan een weekendverblijf moet voldoen om een stedenbouwkundige of verkavelingvergunning te kunnen bekomen of om bestaande weekendverblijven te regulariseren. Zo mag de totale oppervlakte 80m² bedragen (vroeger was dat 60 m²), met een maximaal volume van 240m³. De verordening is van toepassing voor individuele weekendverblijven in recreatiegebied.

Daarnaast werd er op 15 januari 2003 een resolutie goedgekeurd, welke streeft naar een definitieve oplossing voor ruimtelijk aanvaardbare clusters van weekendverblijven. Op die manier kan rechtszekerheid geboden worden aan de betrokken eigenaars.

Voor de provincies Limburg, West-Vlaanderen, Antwerpen en Oost-Vlaanderen is de afweging op Vlaams niveau van de clusters die door de gemeenten werden geïnventariseerd afgerond. Deze afweging is overgemaakt aan de provincies. Voor Vlaams-Brabant is de situatie anders. Daar is men

gestart met een pilootproject voor de regio Haacht-Boortmeerbeek. De plenaire vergadering over een eerste reeks van PRUP's is doorgegaan op 1 augustus. De afweging op Vlaams niveau voor de overige clusters wordt binnenkort afgerond door de administratie. De meeste provincies zijn momenteel gestart met de voorbereiding van de opmaak van provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen (waar relevant).

Multifunctionele terreinen voor niet lawaaierige buitensporten, met specifieke aandacht voor golfterreinen :

Op 20 juni 2003 keurde de Vlaamse regering het Vlaams Golfmemorandum goed, waarbij het in de eerste plaats de bedoeling was bestaande terreinen rechtszekerheid te verschaffen en een (her)bestemmen naar golfzone door te voeren. Daarnaast werd de mogelijkheid gecreëerd voor een nieuw golfterrein in Koksijde. Er werd een bevoegdheidsverdeling uitgewerkt tussen het Vlaamse Gewest (18 hols terreinen), de provincie (9 holes terreinen) en de gemeenten (golfscholen). Alle golfterreinen van type III – dat zijn golfterreinen met meer dan 9 holes, of met minder dan 9 holes maar met een oppervlakte van minstens 40 hectare – worden afgebakend en beoordeeld op Vlaams niveau.

Wat betreft nieuwe 18 holes terreinen of uitbreidingen van bestaande golfterreinen heeft de Vlaamse regering op 20 juli 2006 ook een tweede Vlaams Golfmemorandum goedgekeurd. Daarin wordt een afwegingskader geboden voor bijkomende golfterreinen, alsmede worden een aantal principes voor een duurzame invulling/beheer naar voren geschoven (multifunctionaliteit, democratisering, exploitatie, tewerkstelling, ecologische aspecten,...). Een technische werkgroep is opgericht om de dossiers van de 11 voorgestelde terreinen te evalueren.

Multifunctionele terreinen voor lawaaierige buitensporten, met specifieke aandacht voor motorcross :

Nadat de provincies voorstellen hebben geformuleerd voor multifunctionele terreinen voor lawaaierige buitensporten, waarbij specifieke aandacht besteed wordt aan motorcrossterreinen, werd door de Vlaamse regering op 23 december 2005 een beslissing getroffen. In de provincie Limburg worden er drie en in de provincie Antwerpen wordt 1 terrein voorgesteld, nl. Lommel (terrein Heesbergen), Neeroeteren-Maaseik (terrein Waterloos), Kaulille-Bocholt (terrein Op het Broek) en Westerlo (terrein Rooiveld). Voor deze terreinen wordt een ruimtelijk uitvoeringsplan opgesteld. Tevens wordt voorzien in de nodige flankerende maatregelen naar mobiliteit (zowel verkeershinder als bereikbaarheid en toegankelijkheid, ook naar de omliggende gemeenten), veiligheid (zowel voor de gebruiker als voor de omgeving), lucht-, water- en bodemverontreiniging,...

Twee locaties voorgesteld door de provincie Antwerpen en één locatie voorgesteld door de provincie Limburg, nl. Balen (terrein Hondapark), Brecht (terrein Kraaienhorst) en Genk (terrein Horensbergdam) worden voorlopig weerhouden, maar verder onderzoek is noodzakelijk. De locaties voorgesteld door de provincies Vlaams-Brabant, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen worden niet in aanmerking genomen als permanente omlopen met trainingsfaciliteiten voor gemotoriseerde sporten.

Jeugd :

Sinds de resolutie van 14 december 2000 in het Vlaams parlement is er heel wat aandacht voor de jeugd in de ruimtelijke ordening. Het is een permanent aandachtspunt voor alle beleidsniveaus. Naast sectorale BPA's voor zonevreemde sport- en recreatieterreinen, probeer ik in het kader van de opmaak van de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen de gemeenten maximaal te stimuleren om te overleggen met de jeugdraad zodat de behoeften van de jeugd in de processen meegenomen kunnen worden. Voor de tijdelijke jeugdkampen en tentenkampen is er een oplossing via de decreetswijziging van 22 april 2005.

Andere aandachtsgebieden betreffen onder andere : een flankerend beleid om de druk van het tweedeverblijfstoerisme op permanent wonen te kanaliseren, een differentiatie van de agrarische structuur in functie van provinciale gebiedsgerichte visies (o.a. laagdynamische toeristische exploitaties zonder landbouwnevenbestemming), een flankerend beleid om bepaalde kleinschalige toeristisch-recreatieve activiteiten mogelijk te maken,....

Ruimte voor mobiliteit

De ondersteuning van het mobiliteitsbeleid verliep ook afgelopen werkjaar via verschillende sporen: opvolging verkeersprojecten en andere initiatieven in het kader van het mobiliteitsconvenantenbeleid met een belangrijke ruimtelijke impact, opvolging streefbeeldstudies en tracéstudies op hoger (provinciaal of gewestelijk) niveau, opmaak gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de oplossing van specifieke infrastructurele knelpunten of missing links.

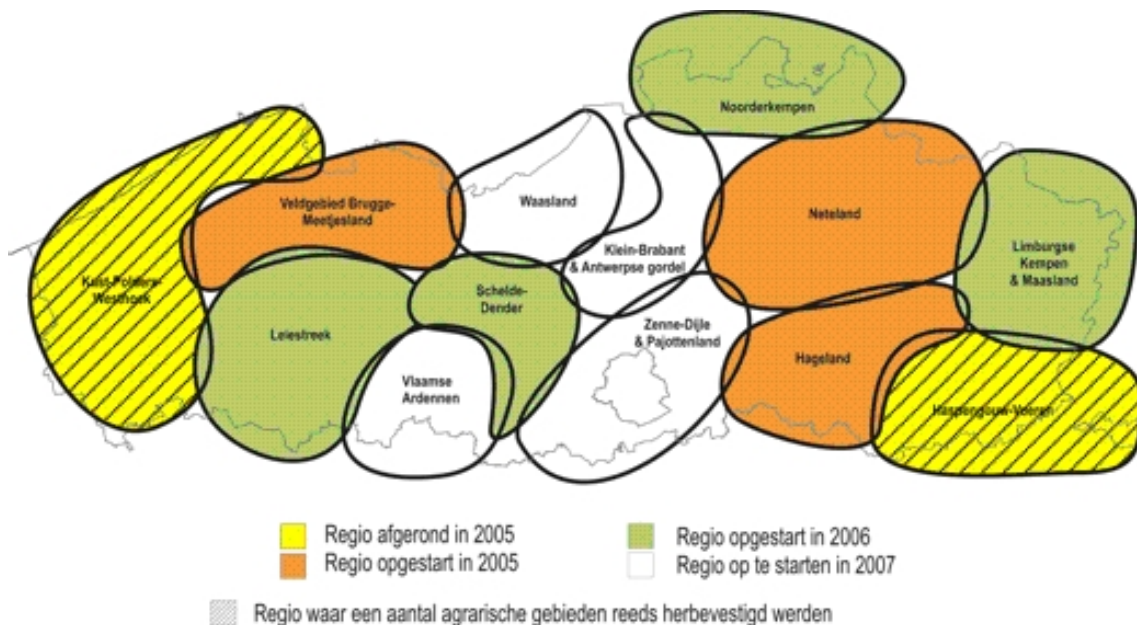
Met de voorbereidende oefeningen voor de actualisatie van het RSV (zie uitgangspunt 4 van deze Beleidsbrief) is een structureel overleg opgestart met de betrokken actoren die zal toelaten om de nog resterende beleidspunten uit mijn vorige beleidsbrief tot een goed einde te brengen. Het gaat om de verdere uitvoering van de selecties via de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, de opmaak van ruimtelijke beleidskaders voor openbaar vervoer en voor logistieke en distributienetwerken in Vlaanderen.

Ruimte voor landbouw, bos en natuur

Parallel met de afbakening van de 13 stedelijke gebieden wordt, in overleg met gemeenten, provincies, belangengroepen en de verschillende ruimtegebruikers, voor 13 buitengebiedregio's een ruimtelijke visie opgesteld. Met deze werkwijze wordt gestreefd naar een 'cohabitation' op het platteland.

Volledig in de lijn van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt 750.000 ha agrarisch gebied, 150.000 ha natuurgebied, 53.000 ha bosgebieden en 34.000 ha andere groengebieden verder ingevuld. In overleg met gemeenten, provincie en alle belangengroepen wordt voor verschillende landelijke gebieden een ruimtelijke visie ontwikkeld voor landbouw en natuur.

Na de zone Haspengouw-Voeren, waar reeds 41.000 ha landbouwgebied werd herbevestigd, keurde de Vlaamse regering op 31 maart 2006 de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur van de zone Kust-Polders-Westhoek goed. Concreet gaat het over 95.200 ha landbouwgebied. Bovendien is er een akkoord om maximaal 4.330 ha agrarisch gebied met natuurverweving goed te keuren. Voor deze gebieden zal een ruimtelijk uitvoeringsplan worden opgemaakt. Daarenboven werd er een operationeel uitvoeringsprogramma opgesteld inzake het via GRUP's bijkomend realiseren of versterken van bos, natuur en landbouw. Het is de bedoeling om uiterlijk tegen eind februari 2007 de prioritaire gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (minstens categorie I) voor de regio Haspengouw-Voeren en Kust-Polders-Westhoek als ontwerp voorlopig vastgesteld te hebben.

Kaart 2 : afbakening van de buitengebiedregio's

Verder werd er op 20 juli 2006 door de Vlaamse Regering een beslissing getroffen inzake de regio Veldgebied Brugge-Meerjesland. Concreet ging het over de herbevestiging van 55.841 ha agrarisch gebied. Hiermee komt de teller voor het herbevestigd agrarisch gebied op 192.000 ha. Ik zal zo snel

mogelijk een operationeel uitvoeringsprogramma voor de regio Veldgebied Brugge Meetjesland ter goedkeuring voorleggen met het oog op goedkeuring, alsmede een reeks kaarten in verband met de prioritaire bijkomende bos-, natuur- en natuurverwevingsgebieden en bijkomende agrarische gebieden die de basis vormen voor de opmaak van RUP's.

Het proces is lopende voor de buitengebiedregio's Hageland en Neteland. Tegen einde februari 2007 zullen, na overleg, voor deze regio's twee globale pakketten worden goedgekeurd, zowel de herbevestiging van de agrarische bestemmingen, de operationele uitvoeringsprogramma's en een reeks kaarten in verband met de prioritaire bijkomende bos-, natuur- en natuurverwevingsgebieden en bijkomende agrarische gebieden.

In een derde reeks buitengebiedregio's (Limburgse Kempen en Maasland, Noorderkempen, Schelde-Dender, Leiestreek) wordt dit werkjaar het overlegproces met de actoren opgestart, rekening houdend met de elementen uit de evaluatie van het overlegproces in de pilootregio's. De praktische organisatie van de planningsprocessen in de laatste reeks regio's (Zenne-Dijle-Pajottenland, Vlaamse Ardennen, Waasland, Klein-Brabant-Antwerpse Gordel) tenslotte, zal dit werkjaar voorbereid worden.

Belangrijk hierbij is te vermelden dat in natuurverwevingsgebied geen bijkomende gebods- of verbodsbepalingen voor de particuliere gebruikers van de agrarische gebieden worden opgelegd. De initiële bestemming blijft primeren. Een herbevestiging wil niet zeggen dat nu alles 'gebetonneerd' is: gemeentelijke en provinciale planningsinitiatieven blijven in deze gebieden steeds mogelijk, maar moeten de agrarische bestemmingen maximaal respecteren.

- Innovatie en diversificatie binnen de landbouwsector (glastuinbouw, plattelandslogies, mestbehandeling en vergisting (biogas), ...):

Land- en tuinbouw zijn volwaardige economische sectoren die vanuit het beleid alle aandacht en toekomstkansen verdienen. Het ruimtelijk beleid en het vergunningenbeleid moeten de toekomstkansen van de landbouw ondersteunen door permanent aandacht te hebben voor kwaliteit, innovatie en diversificatie binnen de landbouwsector. In het kader van het actieplan 'Naar een duurzamere glastuinbouw in Vlaanderen' stelde ik in 2004 ruimtelijke richtlijnen op voor de glastuinbouw. In de loop van 2006 werd ook het kader voor cultuurhistorische beheersovereenkomsten met landbouwers ambtelijk voorbereid. Op deze manier kunnen landbouwers worden ingeschakeld bij het de zorg en het beheer van kleine landschapselementen en klein historisch waardevol onroerend erfgoed. Bijvoorbeeld in functie van de zorg voor het archeologisch erfgoed wordt de eventuele omschakeling van akkerland naar weiland financieel gestimuleerd. De bedoeling is evenwel niet om in het vaarwater van de reeds bestaande beheersovereenkomsten te komen: elke overlap dient vermeden te worden.

Foto 5 : naar een duurzaam plattelandsbeleid

Met betrekking tot de plattelandslogies komt er een capaciteitsplafond op het aantal verblijfseenheden (of sleutels) dat voor verblijfstoerisme op niet actieve residentieel bewoonde hoeves en andere gebouwen - waarbij de toeristische functie complementair is aan de functie wonen in het agrarisch of parkgebied - in aanmerking komt. Dit plafond ligt op 8 verblijfseenheden (of sleutels). Er komt eveneens een plafond op het aantal personen dat tegelijk in deze gebouwen kan overnachten, die

plafond komt op 32 personen. Om dit plafond voor plattelandstoerisme in te voeren zal een aanpassing van de huidige wetgeving (BVR 28-11-2003, art.4) worden doorgevoerd.

Op 19 mei 2006 werd de omzendbrief 'afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van installaties voor mestbehandeling en vergisting' door de Vlaamse regering goedgekeurd. De belangrijkste wijziging is dat nu ook de vergisting van andere stoffen dan mest mogelijk wordt gemaakt. Zo zullen andere stoffen, zoals groenteafval of speciaal ervoor geteelde energiegewassen (maïs, aardappelen, ...) samen met de mest vergist kunnen worden. Hieruit kan dan alternatieve, hernieuwbare energie worden gewonnen. Bedrijven kunnen hiervoor zelfs groenestroom certificaten bekomen.

Ruimte voor lijninfrastructuur

Vanuit het ruimtelijke beleid wil ik bijdragen tot een kwalitatief mobiliteitsbeleid, waarin de aandacht vooral gaat naar een gezond evenwicht tussen verschillende transportmodi en de afstemmingen met ruimtelijke ontwikkelingen nu en in de toekomst. Het oplossen van specifieke knelpunten/opportunities rond wegen-, spoorwegen- en waterwegen-infrastructuur blijft hierbij een aandachtspunt.

Het mobiliteitsbeleid wordt uitgevoerd op verschillende beleidsniveaus en vanuit verschillende planningsprocessen. Enerzijds worden in het kader van het mobiliteitsconvenantenbeleid heel wat verkeersprojecten en andere initiatieven met een belangrijke ruimtelijke impact opgevolgd vanuit het ruimtelijk beleid. Het gaat bijvoorbeeld om projecten aan primaire wegen, die per definitie een ontsluitende rol te vervullen hebben voor stedelijke gebieden en specifieke economische knooppunten. Anderzijds is de opvolging van projecten, streefbeeldstudies of tracé-studies op hoger (provinciaal of gewestelijk) niveau een blijvend aandachtspunt. De streefbeeldstudies vormen een beleidsmatig kader voor de latere concrete uitvoering ervan. Ik geef prioriteit aan projecten die samenhangen met strategische planningsprocessen voor zeehavens en luchthavens, de afbakeningsprocessen van grote regionaalstedelijke gebieden. Vanuit de wegencategorisering gaat het hier voornamelijk om streefbeeldstudies voor hoofdwegen en primaire wegen. Via de voorbereiding van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen droeg ruimtelijke ordening ook bij tot de oplossing van specifieke infrastructurele knelpunten.

Foto's 6 en 7: ruimte voor lijninfrastructuur

In overleg met de betrokken actoren moeten de selecties uit het RSV geëvalueerd worden. Dit zal gebeuren in functie van de evaluatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Via de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor specifieke projecten zal ik vanuit een globaal kader verder werken aan de aanpak van de missing links. Deze problematiek (in de eerste plaats de Noord/Zuid-verbinding in Limburg, de Noord/Zuid-verbinding in de Kempen (Antwerpen), de AX in West-Vlaanderen, de R4 in Oost-Vlaanderen en de Noordelijke ontsluiting rond Zaventem in Vlaams-Brabant) is een gemengd verhaal van concrete uitvoering van projecten enerzijds en inpassing binnen het bestaand ruimtelijk beleidskader anderzijds.

Het is belangrijk een ruimtelijk beleidskader uit te werken rond logistieke en distributienetwerken in Vlaanderen, waarbij niet alleen de internationale multimodale logistieke parken in de poorten (zeehavens en luchthaven) in beeld komen, maar ook andere strategische plekken die potenties bieden om de belangrijke logistieke functie van Vlaanderen te ondersteunen. Er moet voldoende 'ruimte om te ondernemen' vrijgemaakt worden. Hierbij kan gedacht worden aan de 'topmob'-locaties

zoals deze werden beschreven in mijn Beleidsnota 2004-2009, alsmede de mogelijkheden in het kader van de ruimtelijke netwerken..

Sinds de openstelling van de markt voor energietransport via leidingen kan een belangrijke groei worden verwacht in de behoefte aan leidinginfrastructuur. Er is nood aan een actuele inventaris en een ruimtelijk-functionele analyse van het bestaande leidingennet (welke gebieden en soorten activiteiten voeden ze, op welk ruimtelijk schaalniveau functioneren ze,...).

Ruimte voor energie

De Vlaamse Regering hecht veel belang aan het bevorderen van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen. Door de invoering van het groenestroomcertificatensysteem en de vereiste om te komen tot een aandeel van 2% geleverde elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen tegen 2004, verder stijgend tot 6% tegen 2010, werd windenergie een interessante piste.

Ondertussen staan er in Vlaanderen een 100-tal windturbines opgesteld, met een totaal vermogen van ongeveer 100 megawatt, tegenover 8 megawatt in 1999. De totale groenestroomproductie bereikte medio 2005 een aandeel van ongeveer 2% in het certificaatplichtige verbruik, waarvan windenergie op land ongeveer 20% uitmaakt.

In de praktijk constateren we beperkingen voor de inplanting van windturbines (luchtvaarterf dienstbaarheden - vooral in de nabijheid van luchthavens, radiobakens, radars, enz. -, impact op vogeltrekroutes, landschappelijke en visuele repercussies en niet in het minst de al dan niet terechte bezwaren van bewoners in de wijde omtrek van een turbine, die klagen over geluidsoverlast, schaduwhinder en de beperking van het huidige min of meer vrije uitzicht. Heel wat aanvragen zijn geweigerd vanuit één of meerdere van deze pijnpunten. Om dit belangrijk doel te kunnen bereiken, was het noodzakelijk de kwestieuze omzendbrief op een aantal punten te actualiseren.

De goedgekeurde omzendbrief EME/2006/01- RO/2006/02 bevat een afwegingskader en randvoorwaarden voor de locatiekeuze van windturbines. Het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt voor de inplanting van windturbines verfijnd in het principe van de plaatsdeling (site sharing). Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen, moet het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen worden gegarandeerd. De absolute voorkeur gaat dan ook uit naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van een clustering van windturbines. Vanaf 3 windturbines wordt van een cluster gesproken.

De Vlaamse hernieuwbare energietechnologiesector bestaat uit een kleine vijfhonderd bedrijven en realiseerde een geschatte omzet van 280 miljoen euro. De werkgelegenheid in de gehele sector wordt geraamd op 1227 voltijdse equivalenten. Binnen deze sector neemt windenergie zowel qua omzet als qua werkgelegenheid de belangrijkste plaats in: ongeveer 40% van de omzet, en dan hoofdzakelijk voor 'on shore' toepassingen.

Ruimte voor water

De hevige regenval van augustus 2006 en de hierdoor veroorzaakte wateroverlast bevestigde het belang van een doeltreffend waterbeleid. Het voorbije jaar heeft de Vlaamse Regering de uitvoering van de watertoets mogelijk gemaakt, knopen doorgesneden in het dossier van de lange-termijnvisie voor het Schelde-estuarium en hebben we de stroomgebieden, bekkens en deelbekkens afgebakend.

De watertoets

Op 20 juli 2006 heeft de Vlaamse regering – op voorstel van collega Peeters en mezelf – een besluit genomen dat de daadwerkelijke implementatie van de watertoets mogelijk maakt. Dit besluit bevat gedetailleerde richtlijnen voor het uitvoeren van de watertoets bij de vergunningverlening en duidt de adviserende instanties aan. Verder regelt het besluit hoe de motivering bij de opmaak van plannen moet gebeuren, via de zogenaamde waterparagraaf.

Over de inhoud van de watertoets in een ruimtelijk uitvoeringsplan of BPA is nog geen duidelijkheid. Ik raad gemeenten en provincies aan om bij de opmaak van een bestemmingsplan contact op te nemen met de waterbeheerders met de vraag om een watertoets op het plan uit te voeren. Bij de opmaak van gewestelijke RUPs doet mijn administratie hetzelfde. Ik wil het advies van de waterbeheerders integreren in de planprocedure.

Ik laat de Atlas van de woonuitbreidingsgebieden actualiseren op basis van de nieuwe risicokaarten voor overstromingsgebieden die ook bij de uitvoering van de watertoets moeten gebruikt worden.

Langetermijnvisie Schelde-Estuarium

Het ruimtelijk beleid is verantwoordelijk voor de opmaak van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die nodig zijn om ontpoldering, afgraving, aanleg en versterking van dijken, gecontroleerde overstromingsgebieden en gebieden met gereduceerd tij mogelijk te maken in het Schelde-estuarium. In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 22/07/2005 over de uitvoering van de langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium en het geactualiseerde Sigmaplan, ben ik begonnen met de opmaak van de nodige ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Inzet in de organisatiestructuur van het integraal waterbeleid

Mijn administratie heeft dit jaar bijkomend personeel aangeworven om vanuit het ruimtelijk beleid versterkt in te kunnen zetten op het integraal waterbeleid. Door deze mensen in te zetten in de bekkensecretariaten wil ik een permanente interactie tussen de opmaak en uitvoering van de bekkenbeheerplannen en de ruimtelijke planning garanderen. De ontwerpen van de ruimtelijke uitvoeringsplannen van de 11 bekkenbeheerplannen zullen vanaf eind 2006 in openbaar onderzoek gaan.

Ik heb het besluit van de vrijstelling van stedenbouwkundige vergunningen aangepast zodat de vergunningsplicht altijd geldt voor constructies binnen de 5 m van de oever van waterlopen. Daardoor kunnen de waterbeheerders bij elke stedenbouwkundige vergunningsaanvraag advies verlenen.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(9) Hergebruik van bestaande bedrijventerreinen stimuleren met specifieke aandacht voor brownfields

Naast een aanbodbeleid voor bijkomende bedrijventerreinen, is aandacht nodig voor de ontwikkelingsmogelijkheden op bestaande (reeds bestemde) bedrijventerreinen. Dit zal betere omstandigheden scheppen voor gevestigde ondernemingen en de bestaande economische structuur van Vlaanderen versterken door interne vernieuwing. De aanpak van bestaande bedrijventerreinen kan gebeuren binnen een gamma gaande van een beperkte face-lift van het terrein tot een gehele transformering van de functies (bijvoorbeeld van klassiek bedrijventerrein naar kantoorzone).

Belangrijke inspanningen op vlak van gebruik en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen gebeurden in samenwerking met het beleidsveld economie. Zo trachtte het zogenaamde 'urgentieproject' met succes een aantal hectaren bedrijventerrein te vermarkten die in het verleden ongevuld bleven op reeds bestemde bedrijventerreinen.

Tevens worden er in het kader van afbakeningsprocessen voor stedelijke gebieden aan welbepaalde oudere terreinen (bijvoorbeeld stationsomgevingen) betere kansen geboden via een herbestemming in functie van nieuwe economische bedrijvigheid. Vooral in de grootstedelijke gebieden Gent en Antwerpen, de regionaalstedelijke gebieden en in het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel is dit in sterke mate aan de orde. Ook voor kleinstedelijke gebieden kan de provincie een stimulerende rol vervullen. Een grote potentie wordt tevens vastgesteld in oudere havengebieden (oa in het kader van de strategische plannen voor de zeehavens), waar oude sites plaats ruimen voor stedelijke vernieuwing.

Specifiek kan verwezen worden naar de initiatieven in het kader van het Economisch Netwerk Albertkanaal, waar herstructurering en inbreiding op bestaande bedrijventerreinen prioritair wordt behandeld.

Specifieke aandacht voor brownfields

Brownfields zijn verloederde/verlaten/verontreinigde bedrijfsites, met een grote potentie voor herontwikkeling, vaak gelegen op een strategische locatie en goed ontsloten. Ze vormen een hinderpaal voor stadsvernieuwing, zij vertragen de revitalisering van buurten, zij zijn een rem voor de economische ontwikkeling en zij kunnen een belangrijk gezondheidsrisico inhouden voor wie in de omgeving leeft, speelt of werkt. Eenmaal ontwikkeld, kunnen voormalige Brownfields de katalysator vormen voor de heropleving van de buurt en kunnen zij een proces van duurzame ontwikkeling in gang zetten.

Op vrijdag 28 april 2006 keurde de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet betreffende de brownfieldconvenants goed. Ondertussen werd het dossier voor advies overgemaakt aan de SERV, de MINA-Raad en aan de Raad van State.

De overheid wil via dit ontwerpdecreet dat “maatwerk” in goede banen leiden door het bieden van een grondslag voor de totstandkoming van “Brownfieldconvenanten” omtrent valabele en werkbare Brownfieldprojecten. In het kader van zo’n covenant contracteert de Vlaamse Regering zowel met de actoren (projectontwikkelaars, grondeigenaars,...) als met de regisseurs (subsidiërende en vergunnende overheden,...) bij een Brownfieldproject. Deze werkwijze maakt het mogelijk dat tussen alle betrokken administraties, instanties en personen klare en duidelijke werkafspraken worden gemaakt, zodanig dat bij de aanvang van het project meteen duidelijkheid wordt gegeven over bepaalde temporele en procedurele vereisten en verwachtingen. Eens een Brownfieldproject het voorwerp uitmaakt van een covenant, gaan daarenboven een aantal deuren open op het vlak van juridisch-administratieve en financiële faciliteiten. Deze komen de werkbaarheid, de organiseerbaarheid en de flexibiliteit van het project ten goede. Het ontwerpdecreet voorziet dat binnen het Vlaams Agentschap Ondernemen de aanvragen gecentraliseerd kunnen worden (aanvragen voor goedkeuringen, machtigingen, vergunningen en steunmaatregelen in het kader van een Brownfieldproject dat het voorwerp uitmaakt van een covenant). Tevens worden een aantal obstakels voor eigendomsoverdrachten weggewerkt (bijvoorbeeld het stellen van een financiële zekerheid bij overdracht van risicogronden, het voorzien in een vrijstelling van de registratierechten voor de overeenkomsten of eigendomsaanwijzing,...).

Het ontwerpdecreet bespoedigt daarnaast de behandeling van aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen, doordat de vergunningsplichtige activiteiten in het kader van een Brownfieldproject van rechtswege beschouwd worden als zijnde “*werken, handelingen en wijzigingen van algemeen belang*” in de zin van art. 103 DRO. Verder kunnen brownfieldconvenanten genieten van bijzondere administratieve maatregelen.

De PMV (ParticipatieMaatschappij Vlaanderen) wordt als speler op het vlak van PPS-verbanden tussen het Vlaamse Gewest en Brownfieldprojectontwikkelaars bevestigd. De PMV onderhandelt autonoom met de projectontwikkelaars, vennootschappen of bedrijven over de modaliteiten van de projectgebonden financiering. Zij zal daarbij een bepaalde financiële return nastreven. Deze return kan zich verwezenlijken op korte, middellange of lange termijn. Een oordeelkundige combinatie van projecten met onmiddellijk rendement met projecten die op langere termijn winstgevend effecten sorteren, kan daarbij vermijden dat globale deficits ontstaan, maar ook dat slechts snel renderende projecten worden geselecteerd (‘egalisatie’-principe).

Op verschillende niveaus (Europees, federaal, Vlaams) bestaan subsidiemogelijkheden die betrekking kunnen hebben op Brownfields. Vaak hangen deze samen met het algemeen beleid inzake regionale ontwikkeling.

Gezien het niet de bedoeling is ondertussen lopende, kwalitatieve dossiers af te remmen, lijkt het tevens aangewezen een aantal uitvoeringsgerichte en vergevorderde ad hoc dossiers van nabij op te volgen.

Omwille van het feit dat de techniek van de brownfieldconvenanten, zowel administratief als juridisch ‘onontgonnen’ terrein betreft, wordt met dit voorontwerp van decreet geopteerd voor een experimentele fase (1 jan 2007 – 31 dec 2009), om nadien deze techniek aan een grondige evaluatie in 2009 te onderwerpen.

(10) ‘Ruimtemonitor Vlaanderen’ opbouwen in de schoot van het Steunpunt Ruimte en Wonen

De ‘Ruimtemonitor Vlaanderen’ zal worden geoperationaliseerd binnen het Steunpunt Ruimte en Wonen. Het Steunpunt Ruimte en Wonen zal zich voor ruimtelijke ordening focussen op:

- de beschrijving van de feitelijke toestand van de ruimte in Vlaanderen op basis van een gecoördineerde dataset;

- de kwalitatieve interpretatie (en vertaling) van de waargenomen evoluties, op basis van actuele ruimtelijke trends en ontwikkelingen in de verschillende sectoren;
- de monitoring van het gevoerde ruimtelijk beleid door inzicht te verwerven in de ruimtelijke structuur en dynamiek, en de impact hiervan op de verschillende beleidsdomeinen.
- het voeren van thematisch en beleidsgericht onderzoek.

(11) Reeds genomen initiatieven nauwgezet verder zetten

De Atlas van de woonuitbreidingsgebieden is beschikbaar sinds december 2005 via de website www.vlaanderen.be/wugatlas. Ik zorg ervoor dat de Atlas en de website regelmatig worden geactualiseerd.

De in het verslag van de uitvoering van het beleid tijdens het werkjaar 2005-2006 beschreven acties zullen verder opgevolgd worden. Specifiek kan hierbij gedacht worden aan de invulling van de taakstelling wonen (met voldoende aandacht voor de kwalitatieve aspecten), het opvolgen van de afspraken in het licht van de resolutie weekendverblijven, het screenen van de dossiers voor nieuwe gewestelijke golfterreinen, het opmaken van RUP's voor multifunctionele terreinen voor lawaaierige en niet-lawaaierige sporten,

(12) Werken aan verweving

Het stimuleren van verweving is een belangrijk uitgangspunt in het ruimtelijk beleid. Het gaat er hierbij om het in elkaars nabijheid brengen van functies en activiteiten op een dusdanige wijze dat er ruimtelijke meerwaarden ontstaan.

Ik zal binnen het kader van het duurzaam ontwikkelingsbeleid een project lanceren om het uitgangspunt verweving nader uit te werken. In dit project zal ook het geconcentreerd voorkomen van verweven economische activiteiten onderzocht worden.

(13) Aandacht voor de 'ijzeren voorraad'

Acute problemen met de beschikbaarheid van bouwrijpe bedrijventerreinen in bepaalde regio's wil ik voorkomen door in een ijzeren voorraad te voorzien. Dit houdt in dat er op elk moment een voorraad beschikbaar is van bouwrijpe terreinen, die beantwoordt aan de verwachte vraag van de volgende drie jaren. Daarnaast is ook een voorraad van bestemde bedrijventerreinen alsmede van de zoekzones nodig voor ten minste drie jaar. Men kan er immers vanuit gaan dat en het bestemmen en het bouwrijp maken van een terrein gemiddeld drie jaar duurt.

In 2004 werden de resultaten opgeleverd van een studie die ik besteld heb inzake de ruimtebehoefte van bedrijven. In de studie werd op basis van drie alternatieve modellen de ruimtebehoefte voor bedrijvigheid op bedrijventerreinen in beeld gebracht. Vermits voor de toepassing van deze modellen enkele cruciale data niet beschikbaar waren, werd ervoor geopteerd een grootschalige enquête m.b.t. het ruimtegebruik uit te voeren bij bedrijven. Op die manier kon een realistische inschatting gemaakt worden voor deze parameters, zoals de mate van verweving, terreinquotienten en bedrijfsspecifieke gegevens. Ook kwalitatieve elementen, zoals locatievoorkeuren, kunnen uit de enquête worden afgeleid. De modellen laten toe om de toekomstige netto vraag naar bedrijventerreinen tot 2017 in beeld te brengen.

Op lange termijn en in de veronderstelling van groeiende werkgelegenheid en toegevoegde waarde, zullen in functie van de modellen en eventueel op basis van een afweging nog bijkomende terreinen voorzien moeten worden. Dit zal verder hard gemaakt worden bij de voorbereiding van de herziening van het RSV. Bekeken moet worden in welke mate de confrontatie tussen de noodzakelijke hoeveelheid ijzeren voorraad en het bestaande aanbod zal leiden tot extra inspanningen op provinciaal en subregionaal vlak (geografisch glijdend gemiddelde). Ik wil met de provincies en de gemeenten in het kader van het partnerschapmodel overleg opstarten over de mogelijkheden inzake de taakverdeling en de mogelijke overheveling van taakstellingen van Vlaams gewest naar provincies.

(14) Zoeken naar geschikte locaties voor windturbines

Binnen de lopende planningsprocessen (Economisch Netwerk Albertkanaal, Afbakening stedelijke gebieden, strategische plannen voor de poorten) en binnen de interdepartementale Windwerkgroep zoeken we actief naar geschikte locaties. Het Windplan Vlaanderen en de hierboven vermelde omzendbrief dienen hierbij als referentiekader. Op dit ogenblik loopt er onderzoek naar een aantal locaties.

(15) Uitwerken van een richtlijn inzake tuinaanlegbedrijven

Tuinanlegbedrijven blijken heel wat problemen te ondervinden als ze zich in het agrarisch gebied willen vestigen, wat op zich eigenlijk niet onlogisch is. Heel wat van die bedrijven balanceren immers op de grens tussen aannemersbedrijven (grondwerken, aanleg van terrassen, opritten en wegen) en plantenkwekers. Anderzijds zijn er ook aannemersbedrijven waar een belangrijk deel van de activiteiten tuinaanleg betreft. Een aantal tuinaanlegbedrijven heeft een belangrijke oppervlakte nodig voor de tijdelijke uitplant en het conditioneren van planten, struiken en bomen, nodig voor de tuinaanleg. In een richtlijn zal ik criteria uitwerken om aan te geven waar en onder welke voorwaarden dergelijke bedrijven in het agrarisch gebied toelaatbaar zijn.

4°. Werken aan de evaluatie en herziening van het RSV

Beleidsdoelstelling

Het is eigen aan de methode van de structuurplanning dat het beleid continu geëvalueerd wordt, zodat er permanent bijgestuurd kan worden als dit wenselijk wordt vanwege nieuwe evoluties in de samenleving, nieuwe behoeften, trends of uitdagingen.

Het regeerakkoord formuleert de ambitie om het huidige RSV te evalueren en de tijdige herziening ervan voor te bereiden.

De visie, de ruimtelijke principes en de inhoudelijke samenhang van het RSV bieden een bruikbaar beleidskader voor het ruimtelijk beleid op de korte (planhorizon tot 2012) en middellange termijn. Ik vind het belangrijk de continuïteit van het huidige RSV te bewaken en voort te bouwen op de verwezenlijkingen ervan. Een maximale inzet op de uitvoering van het RSV is essentieel. Het is echter ook mijn verantwoordelijkheid als minister voor ruimtelijke ordening om tegelijkertijd te blijven nadenken over de toekomst van de ruimte in Vlaanderen.

Ik wil aan de hand van onderzoek de basis leggen voor een grondige herziening van het RSV. Dit is het lange termijnspoor van de evaluatie en herziening van het RSV.

Parallel aan de voorbereiding van een grondige herziening wil ik blijven werken binnen het globale kader van het huidige RSV. Om dit mogelijk te maken is een actualisatie en gedeeltelijke herziening ervan nodig omdat:

- de planhorizon 2007 in het huidige RSV een actualisatie van de behoefteberekeningen en taakstellingen vraagt;
- ik een aantal acute knelpunten inzake wonen, werken, recreatie en mobiliteit constateer die binnen de klijtlijnen en samenhang van het huidige RSV kunnen worden aangepakt;
- er zich een aantal knelpunten in de uitvoering van het RSV stellen.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

De uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen kwam reeds aan bod in hoofdstuk twee van deze Beleidsbrief 2006-2007. De evaluatie en herziening bespreek ik hier.

De synthese van evaluaties gaat over:

- een algemene inhoudelijke planevaluatie in het kader van het zomerakkoord – tweede spoor, die resulteerde in een mededeling aan de leden van de Vlaamse Regering op 19 maart 2004.
- een wetenschappelijke synthese van nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen (2004): een externe studie opgemaakt door een extern onderzoeksbureau, dat hiervoor een dertigtal wetenschappelijke deskundigen bevroeg.
- een inhoudelijke planevaluatie door mijn administratie (2006), gebaseerd op de ervaringen met de uitvoering van planningsprocessen op Vlaams niveau, het overleg en de contacten met gemeenten en provincies in het kader van de begeleiding van gemeentelijke en provinciale structuurplannen en uitvoeringsplannen en het overleg met relevante beleidsdomeinen.

Voor elke structurerende component uit het RSV heb ik de voornaamste leer- en aandachtspunten geformuleerd.

Mijn inspanningen voor de herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen situeren zich op 2 parallelle werksporen, namelijk een korte termijn en een lange termijnspoor.

Het lange termijnspoor moet leiden tot een grondige herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Voor de periode direct na 2007 (einde van de planhorizon van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen) werk ik op een korte termijnspoor aan een actualisatie en gedeeltelijke herziening van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

- *Het korte termijnspoor: een actualisatie en gedeeltelijke herziening.*

Ik wil het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen effectief uitvoeren, niet enkel voor wat betreft de doelstellingen op gewestelijk niveau. Ik wil blijven werken binnen het globale kader van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Dit kan niet zonder een actualisatie en gedeeltelijke herziening, waarbij de planhorizon met minimum 5 jaar (richtdatum 2012) verlengd wordt. De behoefteberekeningen en taakstellingen van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen lopen immers tot 2007 en moeten dus geactualiseerd worden. Een aantal acute knelpunten rond o.m. wonen, werken, recreatie en mobiliteit vragen een gedeeltelijke herziening op korte termijn. Dit kan gebeuren binnen de klijntijnen van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en binnen de bepalingen van het Vlaams Regeerakkoord 2004-2009.

Ik heb voor dit *korte termijnspoor* de beleidsvoorbereiding in gang gezet. Een concreet herzieningsprogramma wordt momenteel uitgewerkt. Dit programma zal uitsluitend geven over de inhoudelijke afbakening van de actualisatie en gedeeltelijke herziening, het te doorlopen overleg- en besluitvormingstraject en de timing.

In functie van de verruiming van de planhorizon worden er voor het luik 'wonen' nieuwe bevolkingsprognoses opgemaakt en worden de trendbreuk (60/40-verhouding) en het aanbod geëvalueerd. Daarnaast wordt, onder andere in samenwerking met het kenniscentrum duurzaam woonbeleid, onderzoek gedaan naar een aantal specifieke woontrends zoals (verhuis)migraties, woonwensen, vergrijzing en hergebruik.

Vlaanderen kent een aantal belangrijke economische concentraties in gemeenten die niet geselecteerd zijn als economisch knooppunt. Vooral op basis van de suggesties in de provinciale ruimtelijke structuurplannen laat ik een ontwikkelingsperspectief onderzoeken voor gebieden met duidelijke economische potenties die in het RSV niet zijn erkend. Ik heb het departement RWO de opdracht gegeven in samenwerking met het beleidsdomein economie, de provinciale administraties en de VVSG, in te staan voor de beleidsvoorbereiding. Het departement RWO onderzoekt ook de mogelijkheid voor een actualisatie van de ruimtebalans voor economische activiteiten in functie van de verruiming van de planhorizon.

De recent ontwikkelde beleidskaders voor golf, motorcross en weekendverblijven alsmede de RUITER-studie (Ruimte voor Toerisme en Recreatie) zullen we screenen om na te gaan in hoeverre zij elementen bevatten die in een geactualiseerd RSV opgenomen kunnen worden. Tenslotte heb ik een onderzoek opgestart naar mogelijke beleidsstrategieën voor de verweving en medegebruik van recreatieve activiteiten.

Aan het departement RWO werd de opdracht gegeven om in samenwerking met de betrokken actoren (beleidsdomein mobiliteit, provinciale administraties, ...) het beleidsvoorbereidend werk te doen voor een grondige actualisatie van de wegenselectie. Het departement doet tevens een onderzoek naar de volledigheid en actualiteit van het RSV als beleidskader voor belangrijke projecten inzake spoorweginfrastructuur, openbaar vervoer, waterwegen en leidingen. Ook hier wordt nauw samengewerkt met de verschillende betrokken partners.

Rond de jaarwisseling zal aan de Vlaamse regering over het geheel van al deze elementen een principiële nota voorgelegd worden.

- *Het lange termijnspoor: een grondige herziening*

De voorbereiding van het lange termijnspoor is tweeledig, namelijk het uitwerken van een projectdraaiboek en het actualiseren en verfijnen van de ruimtelijke visie op lange termijn.

Voor de grondige herziening van het RSV heb ik een projectdraaiboek opgesteld waarin ik op basis van een analyse van belangrijke clusters van maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen kennishiaten met betrekking tot de lange termijnontwikkelingen in beeld heb gebracht. Op basis van de eerste inzichten heb ik reeds diverse studieopdrachten opgestart.

Het tweede luik omvat het ontwikkelen van een verfijnde ruimtelijke visie op lange termijn. Parallel aan de opmaak van het projectdraaiboek, zal ik de nodige initiatieven nemen voor het actualiseren en verfijnen van het ruimtelijk afwegingskader, de visie, van het RSV. Dit ruimtelijk onderzoek zal

ondermeer gevoed worden vanuit de ervaringen met ruimtelijke netwerken en vanuit de verschillende provinciale en gemeentelijke visies. Dit onderzoek kan een gericht afwegingskader vormen voor de toekomstige ruimtelijke structuur en de optimalisatie van het huidig beleidsinstrumentarium.

Het Steunpunt Ruimte en Wonen zal, o.m. via de operationalisering van de Ruimtemonitor en onderzoeken, instaan voor een bijkomende wetenschappelijke ondersteuning van de ontwikkeling van het lange termijnspoor.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(16) Het RSV op korte termijn actualiseren en gedeeltelijk herzien

De beleidsvoorbereiding van het korte termijnspoor van het RSV in functie van een actualisatie en gedeeltelijke herziening van het RSV (planhorizon tot 2012) zal voortgezet worden. Ik zal op basis van de thematische uitdieping en ambtelijke afstemming van de verschillende prioriteiten en knelpunten in de uitvoering op korte termijn duiding geven over de inhoud en reikwijdte van deze herziening. Aan de Vlaamse Regering zal gevraagd worden om een basisbeslissing te nemen steunende op een synthesesnota over het korte termijnspoor. Op basis van deze beslissing zal een breed overleg opgestart worden. Zo wil ik komen tot een voorlopige vaststelling van een geactualiseerd en gedeeltelijk herzien RSV en kan de verdere decretale procedure (openbaar onderzoek) worden doorlopen.

(17) Voorbereidingen treffen voor een grondige herziening van het RSV

De nodige voorbereidingen zullen getroffen worden voor een grondige herziening van het RSV. Het is belangrijk het lopend onderzoek voort te zetten.

Er worden studies opgestart in functie van een bijgestelde lange termijnvisie.

In eerste instantie zullen de studies zich richten op het verzamelen van actuele informatie over de bestaande ruimtelijke structuur en de belangrijkste wijzigingen hierin sinds het eerste RSV (wijzigingen in de nederzettingsstructuur, ruimtelijke weerslag van nieuwe ontwikkelingen, ...). De bestaande ruimtelijke structuur vormt immers het vertrekpunt voor het uitzetten van beleidsmatige opties en het uittekenen van een nieuwe gewenste ruimtelijke structuur. Hiervoor worden de nodige initiatieven en (ontwerp) processen voorbereid die zorgen voor een actualisatie en verfijning van de gewenste ruimtelijke structuur. Er zal daarbij rekening gehouden worden met zowel de interne als de externe beleidsevaluaties.

5°. Doeltreffende instrumenten ter beschikking stellen van het ruimtelijk beleid

5.1. Planning

Beleidsdoelstelling

Ruimtelijke structuurplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn essentiële instrumenten van het ruimtelijke beleid. Ruimtelijke structuurplannen stellen de overheid in staat op een evenwichtige en gecoördineerde manier om te gaan met de vele ruimtevragen die op haar afkomen. Door ruimtelijke uitvoeringsplannen op te maken kan de overheid de visie uit het structuurplan op het terrein mogelijk maken en kan zij vermijden dat vergunningsaanspraken op basis van bestaande plannen de ruimtelijke ontwikkeling een andere kant opsturen dan de gewenste ontwikkeling geschetst in het structuurplan.

Strategische projecten kunnen een belangrijke hefboom- en voorbeeldfunctie vervullen om kwalitatief ruimtegebruik op het terrein te realiseren. In het regeerakkoord 2004-2009 geeft de Vlaamse Regering aan dat zij een actief grondbeleid wil voeren rond bijvoorbeeld de ontwikkeling van brownfields, stationsomgevingen en havengebieden.

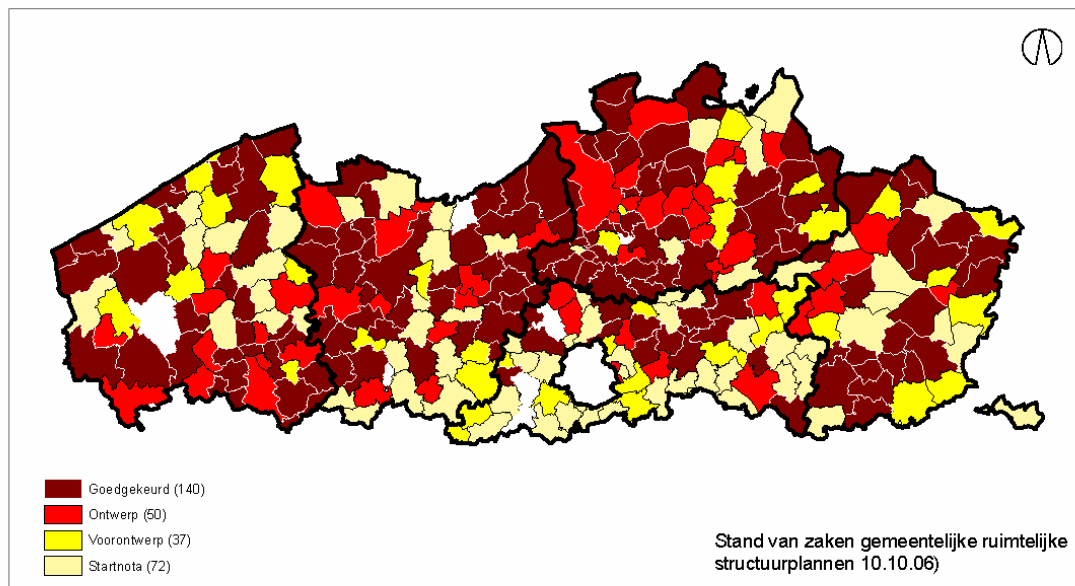
De steeds verdergaande internationalisering heeft als gevolg dat ruimtelijke ontwikkelingen en beleidsbeslissingen buiten Vlaanderen een grotere impact krijgen op het ruimtelijk beleid en de ruimtelijke ontwikkelingen in Vlaanderen. De ruimtelijke potenties die ontstaan vanuit deze internationalisering wil ik maximaal benutten en mogelijke negatieve effecten ervan wil ik zo veel mogelijk beperken. Ik creëer daarom gewestoverstijgende partnerschappen.

Om zoveel mogelijk aan alle ruimtevragen tegemoet te komen en om de invulling van de behoeften van de volgende generaties niet te hypothekeren, is zorgzaam en creatief omspringen met de Vlaamse ruimte essentieel. Aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en hergebruik, selectieve verweving van functies en meervoudig ruimtegebruik zijn uitgangspunten die steeds in het achterhoofd worden gehouden bij ruimtelijke planningsprocessen.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

Over ruimtelijke structuurplannen:

De verdere uitvoering, evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen kwam reeds uitvoerig aan bod in de drie vorige hoofdstukken van deze beleidsbrief. Maar ook de opmaak en evaluatie van structuurplannen van provincies en gemeenten blijf ik met grote aandacht volgen. Sinds 2004 hebben alle Vlaamse provincies een door mij goedgekeurd structuurplan. Zij zijn vervolgens van start gegaan met de afbakening van de kleinstedelijke gebieden en de opmaak van RUPs. Ik volg al deze processen op. Op 10 oktober hadden reeds 140 gemeenten een goedgekeurd structuurplan. De opmaak van het gemeentelijk structuurplan is één van de 5 ontvoogdingsvoorwaarden. Met de decreetswijziging van 22 april 2005 heb ik de gemeenten meer tijd gegeven om te voldoen aan deze voorwaarden.

Kaart 3 : stand van zaken gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen

Over ruimtelijke uitvoeringsplannen:

In juli 2006 werd op mijn voorstel het ontwerp van besluit over de opmaak van de typebepalingen met als bijlage de typebepalingen voorlopig vastgesteld. Dit ontwerp van besluit bouwt verder op de beslissing van de Vlaamse Regering van maart 2004 over de werkwijze rond de opmaak van de typevoorschriften. De uitgewerkte typebepalingen moeten toelaten de uniformiteit, leesbaarheid en toegankelijkheid van de voorschriften in de ruimtelijke uitvoeringsplannen te verbeteren. Er is heel wat voorafgaand overleg gebeurd rond de typebepalingen binnen de administratie en tussen de kabinetten.

De uitgewerkte typebepalingen behandelen bestemmingen en situaties die vaak voorkomen. De lijst is niet limitatief. Bij de opmaak van een RUP worden de typebepalingen opgenomen in de stedenbouwkundige voorschriften als onderdeel van de voorschriften.

Over strategische projecten:

Het uitvoeringsbesluit voor de erkenning en subsidiëring van strategische projecten in het kader van het RSV (BVR 04/06/2004) voorziet in het erkennen van strategische projecten en het subsidiëren van de werkingskosten en de personeelskosten van een coördinator. In de afgelopen periode zijn 3 projecten op basis van dit besluit toegekend..

Het uitvoeringsbesluit over de tegemoetkoming van het Vlaamse Gewest voor maatregelen in het kader van het grond- en pandenbeleid laat toe om in een strategisch project gronden en panden te verwerven in relatie met het publiek domein (BVR 24/07/1996). In het jaar 2005 werden drie projecten voor subsidiëring vastgelegd. Zes projecten zijn nog lopende.

Vooruitlopend op het Vlaams grondbeleidsplan en om de werking van de strategische projecten te stroomlijnen, ben ik de voorbereiding gestart van de uitwerking van één geïntegreerd besluit over opvolging en subsidiëring van strategische projecten in uitvoering van het RSV. Dit nieuwe besluit zou dan de hierboven vermelde besluiten (BVR 24/07/1996 en BVR 04/06/2004) in de toekomst vervangen.

Over grensoverschrijdende planning:

Het afgelopen jaar heb ik een studie voorbereid met als doel een lange termijnvisie te formuleren met betrekking tot de relatie tussen de Vlaamse ruimtelijke planningspraktijk en de ontwikkelingen op internationaal niveau. In het bijzonder gaat het er daarbij om met het oog op de uitvoering en de herziening van het RSV het huidige RSV voor wat betreft haar internationale dimensie nader uit te werken dan wel op te laden vanuit de hiaten die momenteel binnen de huidige planningspraktijk worden aanvoeld.

De huidige samenwerkingskaders zijn nog altijd ontoereikend om de grensoverschrijdende uitdagingen in voldoende mate aan te gaan. Ik heb daarom een aantal initiatieven genomen om de bovengewestelijke en internationale partnerschappen te versterken:

- In functie van de afbakening van het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel bestaat er een permanente dialoog met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- In functie van de intergewestelijke samenwerking met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest heeft een overleg plaatsgehad waarin de krijtlijnen zijn bepaald om een samenwerkingsstructuur op te zetten.
- In functie van de samenwerking met Nederland wordt binnen de Grenscommissie VLANED een testfase voor grensoverschrijdende planconsultatie doorlopen en hebben ambtelijke contacten plaatsgehad. Ook heb ik een subsidie toegekend aan het samenwerkingsverband Rijn Schelde Delta.
- In functie van de samenwerking met Noord-Frankrijk zijn samenwerkingsvoorstellen onder meer met betrekking tot de organisatorische aanpak, planconsultatie en de uitbouw van het netwerk rond Rijsel besproken met de belangrijkste actoren binnen Vlaanderen. De gecoördineerde voorstellen zijn via de Vlaamse Noord-Frankrijk coördinator en de Frans-Belgische Parlementaire Werkgroep ook op de agenda bij de Franse en Waalse actoren geplaatst. Om invulling te geven aan de nood aan een versterkt Vlaams partnerschap in functie van een gecoördineerde ambtelijke beleidsvoorbereiding en adviesverlening binnen de grensoverschrijdende samenwerking met Noord-Frankrijk heb ik samen met mijn collega-minister bevoegd voor buitenlands beleid een Vlaams interbestuurlijk Coördinerend Overleg Ruimtelijke Ordening (VICORO) opgericht. Ik zal in partnerschap met de Vlaamse betrokkenen via de VICORO een maximale inspanning leveren om met Noord-Frankrijk een systeem voor planconsultatie op te zetten. Het doel is de samenwerking met Noord-Frankrijk te formaliseren en een principiële akkoord te krijgen met de Noord-Franse (en eventueel Waalse) partners voor het opzetten van een systeem voor planconsultatie in grensstreek met Frankrijk.

Ik heb de voor het Vlaams ruimtelijk beleid belangrijkste Europese beleidsontwikkelingen opgevolgd. Ik heb ook het studieprogramma ESPON (European Spatial Planning Observatory Network) blijvend ondersteund zodat de kennisontwikkeling op het vlak van Europese ruimtelijke ontwikkelingstrends ook na 2007 is gegarandeerd.

Over zorgvuldig en kwalitatief ruimtegebruik :

Voorbeeldenboeken inzake kwalitatieve bedrijventerreinen en kwalitatieve verkavelingen zijn in voorbereiding binnen de administratie. Hierover dient er afstemming gezocht te worden met ondermeer de BVS (de Beroepsvereniging van de Vastgoedsector), het eigenaarssyndicaat, etc. Wat het voorbeeldenboek kwalitatieve bedrijventerreinen betreft is overlegd met de administratie Economie. Tevens is bijkomend overleg met de sector aangewezen.

De regelgeving inzake leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten is in de loop van het jaar opnieuw geëvalueerd. Ik heb de administratie opdracht gegeven objectieve en kwalitatieve beoordelingscriteria in functie van de subsidiëring van projecten uit te werken. Die worden nu als uitgangspunt gebruikt in functie van de priorisering ervan. De desbetreffende regelgeving zal verder worden bijgestuurd onder meer wat betreft PPS-projecten, in functie van het uitwerken van een call-systeem voor de subsidieaanvragen, het zo nodig beperken van het subsidiepercentage, enz.

Ook in 2006 zijn een aantal zogenaamde projectendagen georganiseerd. Hier kunnen ambtenaren betrokken bij de adviesverlening en betoelaging van projecten in de verschillende Vlaamse provincies ter plaatse vaststellen op welke wijze goede (of minder goede), kwalitatieve en duurzame projecten tot stand komen. De meerwaarde van deze projectendagen is dat contacten tussen de verschillende betrokken ambtenaren van diverse entiteiten, administraties of afdelingen worden versterkt en bijgevolg de informatiedoorstroming wordt vergemakkelijkt.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007**(18) Monitoring en evaluatie van provinciale ruimtelijke structuurplannen**

Ik zal blijvend aandacht besteden aan de monitoring van de provinciale ruimtelijke structuurplannen. Naast een opvolging van de kwantitatieve en kwalitatieve taakstellingen in de huidige provinciale structuurplannen zal een extra aandachtspunt bestaan uit de wijze waarop de evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen doorwerkt naar het provinciaal niveau.

(19) Typevoorschriften gewestelijke RUPs

De procedure voor het besluit over de typevoorschriften voor ruimtelijke uitvoeringsplannen werd in juli 2006 ingezet en kan dus in de loop van 2007 afgerond worden.

Het ontwerp van besluit bevat een niet-verordenende bijlage met de typebepalingen voor de verschillende bestemmingen en met gebiedsspecifieke bepalingen die regelmatig zullen voorkomen. In de loop van de tijd kan dit verder aangevuld worden zodat we blijvend kunnen inspelen op de maatschappelijke evoluties.

(20) Uniform systeem voor GemRUP's en PRUP's

Het besluit van de typevoorschriften voor gewestelijke RUPs bevat aanwijzingen om ook voor provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen tot een meer uniforme aanpak te komen. Het streven naar een uniform systeem van stedenbouwkundige voorschriften in provinciale en gemeentelijke RUP's blijft mijn aandacht houden. Het komende werkjaar maak ik verder werk van een inventarisatie van bestaande voorschriften in provinciale RUP's en overleg met de provincies rond het gebruik van typevoorschriften.

(21) Subsidieaanvragen strategische projecten

Vooruitlopend op het Vlaams grondbeleidsplan en om de werking van de strategische projecten te stroomlijnen, zal ik verder werken aan het voorstel van één geïntegreerd besluit over de opvolging en subsidiëring van strategische projecten in uitvoering van het RSV. Dit nieuwe besluit zal dan de hierboven vermelde besluiten (BVR 24/07/1996 en BVR 04/06/2004) in de toekomst vervangen. Het betreft het subsidiëren van de coördinatie en occasioneel de subsidiëring van de verwerving van gronden in relatie tot het publiek domein, dit ter realisatie van strategische projecten op Vlaams niveau, voortkomend uit een ruimtelijk planningsproces van Vlaams of provinciaal niveau.

Er zal verder overleg gevoerd worden met andere beleidsdomeinen, bestuurniveaus en andere private en publieke actoren om de gezamenlijke ontwikkeling van strategische projecten te bevorderen.

Via gepaste communicatie-initiatieven zal onderzocht worden hoe strategische projecten in de kijker gezet kunnen worden.

(22) Grensoverschrijdende en internationale samenwerking versterken

De versterkte inzet naar het bovengewestelijke en internationale niveau zal het komende werkjaar worden verder gezet op de verschillende schaalniveaus:

- Een technische werkgroep zal een voorstel voor een inter-gewestelijke samenwerkingsstructuur voorbereiden. Het maken van afspraken over planconsultatie is daarbij een prioriteit. Het doel is in 2007 de samenwerking vast te leggen in een intergewestelijk samenwerkingsakkoord met mijn collega's van het Brussels Hoofdstedelijk en Waals gewest.
- De testfase voor grensoverschrijdende planconsultatie met Nederland zal worden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie wil ik onderzoeken of bijkomende beleidsmatige stappen aangewezen zijn.

- In samenwerking met de Noord-Frankrijkcoördinator en de Vlaamse minister voor Buitenlands Beleid wordt de Vlaamse coördinatie inzake grensoverschrijdende ruimtelijk ordeningsdossiers gestructureerd en worden maximale inspanningen geleverd om met Noord-Frankrijk een systeem voor planconsultatie op te zetten. Het doel is een Vlaams interbestuurlijk overleg voor de samenwerking met Noord-Frankrijk te formaliseren en een principieel akkoord te krijgen met de Noord-Franse (en eventueel Waalse) partners voor het opzetten van een systeem voor planconsultatie in grensstreek met Frankrijk.

Het internationale beleid op Europees niveau (EU-richtlijnen, ruimtelijke solidariteit en territoriale cohesie) blijft versterkt opgevolgd met het oog op de internationale ambities.

Waar mogelijk wordt ook de koppeling gemaakt met het onroerend erfgoed. In functie van concrete dossiers en het beheer van dat erfgoed is duidelijk dat in een aantal gevallen op elkaar afgestemd beheer noodzakelijk is (bv. ankerplaats plateau van Caestert-Riemst, beheer van militair erfgoed zoals KW-linie of slagvelden WO I).

(23) Voorbeeldenboek kwalitatieve bedrijventerreinen opmaken

Naar analogie met het boek "dichter wonen" maak ik een voorbeeldenboek over kwalitatieve bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen. Dit zal gebeuren in nauw overleg met de betrokken partners en potentiële gebruikers, zodat dit boek ook maximaal kan doorwerken. De administratie zal hierover gesprekken aanknopen met de sector.

Tegelijkertijd kan hierdoor een netwerk opgebouwd worden waarbinnen expertise kan uitgewisseld worden. Diverse aspecten zullen in dit voorbeeldenboek aan bod komen:

- aangeven hoe in bestemmingsplannen wordt omgegaan met ruimtelijke kwaliteit;
- concrete voorbeelden van kwaliteitsvolle bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen die al dan niet op grond van specifieke bepalingen in bestemmingsplannen zijn gerealiseerd;
- aandachtspunten om die ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid te garanderen;
- uitwerken van gemengde zones (sport, economie, handel,...)
- ...

Bij duurzame bedrijventerreinen kunnen we bijvoorbeeld denken aan bouwen in meerdere bouwlagen, gemeenschappelijke voorzieningen, het gebruik van duurzame bouwmaterialen en -technieken, gemeenschappelijke concepten van mobiliteitsafwikkeling, parkingmanagement, enz. Een fundamenteel uitgangspunt hierbij is dat deze vereisten ook bedrijfstechnisch haalbaar zijn (zowel fysisch als financieel). Een betere definiëring in de voorschriften en het tonen van voorbeelden in het Vlaamse land of daarbuiten zou lokale besturen en projectontwikkelaars kunnen helpen als ze een terrein kwalitatief willen ontwikkelen. Er zal echter steeds maatwerk geleverd moeten worden (onder andere in het kader van een stadsontwerp).

Ook een diversificatie van bedrijventerreinen zou tot de mogelijkheden moeten behoren. Denk bijvoorbeeld aan zones waar ook kantoren mogelijk zijn of aan logistieke zones. De weerstand van de bevolking tegenover het algemene begrip "industriegebied", dat nog te vaak het achterhaalde beeld van vervuilende fabrieken uit ver vervlogen tijden blijft oproepen, kan daarmee vermeden worden. Het te strikt opdelen in aparte bestemmingszones moet anderzijds dan ook weer vermeden worden om synergie nog mogelijk te maken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het gebruik van restwarmte opgewekt bij het ene productieproces voor een ander bedrijf dat energie vraagt. Denk aan het hergebruiken van (licht verontreinigde) afvalwaters voor koeling bij een ander bedrijf. Denk aan het gebruiken van metaalslakken uit het staalbedrijf voor een betonbedrijf. Een goed evenwicht is dus eens te meer noodzakelijk.

Een ander aspect van duurzame bedrijventerreinen betreft de aandacht voor verweving. Het monopoliseren van bepaalde zones is niet aangewezen. Er moet, ook op bedrijventerreinen, een evenwicht gevonden worden tussen verschillende bedrijfsgerelateerde functies.

(24) Voorbeeldenboek kwalitatieve verkavelingen opmaken

Zowel door de aanpassing van regelgeving als door sensibilisering rond kwalitatieve vormen van verkavelen, kan de kwaliteit van woonwijken en individuele woningen verbeterd worden. Ook hier dient dit te gebeuren in nauw overleg met de sector.

Ik wil er toe komen dat verkavelingen voortaan een hogere kwaliteit, het duurzaam bouwen en de contextgebondenheid incorporeren: betere verkavelingsconcepten, geënt op de plaatsgesteldheid en de randfactoren, voorschriften die beter het doel van de verkaveling uitdrukken en niet betuttelend overkomen, een betere schakeling van de woningen voor een optimaal maar toch flexibel grondgebruik, aandacht voor de oriëntatie van de woning voor een optimaal gebruik van passieve zonne-energie, aandacht voor de zorgverkaveling, zorgwoningen, kangoeroewoningen, enz.

Er zal een voorbeeldenboek over kwalitatief en duurzaam verkavelen uitgewerkt worden, waarin gefocust wordt op kwaliteit en duurzaamheid. Dit boek zal, zonder bevoogdend te willen zijn, als werkinstrument een houvast kunnen bieden aan ontwerper, adviesverlener en dossierbehandelaar en beoogt tegelijk een goede onderlinge communicatie tussen de verschillende partijen.

Een voorstel van geactualiseerde en vereenvoudigde dossiersamenstelling voor verkavelingsaanvragen zal voorbereid worden (zie hoger).

Eindresultaten: Voorbeeldenboek kwalitatieve bedrijventerreinen, Voorbeeldenboek kwalitatieve verkavelingen.

(25) Regelgeving leegstand en verwaarlozing bedrijfsruimten evalueren

Dit instrument kent jaar na jaar een stijgend succes, waardoor in vele Vlaamse steden en gemeenten chronische stadskankers verdwijnen en plaats maken voor nieuwe projecten welke beter aansluiten op de omgeving. De nieuwe initiatieven fungeren vaak als motor voor de revitalisatie van de buurt.

De regelgeving inzake leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten is in de loop van het jaar geëvalueerd. Ik heb de administratie opdracht gegeven objectieve en kwalitatieve beoordelingcriteria in functie van de subsidiëring van projecten uit te werken. Die worden nu als uitgangspunt gebruikt in functie van de prioritisering ervan. De desbetreffende regelgeving zal verder worden bijgestuurd onder meer wat betreft PPS-projecten, in functie van het uitwerken van een call-systeem voor de subsidieaanvragen, het optimaliseren van de subsidiepercentages (onder andere in functie van de nabestemming), enz. Een gelijkschakeling tussen de publieke en de private initiatiefnemers is aangewezen.

Om dit te kunnen uitvoeren is er echter een decretaal kader nodig. De administratie zal ter zake de nodige initiatieven nemen.

5.2. Grondbeleid

Beleidsdoelstelling

Een aangepast grondbeleid is essentieel voor het uitvoeren van het ruimtelijk beleid en is noodzakelijk om sociale en functionele verdringing te voorkomen. In het Vlaams regeerakkoord werd aangekondigd dat er een grondbeleidsplan en een grondenbank op Vlaams niveau opgericht zal worden. Thema's die verder onderzocht zullen worden zijn : het aankopen en verkopen van onroerende goederen voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van brownfields, strategische projecten van gewestelijk belang, het beheer van het Vlaams patrimonium, het ontwikkelen van slapende eigendommen van openbare besturen,...

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

In Hoofdstuk XI van het Vlaams regeerakkoord wordt m.b.t. de 'rechtszekere ruimtelijke ordening' gesteld dat er een grondbeleidsplan en een grondenbank op Vlaams niveau wordt opgericht. Het grondbeleidsplan en de grondenbank zal zich beperken tot zaken van Vlaams niveau zoals de ontwikkeling van brownfields, strategische projecten van gewestelijk belang (stationsomgevingen, Vlaamse poorten, strategische bedrijventerreinen,...), de uitoefening van de aankoopplicht en het voorkeepsrecht in ruimtelijk kwetsbare gebieden en het beheer van het Vlaams patrimonium.

Daarnaast wordt in het hoofdstuk III m.b.t. een 'betaalbare woning voor iedereen' gesteld dat ruiloperaties van gronden met verschillende bestemmingen wordt aangemoedigd met het oog op het sneller op de markt brengen van bouwgrond. De sociale huisvestingsmaatschappijen moeten hun grondreserve in woonuitbreidingsgebied aansnijden. De aansnijding van de zones moet kunnen verlopen via een vereenvoudigde en versnelde procedure.

Voor de opmaak van een grondbeleidsplan heb ik opdracht gegeven tot uitvoerig onderzoek. Ik breng hierover op geregelde basis verslag uit op de ministerraad van de Vlaamse Regering.

Intussen worden de bestaande instrumenten van het grondbeleid ingezet en waar nodig verbeterd. Voor de gemeenten werd een digitaal geoloket uitgebouwd rond de inventarisatie van onbebouwde percelen (zie ook punt G-GIS). Ik heb de regelgeving rond opmaak, actualisering en de financiering van het register van onbebouwde percelen aangepast. Zonder kennis over de beschikbare bebouwbare ruimte is een effectief grondbeleid immers onmogelijk.

Voorafgaand aan de decretaal vastgelegde goedkeuringprocedure van het grondbeleidsplan werd besloten tussentijds twee actieprogramma's op te stellen. Een eerste actieprogramma, op basis van de resultaten van de strategische fase, bevatte concrete uit te voeren stappen op korte termijn. Het betreft acties die binnen de huidige budgettaire middelen onmiddellijk konden uitgevoerd worden en inspeelden op enerzijds dringende problematieken en anderzijds opportuniteiten, m.n.:

- planbatenheffing: uitwerken van een werkbare planbatenheffing via aangepaste bepalingen van het decreet op de ruimtelijke ordening. De latere toepassing ervan laat toe fondsen samen te brengen die dan gericht kunnen ingezet worden voor vb. strategische projecten, het grondfonds e.d.m..
- planschaderegeling: uitwerken van een werkbare planschaderegeling via aangepaste bepalingen van het decreet op de ruimtelijke ordening (en uitvoeringsbesluiten).
- activeringsheffing onbebouwde percelen: het decreet op de ruimtelijke ordening voorziet thans de mogelijkheid dat gemeenten een heffing op onbebouwde percelen toepassen. Momenteel passen een honderdtal gemeenten een heffing toe. Deze is divers per gemeente (bereik, omvang enz.). Teneinde de onbebouwde percelen effectief te activeren in heel Vlaanderen wordt een dubbele strategie voorgesteld, nl. een stimulerende en een sanctionerende piste.
- ruimtelijk definiëren van het begrip 'sociale' kavel: naast het activeren van kavels is het van belang (cfr. regeerakkoord) om betaalbaar wonen te garanderen. Vanuit de sector wonen wordt een vooral actorgerichte definitie gegeven van sociaal wonen. Aanvullend zal ik aangeven wat vanuit de ruimtelijke ordening kan begrepen worden onder een sociale kavel en wat de mogelijkheden zijn om op die manier betaalbaarheid via de ruimtelijke ordening te garanderen (doelstellingsgerichte benadering).
- financieel instrumentarium voor grondgebonden investeringen: ik zal een voorbereidend onderzoek opstarten omtrent een financieel instrumentarium voor grondgebonden investeringen (vb. vastgoedbevaks, ...). Afstemming met de bevoegde ministers is nodig. Uitgangspunt is faciliterend op te treden t.a.v. de grondmarkt.

- oprichting cel grondbeleid binnen de Vlaamse overheid: de aanpak is gefaseerd en betreft binnen het eerste actieprogramma het opstellen van een profiel voor een 'coördinator grondbeleid' die het aanspreekpunt is binnen de Vlaamse overheid voor zowel projecten aangestuurd door de eigen organisatie als voor vragen van gemeenten en uit de markt.
- strategische projecten in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen: Volgende twee instrumenten binnen het domein RO worden momenteel ingezet voor de realisatie van strategische projecten :

a) Het besluit van de Vlaamse regering (BVR) van 04.06.2004 betreffende de "erkenning en subsidiëring van strategische projecten in het kader van het RSV". Dit instrument laat toe om strategische projecten te erkennen en te subsidiëren wat betreft de werkingskosten en personeelskosten van een coördinator.

b) Het BVR van 24.07.1996 houdende de "tegemoetkoming van het Vlaamse Gewest voor maatregelen in het kader van het grond- en pandenbeleid" (BS-25.10.96), beperkt gewijzigd via BVR 14.12.01 (BS-06.02.02). Hierbij gaat het om hoofdstuk II, "tegemoetkoming voor verwerving". Dit instrument laat toe om in een strategisch project gronden en panden te verwerven in relatie met het publiek domein. Het besluit voorziet ook in de subsidiëring van gemeenten bij de opmaak van een gemeentelijke Inventaris Onbebouwde Percelen (IOP); provinciale grond- en pandenbank en gemeentelijke herverkavelingsinitiatieven.

Er wordt vastgesteld dat deze instrumenten onvoldoende relatie hebben met het tot uitvoering brengen van het Vlaams ruimtelijk beleid in het algemeen en de specifieke planningsprocessen ter uitvoering van het RSV in het bijzonder.

Teneinde te komen tot een duidelijk en logisch geheel van planning tot uitvoering van strategische projecten met een ruimtelijke invalshoek en van Vlaams niveau zal ik vooruitlopend op het Vlaams grondbeleidsplan een voorstel uitwerken van één geïntegreerd besluit inzake de opvolging en subsidiëring van strategische projecten in uitvoering van het RSV. Daarmee kan beter worden rekening gehouden met de huidige planningsprocessen en criteria. Zoals in mijn beleidsbrief (2005-2006) reeds is vermeld dient dit te worden verstaan als een middel om de werking rond strategische projecten te optimaliseren.

- Opheffen verouderde instrumenten: Er zal onderzocht worden of de onderdelen van het besluit van 1996 in verband met de gemeentelijke herverkavelingsinitiatieven en methodiek voor de oprichting van een provinciale grond- en pandenbank kunnen worden geschrapt, omdat tot op heden dit type van projecten niet zijn voorgekomen zodat de bestaansreden ervan wordt betwijfeld. Verder zal onderzoek gebeuren naar andere instrumenten zoals het decreet sociaal grondbeleid dd. 16/6/1982.
- inventaris onbebouwde percelen: in het kader van het grond- en pandenbeleid (BVR 24.07.96) is een regeling uitgewerkt voor gemeenten en provincies die zowel de subsidie als de technische ondersteuning regelt een dewelke moet gemoderniseerd worden teneinde gemeenten te stimuleren hun decretale verplichting terzake op te nemen en teneinde hen beter te ondersteunen in de huidige geïnformatiseerde wereld. De onderdelen van het besluit van 24/7/1996 in verband met de gemeentelijke inventaris onbebouwde percelen zullen afzonderlijk als een specifiek instrument van het grondbeleid in een apart en gemoderniseerd besluit worden opgenomen;
- Koppeling van het grondbeleid aan de structuurplanning : er zal onderzocht worden in welke mate deze koppeling, welke nu beperkt wordt tot strategische projecten, kan verbreed worden naar de structuurplannen.

De concrete uitwerking van dit actieprogramma werd aan de Vlaamse regering voorgelegd in het najaar 2006.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007**(26) Voorontwerp grondbeleidsplan verder uitwerken**

Op basis van de uitwerking van het hierboven besproken eerste actieplan zal het grondbeleidsplan verder uitgewerkt worden. Ik zal decretale initiatieven voorbereiden.

Een aantal maanden later zal ik een tweede actieprogramma aan de Vlaams regering voorleggen. Dit plan bevat initiatieven die wel impact op de begroting en op de organisatie van de overheid hebben en die grondig voorbereidend legistiek werk vereisen.

(27) Geoloket “onbebouwde percelen” performanter maken

Het komende jaar ondergaat het uitgebouwd geoloket ‘onbebouwde percelen’ uitvoerige testen en wordt dit waar nodig bijgesteld. De gemeenten worden actief begeleid in de overstap naar het nieuwe geoloket.

5.3. Vergunningenbeleid

Beleidsdoelstelling

In overleg met de betrokken besturen, wil ik een klantgerichte en snelle afhandeling van stedenbouwkundige vergunningsaanvragen waarborgen op alle bestuursniveaus.

Dit impliceert dat de lagere bestuursniveaus verantwoordelijk zijn om de vergunningsaanvragen binnen de decretaal voorgeschreven termijnen af te handelen, dat de beslissingen over vergunningen duidelijk zijn en dat beroepen omwille van loutere opportuniteitsredenen in principe niet meer voorkomen. Het zal verder vertaald worden in een decreetswijziging.

Door het invoeren van een "gezaghebbend advies" zou de aanvrager, vooraleer de aanvraag in te dienen, bij alle relevante instanties terecht kunnen voor opmerkingen (vooroverleg of het "gezaghebbend advies").

Door voor eenvoudige werken de formele vergunningsaanvraag te vervangen door een simpele meldingsplicht kan de afhandeling van dossiers versneld worden. Het oprichten van één infoloket per provincie kan bijdragen aan de klantvriendelijkheid. Aan dit infoloket kunnen mensen niet enkel informatie en advies opvragen over hun bouwdoossier. Ze kunnen er ook antwoord krijgen op planologische vragen.

Tenslotte wil ik een beroepsmogelijkheid creëren voor publiekrechtelijke personen.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

Voor het afwegen van de opportuniteit van een beroep is bij wijze van proefproject een beoordelingskader opgemaakt over de "goede plaatselijke ordening binnen een bebouwde context". Dit zal na verloop van tijd worden geëvalueerd.

In september 2006 is het besluit omtrent de vrijstelling van de vergunningsplicht nogmaals uitgebreid. Zo zijn een aantal eenvoudige werken bijkomend vrijgesteld van de stedenbouwkundige vergunning, wat een gevoelige administratieve vereenvoudiging betekent.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(28) Informatieloket Ruimtelijke Ordening verder stroomlijnen

Een betrouwbare overheid houdt haar procedures zo eenvoudig mogelijk, bijvoorbeeld om ook aanvragers meer rechtszekerheid te bieden. Via decreetswijziging wil ik ze de kans geven om voor grotere bouwprojecten een plenaire vergadering aan te vragen. Daar kan hij/zij de gemandateerde ambtenaren van alle betrokken instanties een sterk vereenvoudigd dossier voorleggen en er meteen advies over krijgen. Als het project vervolgens aan dat advies wordt aangepast, ligt de rechte weg naar het bekomen van de gevraagde vergunning open.

Eigenlijk bestaat zo'n vereenvoudigde procedure al in de praktijk. Bij voorbeeld als men een stedenbouwkundig attest nr. 2 aanvraagt. Dat blijft 2 jaar geldig, tenzij het ruimtelijk uitvoeringsplan of de regelgeving ondertussen verandert.

(29) Beoordelingskader goede ruimtelijke ordening: opmaken, uittesten en finaliseren

Nog een instrument waarmee ik het vertrouwen van de burger in de overheid wil vergroten is: klare taal.

Neem nu het begrip 'goede ruimtelijke ordening'. Het is essentieel bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag, en toch is het niet duidelijk gedefinieerd, en dus subjectief. Mijn bedoeling is het afwegingskader in de regelgeving zo precies mogelijk te omschrijven. Pas dan kan de aanvrager correct inschatten welke criteria de overheid zal hanteren bij de het geven van de vergunning voor zijn/haar bouwaanvraag. De beoordelingscriteria moeten wel zoveel mogelijk worden afgestemd op de onderscheiden categoriën van constructies en vergunningsplichtige handelingen. Die kunnen verschillen, naar gelang van de plaats waar het betrokken goed gelegen is.

Dankzij die gebiedsgerichte aanpak kan tevens het begrip 'ruimtelijke draagkracht', dat de overheid moet controleren als het de geldende uitzonderingsbepalingen voor zonevreemde gebouwen en constructies wil laten naleven, effectief omschreven worden.

(30) Meldingsmogelijkheid eenvoudige werken onderzoeken

In de vorige legislatuur heb ik de regelgeving sterk vereenvoudigd. De meest in het oog springende maatregel was dat er voor tal van kleine werken geen vergunning meer nodig is. De Vlaamse regering heeft op mijn voorstel op 23 mei 2003 tevens een lijst van (iets grotere) werken vastgesteld waarvoor de aanvrager zelf een vergunning kan aanvragen, zonder architect.

En verder heb ik bij besluit van de Vlaamse regering van 26 april 2002 alle gebouwen (dus niet enkel eengezinswoningen) in zowat alle soorten woongebied (dus ook woongebied met landelijk karakter) vrijgesteld van het advies van de gemachtigde ambtenaar. Hierdoor kan tegenwoordig een Vlaams gemeentebestuur over de meeste (80%) vergunningsaanvragen zelfstandig beslissen, zonder telkens op het advies van de gemachtigde ambtenaar te moeten wachten..

Ik wil daarin echter nog een stap verder gaan.

Bijvoorbeeld, in het geval dat er op een perceel een verkavelingsvergunning – met duidelijk voorschriften – van toepassing is, is het aangewezen te onderzoeken of de vergunningsplicht kan vervangen worden door een meldingsplicht (naar analogie met de milieureglementering).

Indien aan een opsomming van de voorwaarden voor de meldingsplicht voldaan is, moet de overheid op tijd reageren. Doet ze dat niet, dan staat de melding gelijk met een vergunning, met behoud van de beroepsmogelijkheden in hoofde van derden.

Rond de meldingsmogelijkheid voor eenvoudige werken zijn een aantal concrete voorstellen opgenomen in de voorstellen voor de wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.

(31) Creëren van beroepsmogelijkheid voor publiekrechtelijke personen

De mogelijkheid van een formele beroepsmogelijkheid bij aanvragen voor publiekrechtelijke rechtspersonen zal ik opnemen in de geplande wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.

(32) De socio-economische vergunning naar Vlaanderen overhevelen

In het regeerakkoord is gesteld dat, om Vlaanderen degelijk te kunnen besturen en de ambities uit het akkoord ten volle waar te maken, Vlaanderen meer bevoegdheden nodig heeft.

De Vlaamse regering zal streven naar een aanpassing van de bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het Vlaamse niveau. Deze aanpassingen moeten de bestuurskracht van alle instellingen versterken. Onze uitgangspunten zijn verantwoordelijkheid, subsidiariteit en objectieve solidariteit.

Een van de concrete hervormingen die de Vlaamse regering wil realiseren is (op het vlak van economie) de overheveling van de bevoegdheden van alle instrumenten ter ontwikkeling van het zelfstandig ondernemerschap.

Specifiek op het vlak van het overhevelen van de socio-economische vergunning zal ik mijn medewerking blijven verlenen om tot een constructieve oplossing te komen.

5.4. Handhavingsbeleid

Doelstelling

Na een onderzoek van de repercussies en de haalbaarheid van een administratieve i.p.v. een strafrechtelijke rechtshandhaving, de eventuele gepaste decretale wijzigingen aanbrengen om een consequent handhavingsbeleid te verwezenlijken voor de bouwovertradingen uit het verleden. Hierbij dient men aandacht te besteden aan overwegingen van redelijkheid, gelijkheid en rechtvaardigheid..

Uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

Met de goedkeuring door de Vlaamse Regering van het huishoudelijk reglement werd de Hoge Raad voor het Herstelbeleid in december operationeel.

Sindsdien leggen de stedenbouwkundige inspecteurs en de colleges van burgemeester en schepenen hun nieuwe herstellvorderingen voor aan de Hoge Raad. De HRH wordt tevens op grond van de overgangsbepaling voor hangende rechtsgedingen gevat door de rechter die het verkiest om de herstellvordering waarover hij zich moet uitspreken eerst voor advies aan de Hoge Raad voor te leggen.

In 2005 waren er iets minder PV's dan in het jaar voorheen, maar er werd verhoudingsgewijs meer stilgelegd (van 18 % naar 25 % van het aantal geverbaliseerde overtredingen).

De sedert het decreet van 4 juni 2003 ingezette tendens, volgens welke er in beduidend minder gevallen een herstelmaatregel wordt opgelegd, heeft zich in 2005 voortgezet.

Het betreft die gevallen waarin de herstellvordering enkel kon gegrond worden op de instandhouding van een bouwovertrading én deze vordering niet tijdig, d.i. vóór 22 augustus 2003, voor de strafrechter werd gebracht.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(33) Onderzoek naar de implicaties van een meer uitgebreide administratieve rechtshandhaving

De rechtshandhaving inzake ruimtelijke ordening is in Vlaanderen nog grotendeels strafrechtelijk georganiseerd. De administratieve rechtshandhaving blijft beperkt tot het uitvaardigen van stakingsbevelen en de daarmee verbonden mogelijkheden om te verzegelen en materiaal en materieel in beslag te nemen. Er dient verder onderzocht te worden wat de haalbaarheid en de consequenties zijn als de strafrechtelijke handhaving wordt teruggedrongen ten voordele van de administratieve handhaving (met meer plaats voor bestuursdwang en last onder dwangsom). Pas nadat alle implicaties van deze spoorwisseling in kaart zijn gebracht, inzonderheid wat betreft organisatorische aspecten, de rechterlijke controle, de gevolgen voor hangende geschillen, de samenwerking met de huidige handhavingspartners, de efficiëntie en effectiviteit van de nieuwe handhavingsvormen betreft, kunnen conclusies getrokken worden.

Verder dient er specifieke aandacht te gaan naar de klantvriendelijkheid en een duidelijker taalgebruik. Zonder afbreuk te doen aan de vereisten die worden gesteld door de juridische context waarbinnen handhaving dient te gebeuren, wordt de briefwisseling m.b.t. gevorderde en opgelegde herstelmaatregelen in een voor iedereen begrijpbare taal opgesteld. Alle betrokkenen worden duidelijk en tijdig gewezen op hun rechten en plichten.

(34) Decretale vertaling van de onderzoeksresultaten

In functie van de onderzoeksresultaten zal ik de nodige ontwerpen van decreetteksten laten uitschrijven en via de Vlaamse regering indienen bij het Vlaams Parlement. Daarbij zal tevens rekening worden gehouden met de beleidsadviezen die zijn en nog worden uitgebracht door de Hoge Raad voor het Herstelbeleid.

6°. Vereenvoudigen van procedures en lasten

Beleidsdoelstelling

Beperken van nieuwe regelgeving en administratieve procedurelast, het vereenvoudigen van procedures en voldoende aandacht schenken aan rechtszekerheid blijven belangrijke speerpunten van het beleid.

De laatste jaren is de wetgeving en reglementering van andere beleidsdomeinen met impact op het ruimtelijk beleid sterk toegenomen (VLAREM, decreet natuurbewoud, decreet integraal waterbeleid, oppervlaktedelfstoffendecreet, havendecreet,...). De onderlinge afstemming van deze regelgeving verdient verdere aandacht en moet concreet verfijnd worden. We moeten overlappingen vermijden.

Ook met het instrument van de planologische attesten kan aan de bedrijven met uitbreidingsproblemen meer zekerheid geboden worden omtrent procedureverloop voor planningsprocessen en vergunningen.

Via een gericht ICT-beleid blijf ik streven naar een overzichtelijke, innovatieve en klantvriendelijke on-line dienstverlening.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006.

Op 1 september 2006 heeft de Vlaamse Regering op mijn voorstel een nieuw besluit goedgekeurd dat een aantal werken bijkomend vrijstelt van de stedenbouwkundige vergunningsplicht.

Voor de actualisatie van het ministerieel besluit van 1971 met betrekking tot de dossiersamenstelling voor verkavelingsaanvragen is reeds een eerste voorstel uitgewerkt. Hiermee worden verkavelaars en ontwerpers van verkavelingen ertoe aangezet diverse aspecten van verkavelingen beter dan tevoren in beschouwing te nemen (bijvoorbeeld de schikking van de kavels, de inplanting van de woningen op de kavels, de aanleg van de publieke ruimtes, de parkeerproblematiek, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid, het beoogde uiterlijk van de verkaveling, enz). Bedoeling is ook dat - zoals bij stedenbouwkundige vergunningsaanvragen – visie op het project en inpasbaarheid in de omgeving door de initiatiefnemer uitdrukkelijk worden gemotiveerd en uitgeschreven in de vergunningsaanvraag.

Het instrument planologisch attest is vorig werkjaar door de bedrijven actief gebruikt.

Door hun aanvraag van planologisch attest zijn in het afgelopen werkjaar een 65-tal bedrijven te weten gekomen of zij op hun bestaande locatie kunnen blijven en uitbreiden. In dezelfde periode zijn iets meer dan een 170-tal aanvragen ingediend voor een planologisch attest. Ik stel vast dat het merendeel van de bedrijfsvragen, een 85%, op het gemeentelijk niveau behandeld kan worden. Voor bepaalde complexere materies heb ik onderzocht op welke wijze de aanvraag kon worden ingediend. Als resultaat van de door mij afgeleverde gewestelijke attesten in het verleden heb ik in het afgelopen werkjaar de formele procedure voor 10 ruimtelijke uitvoeringsplannen opgestart. De helft hiervan zijn reeds definitief goedgekeurd.

Vorig werkjaar heb ik het project “Generiek GIS voor e-Government” opgestart. Hiermee kan via webservice een GIS-toepassing aangeboden worden aan verschillende overheden om geodatalagen aan te maken, bij te werken en te raadplegen. Uiteraard gebeurt dit op een beveiligde manier, zodat per type gebruiker (burger, ambtenaar al dan niet bevoegd voor bepaalde onderdelen van het grondgebied, beleidsmensen) kan bepaald worden wat hij kan zien. Begin 2006 werd gestart met de effectieve ontwikkeling van de generieke applicatie. Voor de implementatie van een uniform dossierafhandelingssysteem zijn de eerste stappen gezet (omzetting naar intranettoepassing). Voor de aanmaak en ontsluiting van nieuwe datalagen heb ik vorig jaar werk gemaakt van de datalagen vanuit rechtsgeldige bijzondere plannen van aanleg, onbebouwde percelen, beschermde monumenten en bouwkundig erfgoed.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007**(35) Dossiersamenstelling verkavelingsaanvragen actualiseren**

Ik zal volgend werkjaar het voorbereidend werk rond de dossiersamenstelling van verkavelingsaanvragen afronden, dat ingaat op bovenstaande bekommernis.

(36) Generiek GIS-platform opvolgen

Als eerste stap in de afwerking van dit innovatief GIS-platform zal het register onbebouwde percelen als (piloot)project met de afgewerkte generieke applicatie worden aangemaakt. Het register zal volgend werkjaar operationeel zijn en voldoen aan het nieuwe besluit van de Vlaamse regering houdende bepaling van de nadere regels voor de opmaak, de actualisering en de financiering van het register van de onbebouwde percelen. Tegelijkertijd zal ik de nodige stappen zetten om andere geografische datalagen aan te maken en te ontsluiten. Hierbij zal zowel aandacht uitgaan naar het actueel houden van de bestaande thematische lagen waarvan het beleidsdomein RWO eigenaar is (zoals het gewestplan of de gewestelijke RUP) als naar het opzetten van bijkomende datalagen. De ontsluiting van deze geografische datalagen zal blijven gebeuren via de bestaande instrumenten (bijvoorbeeld geoloket GIS Vlaanderen), maar gradueel ook via het generiek GIS platform. De krijtlijnen van de integrale GIS werking van het beleidsdomein staan beschreven in een strategische nota, waaraan operationale jaarplanningen gekoppeld worden.

(37) Geïntegreerd werken – uniform dossierafhandelingssysteem

Naast de hoofdmodule van de toepassing zal ik volgend werkjaar ook de modules voor het beheer van de toepassing laten omzetten naar een WEB-technologie en zal ik bijkomende modules laten ontwikkelen om dossiergegevens digitaal uit te wisselen met derden, en ze te koppelen aan basisregistraties zoals het CRAB (Centraal Referentie Adressen Bestand), GRB (Grootschalig Referentie Bestand) en KADVEC (gevectoriseerde kadastrale gegevens). Het resultaat van deze omzetting zal een generieke bedrijfstoepassing zijn voor dossierafhandeling en opvolging die draait binnen een browser. Deze toepassing kan dossiergegevens uitwisselen met andere bedrijfstoepassingen, zodat de afhandeling van dossiers volledig digitaal verloopt.

(38) Nieuwe datalagen aanmaken en ontsluiten

Ik maak blijvend werk van de aanmaak en ontsluiting van datalagen. Deze voor bouwkundig erfgoed en de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn prioritair. De afgewerkte datalagen zullen ontsloten worden via geoloketten. Met betrekking tot die ruimtelijke uitvoeringsplannen zal ik een databank opmaken van stedenbouwkundige voorschriften, waarin eenieder zowel de typevoorschriften als de eigenlijke voorschriften kan opzoeken en gebruiken in zijn toepassingen. Deze databank zal eveneens de aanmaak van nieuwe voorschriften in belangrijke mate ondersteunen.

(39) Het planologisch attest blijven stimuleren

Ik stel vast dat bedrijven dit middel blijven gebruiken om een antwoord te krijgen op hun vragen of zij op hun huidige locatie rechtszekerheid kunnen krijgen en over hun uitbreidingswensen. In 2005 heeft het aantal aanvragen zich gestabiliseerd rond iets meer dan een honderdtal. Het instrument blijft goed gekend en ik verwacht eenzelfde aantal aanvragen voor komend werkjaar. Ik heb de nodige informatie omtrent het attest goed toegankelijk gemaakt, onder meer door de aanvraagformulieren via het internet beschikbaar te stellen. Wel dient de beroepsprocedure geëvalueerd te worden, waarbij aan de indiener meer mogelijkheden geboden worden.

Ook voor complexere dossiers zal ik inspanningen blijven leveren om hen middels het planologisch attest een antwoord te geven op ruimtelijke noden van specifieke bedrijven.

Aan het planologisch attest geven de verschillende overheden binnen het jaar duidelijk een uitvoering in een planningsinitiatief, vaak in een sectoraal BPA of RUP. Ik zal komend jaar de bijzondere

gevallen waarin het de overheid niet binnen een jaar lukt, in bilateraal overleg betrekken om hen te stimuleren alsnog zo snel mogelijk een planinitiatief te nemen.

7°. Het subsidiariteitsprincipe verder operationaliseren en verduidelijken

Beleidsdoelstelling

Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat elke voor ruimtelijke ordening bevoegde overheid (Vlaams gewest, provincie, gemeente) zich bezighoudt met die materies die geëigend zijn om op het bewuste niveau te worden geregeld.

Goede afspraken en afstemmingsoverleg zijn hierbij essentieel. Ook streven we naar de effectieve ontvoogding van de lokale besturen via het vaststellen van duidelijke taak- en bevoegdheidsafspraken.

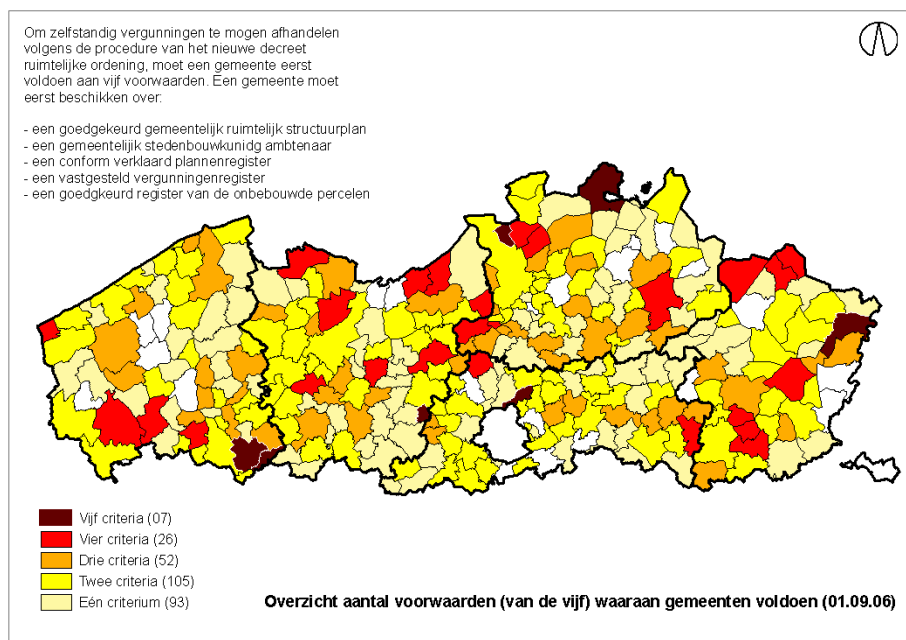
Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

De autonome rol van de gemeenten werd de laatste jaren enorm gestimuleerd via overleg bij planningsprocessen of bij de opmaak van registers, via opleidingen en subsidiestelsels.

	5 voorwaarden	4 voorwaarden	3 voorwaarden	2 voorwaarden	1 voorwaarde	0 voorwaarden
Aantal gemeenten op 1/9/2006	7	26	52	105	93	24
aantal gemeenten op 15/8/2005	2	10	35	108	121	33

Tabel 9 : stand van zaken vijf ontvoogdingsvoorwaarden bij de Vlaamse gemeenten (september 2006).

Volgens het decreet kunnen de gemeenten een autonoom vergunningenbeleid voeren zodra ze aan 5 voorwaarden voldoen: (1) een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan hebben, (2) een stedenbouwkundig ambtenaar hebben, (3) een register van de onbebouwde percelen hebben, (4) een plannenregister hebben en (5) een vergunningenregister hebben.

Kaart 4 : stand van zaken ontvoogdingsvoorwaarden bij de Vlaamse gemeenten

Anderzijds moeten we ook oog hebben voor die gemeenten die wel werk maken van hun ontvoogding.

In 2006 heb ik ervoor gezorgd dat per provinciale entiteit van het agentschap RO-Vlaanderen een helpdesk werd opgericht waar de gemeenten met hun vragen rond ontvoogding en de realisatie van de 5 voorwaarden terecht kunnen.

Ook werden de gemeenten door mijn administratie individueel of in groep benaderd om hen behulpzaam te zijn met het effectief realiseren van de voorwaarden.

Ik heb ook de provinciegouverneurs benaderd om ook de provinciale diensten in te schakelen in de begeleiding van de gemeenten. Hun bijdrage bij het stimuleren van de gemeenten is trouwens cruciaal aangezien de provincies gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen goedkeuren.

Beleidsinitiatieven voor 2006-2007

(40) Gemeenten stimuleren tot realisatie van de 5 ontvoogdingvoorwaarden

Het coachen en stimuleren van gemeenten om de vijf ontvoogdingsvoorwaarden te realiseren met respect voor de subsidiariteit blijft een belangrijk en permanent aandachtspunt.

De in het agentschap R-O Vlaanderen opgerichte helpdesks zullen hun stimulerende en begeleidende rol daarin ten volle blijven opnemen.

Ik laat momenteel onderzoeken hoe we de gemeenten vanuit die helpdesks en via gebeurlijke een externe contractant kunnen ondersteunen in die taak. Wellicht kunnen we daarbij op twee sporen werken:

- We contacteren de gemeenten die al een plannen- en vergunningenregister hebben om na te gaan wat hun effectieve kost is geweest om te voldoen aan de ontvoogdingsvoorwaarden en welk deel daarvan effectief werd gesubsidieerd, teneinde een beperkte indicatieve analyse te kunnen maken van een kostendekkende regeling.
- We contacteren individueel de gemeenten die ofwel nog enkel een vergunningenregister moeten opmaken, ofwel enkel nog een plannen- en vergunningenregister, ofwel enkel hun structuurplan. We gaan na of ze wel degelijk bezig zijn met het invoeren van gegevens of de opmaak van het plan en of ze en welke inhoudelijke hulp ze vanuit het agentschap R-O Vlaanderen nodig hebben.

Op basis van die bevraging kunnen we voor de gemeenten die al relatief ver zitten in de vervulling van de voorwaarden effectief gerichte ondersteuning aanbieden, al dan niet door een externe contractant.

Vóór het einde van 2007 zou op die manier een aanzienlijk deel van de Vlaamse gemeenten ontvoogd moeten zijn. Ten aanzien van de gemeenten die nog maar aan één of zelfs geen voorwaarden voldoen, moeten we met het gemeentebestuur een actieplan uitwerken met het oog op een uitvoering begeleid en opgevolgd door het agentschap R-O Vlaanderen.

(41) Ontvoogde gemeenten ondersteunen bij hun autonome rol

Tegelijkertijd zal ik blijvend werk maken van de positieve ondersteuning van gemeenten die wel werk hebben gemaakt van hun autonome vergunningstaken. Hierover worden de nodige afspraken gemaakt.

(42) Praktisch afspreken rond soepele werkbare subsidiariteit

Het subsidiariteitsprincipe is in theorie voor alle overheden duidelijk. In de praktijk is de toepassing ervan echter minder evident en moeten er soms juridische oplossingen gezocht worden voor specifieke situaties. In de toekomst wil ik verder werken aan actieve partnerschappen tussen de betrokken actoren met een concreet en pragmatisch actieprogramma en evenwichtige taakverdeling tussen alle partners (en overheden).

Luik II: Onroerend Erfgoed

Fundamentele uitgangspunten van het beleid

1 Basisdecreet en aangepaste regelgeving onroerend erfgoed

Beleidsdoelstelling

De zorg voor het onroerend erfgoed moet zich aanpassen aan de hedendaagse noden, verwachtingen en behoeften. Daarenboven moet voor elke eigenaar en gebruiker van een onroerend goed duidelijk zijn wat de regels zijn. De huidige regelgeving voor monumenten, landschappen en archeologie is bovendien eerder organisch gegroeid, waardoor er niet steeds sprake is van een optimale afstemming (bijvoorbeeld inzake procedures, premies, ...). Parallel met de noodzakelijke evaluatie van de bestaande onroerend-erfgoedregelgeving, moet ook worden bekeken welke de ideale verhouding kan zijn tussen het klassieke onroerend erfgoed en het varend erfgoed, en of het niet beter is om samen met het varend erfgoed ook de andere mobiele erfgoedvormen (rollend, rijdend en vliegend erfgoed) mee in aanmerking te nemen.

Met het uitwerken van een basisdecreet voor het onroerend erfgoed, al dan niet met inbegrip van het mobiele erfgoed, en een aangepaste regelgeving streef ik eenheid en éénduidigheid na, zodat de integrale aanpak voor monumenten, landschappen en archeologie ook in de praktijk zichtbaar wordt.

Uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

Het afgelopen jaar was een belangrijk voorbereidingsjaar voor het basisdecreet: de bevraging van het werkveld met betrekking tot knelpunten, noden en behoeften van de vigerende regelgeving, de afronding van een studie over de economische haalbaarheid van financieringsmodellen bij archeologische erfgoedzorg, het opstellen van een startnota over de implementatie van het Verdrag van Malta en de principes voor de financiering en de uitvoering van het preventief archeologisch onderzoek, het terugkoppelen van deze startnota met een administratieve werkgroep en een klankbordgroep, waarin alle betrokkenen van het werkveld waren opgenomen.

Met betrekking tot de heraldiek, die ook tot mijn takenpakket hoort, heb ik de Vlaamse regering voorgesteld om het toepassingsveld van het decreet, houdende de vaststelling van het wapen en de vlag van gemeenten en provincies, uit te breiden tot de districten, en het decreet, houdende de vaststelling van het wapen van privépersonen en instellingen, toepasbaar te maken voor alle soorten instellingen, besturen en stichtingen.

Actieprogramma voor werkjaar 2006-2007

In de loop van 2007 worden de decretale aanpassingen inzake heraldiek voorgelegd aan het Vlaamse parlement.

Voor de voorbereiding en de ontwikkeling van het basisdecreet onroerend erfgoed en voor de vertaling van de principes ervan in de nodige uitvoeringsbesluiten voorzie ik volgend traject:

(1) Voorbereiding implementatie van Malta in archeologieluik als eerste stap

Het huidige archeologiedecreet dateert uit 1993, dus vlak na de aanvaarding van het Verdrag van Malta. Binnen de toen geldende context ging de aandacht vooral naar bescherming en de invoering van een vergunningenstelsel. Het is duidelijk dat het archeologieluik van het basisdecreet rekening moet houden met de hedendaagse maatschappelijke, ruimtelijke en economische situatie. Dat kan alleen wanneer alle basisprincipes van Malta in de regelgeving worden geïncorporeerd. Centraal uitgangspunt van dit verdrag is immers de integrale archeologische erfgoedzorg, het maximale behoud in situ van het bodemarchief als het kan, en optimaal behoud (door wetenschappelijke, preventieve opgravingen) als het moet. Dat is alleen mogelijk door (de zorg voor) het archeologische erfgoed vanaf de planfase mee te betrekken.

In het nieuwe archeologieluik van het basisdecreet zullen enerzijds de bepalingen met betrekking tot beschermingen en vergunningen worden geactualiseerd, geoptimaliseerd en afgestemd op maatregelen voor monumenten en landschappen. Anderzijds zullen verschillende nieuwe aspecten in dit gedeelte worden geïncorporeerd, zoals de afstemming met de ruimtelijke ordening en duidelijkheid over de financieringsmethode en de financiering van preventief en pro-actief archeologisch onderzoek.

In functie van de betere afstemming met de ruimtelijke ordening is het belangrijk dat de aanwezigheid van archeologisch erfgoed in een zo vroeg mogelijk stadium in rekening kan worden gebracht. Dat is minder eenvoudig dan dat het lijkt voor erfgoed dat meestal onzichtbaar is, en waarvan de aanwezigheid en het belang maar duidelijk wordt bij ingrepen in de bodem. In ieder geval wil ik onderzoeken of, en op welke manier er archeologische potentiekaarten kunnen worden opgemaakt. Op dergelijke kaarten kunnen bekende archeologische sites (bijvoorbeeld op basis van de Centrale Archeologische Inventaris) of sterk vergraven zones zonder archeologische potentie worden aangeduid. Op basis van verschillende onderzoekstechnieken (luchtfotografie, erosiekartering, ...) wordt ook nagegaan of het mogelijk is om voldoende betrouwbare gegevens te verzamelen voor zones waarvan het bodemarchief nog niet in kaart werd gebracht.

Daarnaast zal ik ook nagaan, of naar analogie met de huidige internationale tendensen, de maatregelen voor het archeologische erfgoed ook kunnen uitgebreid worden tot het paleontologische en eventueel het geologische bodemarchief.

Tot slot zal ook voldoende aandacht worden besteed aan het maritiem archeologisch erfgoed. Omwille van de bevoegdheidsverdeling met betrekking tot de Noordzee zal er een samenwerkingsakkoord worden afgesloten met de federale overheid in het kader van het recent ingediende wetsontwerp over de bescherming van wrakken.

(2) Evaluatie luiken monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen als opstap naar basisdecreet in 2008

Het basisdecreet onroerend erfgoed, samen met de nodige uitvoeringsbesluiten, is gepland voor 2008. Daarbij zal gezorgd worden voor voldoende terugkoppeling met alle geledingen van het werkveld.

Voor de luiken monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen betekent dit in de eerste plaats een afstemming van procedures voor bescherming en financiering, de omvang van de premies en dergelijke meer.

Tegelijkertijd zullen nieuwe accenten worden gelegd en nieuwe instrumenten worden geïntroduceerd, op basis van de in kaart gebrachte noden, knelpunten en behoeften. Net zoals voor het archeologieluik vormt een betere wisselwerking tussen ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed een uitgangspunt. Zo wordt bijvoorbeeld onderzocht of het principe van de erfgoedlandschappen ook op andere erfgoedvormen kan worden toegepast. Ook het stimuleren van preventieve erfgoedzorg blijft een aandachtspunt. Dit laatste kan bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan beheersplanning en het eenduidige beheer van onroerend erfgoed met een complexe eigendomstoestand (talrijke of diverse eigenaars, ...).

Foto 8 : evaluatie monumenten, stads- en dorpsgezichten

(3) Luik varend, rollend, rijdend en vliegend erfgoed

In 2007 zal ik onderzoeken of het opportuun is dat ook het decreet op de bescherming van het varend erfgoed in het basisdecreet wordt geïncorporeerd. Mogelijk is het noodzakelijk dat omwille van het roerend karakter van de vaartuigen en drijvende inrichtingen een afzonderlijke aanpak vereist blijft. Zelfs dan wordt bijvoorbeeld inzake procedures en premies de nodige afstemming met het onroerend erfgoed gegarandeerd.

In navolging van het varend erfgoed is er een steeds toenemend maatschappelijk draagvlak voor het rollend, rijdend en vliegend erfgoed. In samenspraak met mijn collega die bevoegd is voor Cultuur, zal een voorstel uitgewerkt worden met betrekking tot de bescherming van het rollend, rijdend en vliegend erfgoed.

2. Klantgerichtheid

2.1. Opbouwen van partnerships met overheden en particulieren

Doelstelling

De zorg voor het onroerend erfgoed is niet alleen de taak van de Vlaamse overheid. Ook alle geledingen van de maatschappij hebben hierin een rol te vervullen. Waar mogelijk ga ik dan ook partnerships aan met andere overheden, met het maatschappelijk middenveld en met particulieren. Provincies en gemeentes moeten actief betrokken worden bij het onroerend erfgoedbeleid met een stimulerende, coördinerende en sturende rol voor de Vlaamse overheid.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

Waar mogelijk wordt geparticipeerd aan initiatieven ter bevordering van een onroerend erfgoedbeleid op lokaal niveau. Het voorbije werkjaar gebeurde dat onder meer door de organisatie en inhoudelijke invulling van de studiedag Lokaal Erfgoedbeleid op 16 maart 2006, in samenwerking met de Vereniging voor Steden en Gemeenten, Cultuur Lokaal, VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen en Culturele Biografie Vlaanderen, en door de terbeschikkingstelling van aanvullingen voor het deel "Erfgoed" van de publicatie "Cultuur en vrije tijd, een lokaal praktijkboek".

In 2006 is het aantal Intergemeentelijke Archeologische Diensten verder aangegroeid tot 7, met de oprichting van Zuidelijke Westhoek C07 "Cultuur Overleg Zeven" (Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke) en Portiva (Tienen, Linter, Glabbeek en Hoegaarden).

Het voorbije werkjaar werd opnieuw een subsidie toegekend aan de Regionale Landschappen, waaronder het nieuw opgerichte Regionale Landschap Lage Kempen. Onder de vleugels van de Regionale Landschappen maken 10 landschapsanimatoren de landschapszorg concreet en zichtbaar voor lokale besturen en burgers. Ook de landschapsteams hebben hierbij een rol.

In de loop van 2006 werd ook het kader voor cultuurhistorische beheersovereenkomsten met landbouwers ambtelijk voorbereid. Op deze manier kunnen landbouwers worden ingeschakeld bij het de zorg en het beheer van kleine landschapselementen en klein historisch waardevol onroerend erfgoed. Bijvoorbeeld in functie van de zorg voor het archeologisch erfgoed wordt de eventuele omschakeling van akkerland naar weiland financieel gestimuleerd. Belangrijk hierbij is dat overlappingsen vermeden worden.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(4) Focus op begeleiding van lokale overheden

Waar mogelijk ondersteun ik initiatieven met betrekking tot opleiding en voorlichting van lokale overheden en particulieren inzake onroerend erfgoedzorg. Het op een correcte manier informeren en sensibiliseren, bijvoorbeeld via informatiedagen, vind ik een belangrijke taak. Momenteel gebeurt de organisatie van die informatiedagen eerder ad hoc. Ik laat de mogelijkheid onderzoeken om hier een gestructureerd systeem van te maken. In de begroting 2007 voorzie ik hiervoor de nodige budgetten.

Met betrekking tot de Intergemeentelijke Archeologische Diensten houd ik (budgettair) rekening met de eventuele oprichting van nieuwe diensten, die op verschillende plaatsen in Vlaams Brabant worden voorbereid. Verder bestendig ik het overlegplatform met de Intergemeentelijke Archeologische Diensten, om een zekere mate van uniformiteit in structuur, werking en beleidsmatige afstemming te verzekeren. Ik onderzoek ook op welke manier de specifieke problematiek van de centrumsteden binnen het instrument van de Intergemeentelijke Archeologische Diensten aan bod kan komen. Veel kleinere steden met een belangrijke historische en archeologische kern hebben immers geen eigen archeologische werking. Ik ga dan ook na in welke mate een gedifferentieerde aanpak voor deze historische centra, die doorgaans ook archeologische kerngebieden zijn, en het buitengebied noodzakelijk is. In het licht van de mogelijke oprichting van nieuwe Intergemeentelijke Archeologische Diensten, verhoog ik het budget tot 500.000 euro.

Het blijft ook mogelijk nieuwe Regionale Landschappen op te richten. Zij blijven, evenals de reeds erkende Regionale Landschappen, in aanmerking komen voor subsidie. In tegenstelling tot de voorgaande jaren, voorzie ik vanaf 2007 de volledige subsidie voor deze werking op de Vlaamse

begroting. Daarnaast bespreek ik met mijn collega-minister voor Natuur m.b.t. de regionale landschappen de ontwikkeling van een kwaliteitslabel "Regionaal Landschap", alsook de bijsturing van de erkenning van Regionale Landschappen in het licht van een evenwaardigheid Landschappen–Natuur. Ik voorzie hiervoor 1.535.000 euro in de begroting van 2007.

De positieve resultaten van de Intergemeentelijke Archeologische Diensten en de Regionale Landschappen maken duidelijk dat intergemeentelijke samenwerking het onroerend erfgoed ten goede komt. In 2007 laat ik dan ook nagaan of er ook voor de monumenten of voor het ganse onroerend erfgoed intergemeentelijke samenwerkingsverbanden mogelijk zijn. In dit kader, maar ook in functie van het stimuleren van een lokaal erfgoedbeleid wordt ook nagegaan of een koppeling met bestaande instrumenten zoals erfgoedconvenanten (in overleg met mijn collega van Cultuur) en cultuurbeleidsplannen aangewezen en opportuun is.

(5) Samenwerken met onderwijs

In 2006 heb ik besloten om een regelmatig overleg te organiseren tussen drie beleidsdomeinen Onroerend Erfgoed, Cultuur (agentschap Kunsten en Erfgoed), Onderwijs en Vorming. Ik wens met dit overleg enerzijds een duurzame oplossing te bieden voor knelpunten zoals de versnippering van opleidingen rond erfgoededucatie, het gebrek aan samenwerking met de universiteiten, de uitwerking van beroepsprofielen, en anderzijds te voorzien in de opvolging van opgestarte samenwerkingsvormen. In dit kader zal de bestaande subsidie voor het vakmanschap verruimd worden met initiatieven rond erfgoededucatie, die zullen worden aangereikt door een klankbordgroep onder leiding van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed. De klankbordgroep zal in 2007 de haalbaarheid onderzoeken van onder andere de volgende pistes: de oprichting van een UNESCO-leerstoel voor preventieve conservatie en monitoring van het onroerend erfgoed, de ontwikkeling van uniforme programma's en lespakketten voor bijscholingsmodules restauratie, rekening houdend met de reeds gerealiseerde beroepsprofielen, de uitwerking van educatieve pakketten die ook kunnen worden gebruikt binnen het reguliere onderwijs (rekening houdend met eindtermen). Hiervoor zijn de nodige budgetten gereserveerd binnen de dotatie van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed.

2.2. Draagvlak voor erfgoed vergroten

Doelstelling

Ik vind het belangrijk dat het draagvlak voor het onroerend erfgoed vergroot. Op termijn wil ik er immers toe komen dat er in Vlaanderen 6 miljoen Monumentenwachters zijn. Daartoe moeten de verschillende communicatie- en informatiekanalen maximaal benut worden. Ik zal er op toezien dat de verschillende bestaande kanalen op elkaar afgestemd worden.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

De Vlaamse overheid ondersteunt de werking van de gewestelijke partnerverenigingen (Erfgoed Vlaanderen, Open-Monumentendag Vlaanderen, VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen, Monumentenwacht Vlaanderen) onder andere met het oog op het vergroten van het maatschappelijke draagvlak. In functie van de optimalisatie en de eventuele uitbreiding van de dienstverlening van deze verenigingen werden ze in 2006 onderworpen aan een SWOT-analyse (SWOT staat voor Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats), die de basis moet vormen voor verdere acties in 2007.

Op 1 juni 2006 lanceerde ik officieel het Francia Media-project, een initiatief van Vlaams Instituut voor het Onroerend erfgoed (VIOE), met als thema het Karolingische Middenrijk, dat van de 9de tot de 11de eeuw bestond en land van Denemarken tot Italië omvatte. Het programma is gestoeld op degelijk wetenschappelijk onderzoek, waarbij het VIOE samenwerkt met een comité van deskundigen uit verschillende disciplines. Een belangrijk ander aspect van het project is de verdere ontwikkeling van nieuwe digitale en multimedia-technologie op het vlak van de erfgoedontsluiting. De nieuwste technologie wordt gevat in de term "E-Cultural Route". Deze technologie laat de bezoeker toe om een netwerk van erfgoedlocaties te bezoeken op zijn eigen ritme waarbij hij voor, tijdens en na zijn bezoek op een gepersonaliseerde portal site extra geactualiseerde informatie krijgt toegespeeld. De wetenschappelijke kennis en de nieuwste technologische verworvenheden worden voor het ruime publiek vertaald in de toptentoonstelling "Francia Media 2008" die in oktober 2008 in de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (Jubelpark) in Brussel zal plaatsvinden. Deze tentoonstelling verhuist in 2009 naar de "Musei Civici d'Arte e Monumenti" in Verona (Italië). De tentoonstelling

“Francia Media 2008” betekent de concrete start van een project dat zich richt op de uitbouw van een permanente Europese cultuurhistorische route doorheen het hele Francia Mediagebied.

Nieuwe technieken moeten het bijvoorbeeld mogelijk maken om wat Open-Monumentendag begin september aanbiedt, grotendeels het hele jaar door ter beschikking te kunnen stellen. Daardoor wordt het publieke draagvlak voor het erfgoedbeleid ook groter. Ook de Monumentenstrijd op VRT-TV (zie verder) kadert in deze bezorgdheid. Een ander is het uitwerken van erfgoedroutes waardoor de mensen beter hun eigen erfgoed leren waarderen. Het gaat daarbij niet alleen om de monumenten in de klassieke zin van het woord, ook onze archeologische, ondergrondse monumenten en onze historische landschappen zijn de moeite waard. De drie samen maken de erfgoedomgeving uit, waarmee we dagelijks geconfronteerd worden.

Tot nu toe ondersteunden papieren dragers zoals kaartmateriaal, folders en publicaties mensen op hun cultuurhistorische verkenningstochten. Bewegwijzeringen op het terrein hielpen hen de juiste weg te vinden. Momenteel is er evenwel op enkele plaatsen in Vlaanderen en in het buitenland volop onderzoek bezig naar het gebruik van digitale routes. De nadruk ligt daarbij op de personalisering van de informatieverlening die zowel toegankelijk zal gesteld kunnen worden via het internet, de GSM, via i-Pods of andere draagbare communicatietoestellen. EPOCH, een Europees programma dat een onderdeel vormt van het 6de Kaderprogramma van de Europese Commissie, doet daarbij trendsettend onderzoek. Verschillende Vlaamse onderzoeksgroepen doen hier aan baanbrekend werk. Het VIOE is één van de partners van EPOCH, en kon als dusdanig op 28 augustus 2006, ter gelegenheid van de persconferentie voor Open-Monumentendag 2006, in Ename een demoversie van een digitale erfgoedroute voorstellen.

Het voorbije werkjaar heb ik tot slot de nieuwe websites www.vioe.be en www.onroerenderfgoed.be gelanceerd, respectievelijk een specifieke VIOE-site en een koepelsite met links naar de sites van de gewestelijke partnerverenigingen (Erfgoed Vlaanderen, Open-Monumentendag Vlaanderen, VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen, Monumentenwacht Vlaanderen). De informatieverstrekking aan het publiek over de volledige sector laat ik in 2007 onder andere via de websites optimaliseren.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(6) Erfgoedroutes

In 2006 heb ik de aanzet gegeven tot het ontwikkelen van een methodologie ter realisatie van erfgoedroutes en werd onderzoek gevoerd naar elektronische dragers voor technologische ondersteuning bij het volgen van erfgoedroutes. Deze laten toe de onroerend-erfgoedbeleving bij wandel-, fiets- of andere tochten veel intenser en interactief te ervaren. Ik streef ernaar in 2007 een drietal pilootprojecten te concretiseren.

Foto 9 : de onroerend-erfgoedbeleving stimuleren

(7) Gewestelijke partnerverenigingen

De gewestelijke partnerverenigingen (Erfgoed Vlaanderen, Open-Monumentendag Vlaanderen, VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen, Monumentenwacht Vlaanderen) zullen worden geherstructureerd, om hen doelgerichter te laten inspelen op de maatschappelijke noden van het onroerend erfgoed, en om te komen tot een duidelijk omschreven taakverdeling met mijn administratie en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed. De basis voor deze operatie is de SWOT-analyse, uitgevoerd door een extern studiebureau, de hieruit voortvloeiende afbakening van de kerntaken van elke individuele partnervereniging, en het voorstel van een nieuwe organisatiestructuur, die eind 2006 zullen worden aangereikt. De herstructurering zal gebeuren in samenwerking met alle betrokken partijen.

In de overgangsfase blijven de subsidies aan de individuele verenigingen behouden, om de eerste stappen in de nieuwe structuur te zetten. In 2008 kunnen dan de nodige budgettaire aanpassingen doorgevoerd worden.

(8) Monumentenstrijd

Op initiatief van de VRT, met medewerking van de Vlaamse Overheid en de gewestelijke partnerverenigingen (Erfgoed Vlaanderen, Open-Monumentendag Vlaanderen, VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen, Monumentenwacht Vlaanderen) is in 2006 "Monumentenstrijd" gestart. Dit sensibiliseringsprogramma selecteerde via open oproep en televoting een aantal projecten. In het verdere verloop van Monumentenstrijd wordt uiteindelijk een winnend restauratie- en/of herstelproject gekozen, dat kan rekenen op een financiële tussenkomst bij de uitvoering. Het doel is om niet alleen de veelzijdigheid van het Vlaamse roerend en onroerend erfgoed in beeld te brengen, maar het publiek ook op een attractieve manier te tonen wat onderzoek, vakmanschap, openstelling,... in de dagelijkse zorg voor het erfgoed betekenen. Het imago en de betekenis van het erfgoed voor de identiteit van Vlaanderen wil ik zo versterken. In 2007 vindt de effectieve uitzending van het programma op Canvas plaats.

Ik stel ook een "starterspakket" met praktische tips rond de verschillende aspecten van de zorg voor het onroerend erfgoed samen, waar zowel een particulier als een lokaal bestuur of een vereniging de juiste informatie of link vindt om op een kwalitatieve manier voor zijn erfgoed te zorgen. In een eerste fase ligt de nadruk daarbij op de zorg voor het bouwkundige erfgoed.

(9) Handleidingen en richtlijnen blijven belangrijk

De nood aan technische standaarden en richtlijnen voor alle facetten van het erfgoedbeheer en onderzoek is groot. Ik wil daar stelselmatig aan tegemoetkomen door expertise op te bouwen en beschikbaar te stellen van iedereen die op het werkveld actief is.

De oefening rond de implementatie van het Verdrag van Malta en de dagelijkse praktijkervaring maken duidelijk dat er vooral in het snel veranderende archeologisch landschap in Vlaanderen nood is aan richtlijnen (en eventueel normen) waaraan het archeologisch onderzoek moet voldoen. Ik wil die kwaliteitsnorm in brede dialoog met de beheersarcheologen en met het werkveld stelselmatig ontwikkelen. In 2007 start ik een aantal proefprojecten:

- de waardering van steentijderfgoed in de ploeglaag, als eerste voorbeeld van de opmaak van inhoudelijke richtlijnen voor preventieve archeologie
- ontwikkeling van een methodiek voor de inventarisatie van het archeologische erfgoed in (archeologisch) complexe gebieden (bijv. Tongeren)
- haalbaarheidsonderzoek voor het opmaken van archeologische potentiekaarten. Dit onderzoek verloopt in samenwerking met verschillende onderzoeksinstituten.

Een behoefteanalyse uitgevoerd in 2006 toonde de nood aan van de samenstelling van een praktische handleiding kwetsbare erfgoedelementen (bouwkundig erfgoed) ten behoeve van overheden, architecten en eigenaars van monumenten. Via modelprojecten wordt onderzoek gevoerd naar gepaste consolidatie-, conservatie-, restauratie-, en presentatietechnieken van ons Vlaams erfgoed. De rapporten over de werkwijze en evaluatie daarvan deze modelprojecten zullen de basis zijn voor een publicatie over de omgang met kwetsbare erfgoedelementen in Vlaanderen.

(10) Kennisverwerking en -ontsluiting

Vlaanderen beschikt met verschillende inventarissen (inventaris bouwkundig erfgoed, landschapsatlas, centraal archeologische inventaris) over zeer interessant basismateriaal. De verwerking en ontsluiting ervan kan geoptimaliseerd worden, bijvoorbeeld door gebruik te maken van GIS-toepassingen (zie hierover ook het hoofdstuk "Vereenvoudigen van procedures en lasten" in het luik Ruimtelijke Ordening). Daarom wordt in 2007 het in 2006 opgestarte project afgewerkt waarbij de beschermingen als monument, landschap of archeologisch monument op GIS worden ingetekend. Dit is de basis voor een latere koppeling met de gegevens van de eigenaars.

Verder geef ik de aanzet voor het creëren van een link tussen de inventarisdatabank en de databank beschermd erfgoed. In een later stadium wordt het ook mogelijk om de databank van beschermde objecten aan te vullen of te koppelen met beschikbare archiefphoto's of bijvoorbeeld ook met gegevens uit aanvragen voor onderhouds- of restauratiepremies. Ook een koppeling van deze databank met de databank van de toestandrapporten van Monumentenwacht behoort tot de mogelijkheden.

De luchtfotografie heeft de afgelopen jaren haar mogelijkheden voor de archeologie bewezen. Vaak is het de enige manier om op niet-destructieve wijze archeologische sporen aan het licht te brengen. Dankzij de huidige technieken kunnen de gegevens van de foto's zelfs omgezet worden in hoogtekarten en in andere plannen. Het is dan ook een kostenefficiënte basisbron voor het aanduiden en monitoren van (gekende) sites. De informatie is momenteel sterk versnipperd en dreigt op middellange termijn te verdwijnen. Daarom wil ik in 2007 samen met andere betrokkenen zoals de Universiteit van Gent de opportuniteit van een Vlaams centrum voor Luchtfotografie en Onroerend erfgoed onderzoeken.

(11) (Lokale) Erfgoedverenigingen verder ondersteunen

De projectoproep 20 x 1500 euro die in mijn opdracht jaarlijks door onze partnervereniging VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen wordt georganiseerd heeft ondertussen haar deugdelijkheid bewezen. Verenigingen zonder betaald personeel kunnen op die manier educatieve of sensibiliserende projecten rond onroerend erfgoed realiseren. Vanaf 2007 wil ik de ondersteuning verder uitbouwen door ook een subsidie ter beschikking te stellen voor verenigingen met maximaal 1 voltijds personeelslid. Hiervoor voorzie ik vanaf 2007 een projectbetoelaging van 10 x 10.000 euro. Het volledige veld van het onroerend erfgoed, inclusief het varend erfgoed komen in aanmerking. Specifiek wens ik dat voor deze grotere projectoproep veel aandacht gaat naar publiekswerking, ontsluiting van de resultaten, relevantie op Vlaams niveau, vernieuwend karakter, voorbeeldfunctie,... Opnieuw zal VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen instaan voor de praktische organisatie van de projectoproep.

(12) Engagement in het kader van het Vlaamse gelijkekansenbeleid

Op 22 juli 2005 verleende de Vlaamse regering haar principiële akkoord met betrekking tot de toepassing van de open coördinatiemethode, teneinde het Vlaamse gelijkekansenbeleid structureel te verankeren. In toepassing van deze methode hebben de regeringsleden gezamenlijk doelstellingen afgesproken, om ze vervolgens te realiseren binnen hun respectievelijke bevoegdheidsdomeinen.

Voor het bevoegdheidsdomein onroerend erfgoed heb ik mij geëngageerd in het kader van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid. Conform de doelstelling dat alle voorzieningen voor leven, wonen en werken effectief bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar moeten zijn voor iedereen, is afgesproken om een selectie van 5 monumenten, 5 landschappen en 5 archeologische sites op hun toegankelijkheid te laten screenen, en deze screening te koppelen aan een globale en realistische aanpak voor de toekomst. Het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed zal deze screening organiseren in 2007. De resultaten van de analyses zullen worden opgenomen in de databank Toegankelijk Vlaanderen.

2.3. Van actor naar regisseur**Doelstelling**

De jongste jaren is het aantal actoren binnen het werkveld van de erfgoedzorg toegenomen. Hierdoor is het niet altijd meer even duidelijk wie waarmee bezig is. Er is een duidelijke nood aan taakomschrijving en -afbakening in een transparante structuur. Hierdoor kan de kwaliteit en de

relevantie van het wetenschappelijk onderzoek worden gegarandeerd. In een aantal gevallen is het opportuun dat de Vlaamse overheid hierbij een regisseursfunctie opneemt.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

Om een antwoord te bieden op de vraag naar taakomschrijving en -afbakening ben ik in 2006 gestart met de voorbereiding van een Onderzoeksagenda Erfgoed. Ondertussen is de procedure voor opmaak ontwikkeld en een eerste rudimentaire versie opgesteld. De onderzoeksagenda moet een overzicht bieden van de lopende onderzoeksprojecten, van de hiaten en van de prioriteiten inzake onderzoek van archeologie, landschappen en bouwkundig erfgoed. Hij wordt samengesteld door werkgroepen met vertegenwoordigers uit de ganse sector.

Om de onverwachte en dringende vraag naar ervaren personeel bij noodopgravingen te beantwoorden, richtte ik een team noodonderzoek archeologie op. Daarnaast onderzocht ik de mogelijkheden voor de uitbouw van het vakgebied noodconservatie. Tevens voerde ik actief prospectie naar een geschikte locatie voor het onderbrengen van een centraal archeologisch depot en een conservatieatelier. De vereisten waaraan dergelijke locatie moet voldoen beperkt echter de mogelijkheden.

Tenslotte werd op initiatief van de partnerverenigingen een conceptnota opgesteld over de impact van (Europese) regelgeving inzake (arbeids)veiligheid, milieu en hygiëne op het dagelijkse erfgoedgedoe in Vlaanderen. Dat leidde onder andere tot de nodige contacten met de Vlaamse Permanente vertegenwoordiging bij de Europese Commissie.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(13) Onderzoeksagenda verder uitbouwen

De onderzoeksagenda wordt door de klankbordgroep in 2007 verder geoptimaliseerd zodat uiterlijk tegen het einde van het jaar een overzicht van de lopende onderzoeken, de hiaten en de prioriteiten beschikbaar is voor de domeinen archeologie, monumenten en landschappen. De onderzoeksagenda wordt opgezet om op Vlaams niveau samenhang te bevorderen in de doelen en prioriteiten van het erfgoedonderzoek. De onderzoeksagenda is van en voor de erfgoedonderzoekers en is te gebruiken als inspiratiebron en hulpmiddel bij het formuleren van optimale onderzoeksdoelen en het maken van inhoudelijke keuzes die belangrijk zijn bij de voorbereiding en uitvoering van erfgoedonderzoek. Vanuit de onderzoeksagenda en de beleidsopties vul ik een aantal lacunes via het uitwerken van relevante onderzoeksopdrachten op. De nodige budgetten zijn hiervoor voorzien binnen de dotatie aan het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed.

(14) Uitbouw van het vakgebied noodconservatie

Na de oprichting van een team noodonderzoek, blijkt de nood groter te worden om ook structureel werk te maken van de uitbouw en de visibiliteit van een volwaardig team voor noodconservatie dat snel ingezet kan worden bij onafwendbare bedreiging van het archeologisch en het bouwkundig erfgoed. Parallel met de uitbouw van de infrastructuur voor de behandeling en bewaring van vondsten groeit, in het kader van de Malta-problematiek, het belang van een langetermijnvisie voor de noodconservatie van al het onroerende erfgoed. In 2007 zal ik in overleg en samenwerking met Monumentenwacht Vlaanderen en andere betrokkenen een strategie en plan van aanpak rond deze problematiek uitwerken.

Verwant met het thema “noodconservatie” is de problematiek inzake het vrijwaren van genetisch materiaal van inheemse historische plantensoorten (bijvoorbeeld specifieke types dreefbomen, groentenvariëteiten in moestuinen, ...). Het handhaven van de vroegere soortenrijkdom is bijzonder arbeidsintensief, waardoor heel wat van dit levende erfgoed wordt bedreigd. Het komende werkjaar zal worden onderzocht hoe het best wordt gereageerd op dit probleem (inventariseren van het nog beschikbare materiaal, aanleggen van genetische databanken, kweekprogramma's, ...).

(15) Werken aan een toekomst voor Maritiem erfgoed

Het beleid voor het maritieme erfgoed kwam in 2006 in een stroomversnelling door de eerste bescherming van het varende erfgoed en door de realisatie van de afspraken van het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en de federale overheid inzake het maritiem archeologisch erfgoed (databank, eerste lijst potentieel te beschermen sites).

In functie van het ontwerp van de wet voor de bescherming van wrakken van de federale overheid is de opmaak en de concrete invulling van een nieuw samenwerkingsakkoord noodzakelijk, waarin bescherming, beheer, conservatie, ontsluiting en dergelijke meer aan bod komen. De betrokkenheid van de verenigingen, liefhebbers, duikers, booteigenaars, vissers en de vele belangstellenden onder de bevolking zijn hiervoor heel belangrijk.

In functie van de eerste bescherming van varend erfgoed, moet ook nagedacht worden over maatregelen voor optimaal beheer en onderhoud. Net zoals voor het onroerend erfgoed is ook hier preventie aangewezen. In mijn opdracht zal Monumentenwacht in 2007 daarom de wenselijkheid en de mogelijkheid van een afdeling voor het varend erfgoed onderzoeken. Het is nu reeds duidelijk dat er daarbij nood is aan de nodige infrastructuur (droogdok,...), om inspecties te kunnen uitvoeren en toestandsrapporten op te maken. Eén van de plaatsen die daarvoor potentieel in aanmerking komen is de voormalige scheepswerf van Baasrode. Omdat de provincie Oost-Vlaanderen, de stad Dendermonde en de vzw Scheepvaartmuseum in de loop van de komende jaren de volledige site willen opwaarderen en een concrete invulling willen geven, zal nagegaan worden of een koppeling met een eventuele Monumentenwacht varend erfgoed een meerwaarde kan bieden.

(16) Afstemming met Europese regelgeving

Het toenemend aantal Europese regels en voorschriften inzake (arbeids)veiligheid, hygiëne en milieu hebben onherroepelijk een impact op het onroerend erfgoed. Om tijdig en pro-actief te kunnen inspelen op deze ontwikkelingen, en op het juiste moment de gepaste juridische initiatieven te kunnen nemen, wens ik een aanwezigheid op de Europese fora voor het onroerend erfgoed. Enerzijds realiseer ik de afstemming met de Europese regelgeving door het uitbouwen van een netwerk. Hierbij breiden de vertegenwoordigers op de Europese fora hun aanspreekpunten uit met erfgoedconsulenten die in de praktijk geconfronteerd worden met de toepassing van de Europese regels en voorschriften. Anderzijds laat ik de problemen die zich stellen op het werkveld reeds in kaart brengen. Een actieplan zal aangeven voor welke problemen op korte termijn een oplossing moet gezocht worden en hoe er op lange termijn pro-actief op deze ontwikkelingen ingespeeld kan worden.

3. Beschermingsbeleid

Doelstelling

Zoals ik al in mijn beleidsnota heb aangegeven, blijft beschermen een belangrijk aspect van het Vlaamse onroerend-erfgoedbeleid, maar enkel mits selectie op evenwaardige basis, aan de hand van duidelijke criteria en mits inachtneming van voldoende flexibiliteit. Daarom vormt een thematisch-typologische benadering het uitgangspunt bij het te voeren beschermingsbeleid. Deze aanpak garandeert een gelijkwaardige behandeling van gelijkaardige onroerend-erfgoedvormen binnen een objectief, duidelijk en transparant kader.

De beschikbaarheid van een inventaris is van wezenlijk belang voor de realisatie van eender welk beschermingsbeleid. Gedurende deze legislatuur blijf ik daarom alvast de nadruk leggen op de afwerking van de geografische inventaris.

Tegelijkertijd moet worden nagedacht over nieuwe instrumenten die complementair kunnen zijn met de klassieke bescherming. Het is bovendien duidelijk dat ook lokale en provinciale overheden op hun manier een rol kunnen spelen inzake behoud en bescherming wanneer ze voldoende gestimuleerd en ondersteund worden.

Dit kwalitatieve beschermingsbeleid kan bovendien niet losgekoppeld worden van een geoptimaliseerd beheersbeleid. Een gepast courant gebruik geeft zonder twijfel de beste garantie voor het behoud op lange termijn, zowel voor het erfgoed op zich als voor de uitstraling ervan op de ruime omgeving. Daarom wil ik het pro-actieve karakter van onderhoud eens te meer stimuleren en benadrukken.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

Inventariseren

In 2006 introduceerde ik een strikte planning voor de geografische inventaris van het bouwkundig erfgoed. Ook de volgende initiatieven rond inventarisatie werden gerealiseerd: een databank voor het maritiem erfgoed, een doelmatigheidsanalyse voor de optimalisatie van de Centrale Archeologische Inventaris, het aanvullen van deze inventaris met de resultaten van lopende onderzoeken, en de opmaak van inventarissen van collecties van vrijetijdsarcheologen.

De thematische aanpak voor het beschermingsbeleid kan niet gerealiseerd worden zonder thematische inventarisatie. Daarom maakte ik in 2006 werk van een plan van aanpak ter zake. De opbouw en implementatie van een architectuurthesaurus werd gestart waardoor de bestaande geografische inventaris in 2006 volledig thematisch ontsloten werd. De thematische overzichtslijsten vormen, eventueel aangevuld met bijkomende inventarisatie, de wetenschappelijke basis voor thematische beschermingen. In het voorbije werkjaar werden alvast enkele reeds bestaande thema-inventarissen kritisch geëvalueerd, zoals het overzicht van het Vlaamse oeuvre van architect Huib Hoste, en de studie "Kerken in Neostijlen", uitgevoerd door het KADOC (Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving). Oudere thematische initiatieven, zoals de Limburgse vakwerkdossiers, werden opnieuw geïmplementeerd. Op basis van deze inventarissen zal in het komende werkjaar al een thematische selectie kunnen worden gemaakt van beschermingswaardig erfgoed.

Beschermen

In de eerste helft van 2006 ben ik voor de bescherming van het bouwkundig erfgoed met de thematisch-typologische aanpak gestart. De beschermingen worden geselecteerd op Vlaams niveau en gebaseerd op thematisch-typologisch vooronderzoek. Voor de ad-hocdossiers, die onder bepaalde omstandigheden mogelijk blijven, heb ik duidelijke richtlijnen opgesteld waardoor een correcte evaluatie op Vlaams niveau gegarandeerd wordt. Voor beide types van bescherming zijn modeldossiers opgesteld. Alle nieuwe beschermingsdossiers spiegelen zich vormelijk en inhoudelijk aan deze modeldossiers.

Met de bescherming van de houten garnalvisser "Crangon" werd op 21 augustus 2006 de eerste bescherming van varend erfgoed een feit. Hiermee is de aanzet gegeven tot een inhaalbeweging. Ook hier werk ik volgens de thematisch-typologische aanpak en vormt het dossier Crangon het model voor alle volgende varend-erfgoeddossiers.

De aanduiding van de eerste lichting van ankerplaatsen wordt in de loop van het politieke werkjaar 2006-2007 afgerond. De methodologie tot opbouw van een verantwoordingsdossier, het aangeven van de knelpunten, kansen en aandachtspunten, een voorstel tot ruimtelijke vertaling, alsook van het bijkomende kaartmateriaal heb ik voorafgaand door mijn administratie op punt laten stellen.

Naast bescherming en aanduiding kan de zorg voor het onroerend erfgoed ook gerealiseerd worden door de nodige aandacht voor erfgoed in grote projecten en plannen. Eén van de resultaten van het voorbije jaar betreft de medewerking aan het geactualiseerde richtlijnenboek van de Dienst Milieu-Effecten-Rapporten (MER) van het Ministerie voor Leefmilieu, Natuur en Energie, waar nieuwe inzichten inzake landschapszorg en bouwkundig erfgoed met betrekking tot de milieueffectvoorspelling, als ook inzake de milieu-impactbepaling op het bodemarchief deel van uitmaken. Deze vernieuwde aanpak krijgt vanaf publicatie een concrete uitwerking in alle MER-studies en draagt zo bij tot de kwalitatieve zorg voor het onroerend erfgoed.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(17) Een thematisch-typologisch beschermingsbeleid

Een thematisch-typologisch beschermingsbeleid is gebaseerd op een thematisch-typologische inventaris. In 2007 werk ik daarom een meerjarenplanning uit om een actuele en zo volledig mogelijke inventaris te bekomen voor een aantal grotere thema's, gebaseerd op de thematische overzichtslijsten van de afgeronde geografische inventarisatie. Waar mogelijk probeer ik partnerschappen aan te gaan met andere instanties, verenigingen en particulieren die over bepaalde deelaspecten systematisch informatie hebben verzameld. Een aantal kleinere thema's laat ik op kortere termijn uitwerken om zo een gedegen wetenschappelijke basis te vormen voor het beschermingsbeleid.

Voor ieder thema stel ik een criterianota op die de basis vormt bij de evaluatie van alle voor bescherming in aanmerking komende objecten. De te behandelen thema's worden bepaald na indiening van een globaal en gedragen voorstel door de administratie. Ieder beschermingsdossier zal ook gebaseerd zijn op het modeldossier zodat een uniforme dossiersamenstelling gegarandeerd is.

Binnen de thematisch-typologische aanpak wil ik ook aandacht besteden aan de bescherming van architectuur van meer recente datum. Wanneer pro-actief te werk wordt gegaan, is het essentieel dat reeds in een vroeg stadium potentieel te beschermen architectuur wordt gedetecteerd. Op lange termijn wordt op die manier de inventaris van hedendaagse architectuur stelselmatig opgebouwd en geactualiseerd. Ik streef daarbij niet alleen naar samenwerkingsverbanden met bestaande organisaties op het werkveld, maar ook naar een wisselwerking tussen de administraties, bevoegd voor het onroerend erfgoed, de ruimtelijke ordening, architectuur en beeldende kunsten, de diensten van de Vlaamse Bouwmeester en dergelijke meer. Op deze manier kunnen in het oog springende nieuwe ontwerpen snel worden gesignaleerd, beter worden opgevolgd en sneller worden geëvalueerd.

Algemeen streef ik een betere afstemming en ontsluiting van de verschillende inventarisatiegegevens van landschappen, monumenten en archeologie na. Ik voorzie een continue ondersteuning voor de landschapsatlas, zowel op het vlak van informatisering (verhoging van de gebruiksvriendelijkheid) als op het vlak van inhoudelijke begeleiding en controle (kwaliteitsbewaking). Dit zal het administratief proces rond de erfgoedlandschappen in sterke mate ten goede komen.

(18) Evaluatie beschermingsinstrumentarium

Het beschermingsinstrumentarium bewijst al jaren zijn nut en garandeert het behoud van het waardevolle onroerend erfgoed. Toch is de voorbije jaren gebleken dat dit instrument niet in alle gevallen beantwoordt aan de maatschappelijke tendensen en niet altijd een gepast antwoord kan bieden op de snelle ruimtelijke ontwikkelingen. Daarom evalueer ik het komende jaar het bestaande beschermingsinstrumentarium: na het expliciet omschrijven van de hedendaagse doelstellingen van beschermingsinstrumentarium, licht ik de mogelijkheden van het bestaande beschermingsinstrumentarium door. Steekproefsgewijs worden per provincie de bevindingen getoetst aan een 5-tal bestaande beschermingen. Uit de conclusies kan een aanpassing van het bestaande of de ontwikkeling van nieuw beschermingsinstrumentarium voortvloeien. Naast louter behoud zal bij deze evaluatie ook rekening worden gehouden met factoren zoals beheer, toekomstperspectieven, afstemming ruimtelijke ordening, ... De resultaten laat ik verankeren in het nieuwe basisdecreet.

Voor de bescherming van landschappen ligt de klemtoon op de aanduiding van ankerplaatsen. De klassieke bescherming als landschap blijft echter wel een optie wanneer de potenties voor het landschap bij de aanduiding van ankerplaatsen ontoereikend zijn. Lopende processen van ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn bepalend voor het stellen van prioriteiten en het bepalen van de timing bij de aanduiding van de ankerplaatsen, onder andere in functie van de afbakening van de agrarische/natuurlijke structuur (waar mogelijk), aangezien een omzetting van ankerplaats naar

erfgoedlandschap enkel binnen een Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) verkregen kan worden. Terwijl bij de eerste afbakeningen kan worden gekozen voor regionale spreiding en de aanwezigheid van een breed draagvlak, dient in het verdere verloop zeer gericht te worden nagegaan waar aanduiding van een ankerplaats op aanvaardbare termijn ook effectief kan leiden tot omzetting naar erfgoedlandschap binnen een ruimtelijk uitvoeringsplan.

(19) Erfgoed Eerste Wereldoorlog beschermen voor de toekomst

Het is mijn bedoeling om de komende jaren een gericht beleid te voeren rond het oorlogserfgoed met als doel dit erfgoed te laten erkennen als UNESCO-werelderfgoed in 2014, wanneer het 100 jaar geleden is dat de eerste wereldoorlog startte. De voorbereidingen voor een dergelijke erkenning komen in 2007 op kruissnelheid: ik stel een actieplan op voor het inventariseren, het behoud en de eventuele bescherming van erfgoed uit de Eerste Wereldoorlog, waarbij ook de internationale dimensie niet uit het oog wordt verloren (cf. ook het hoofdstuk “Doeltreffende Instrumenten ter beschikking stellen van het ruimtelijk beleid” in het luik Ruimtelijke Ordening, en meer bepaald het beleidsinitiatief “Grensoverschrijdende en Internationale samenwerking versterken”) Voor het behoud en beschermen zet ik alle beschikbare instrumenten in om dit op de meest gepaste manier te garanderen, als ook de eventuele ontwikkeling van nieuwe instrumenten. Daarnaast voorzie ik de nodige middelen om de coördinatie van de voorbereidingen te financieren.

(20) Afstemmen met ruimtelijke ordening

Het historische weefsel van de Vlaamse steden en dorpen is structuurbepalend en moet mee de basis vormen bij beslissingen voor het huidige en toekomstige gebruik. Dit aspect kan een belangrijk element zijn in de ruimtelijke afweging van de bestemming en inrichting van stads- en dorpskernen. Op dit moment bestaat voor deze kernen enkel het instrument van de bescherming als stads- of dorpsgezicht. Het is duidelijk dat er nood is aan een nieuw instrument, dat dit type van erfgoed duidelijk lieert met het ruimtelijk beleid. Daarom laat ik in 2006 onderzoeken hoe ook voor stads- en dorpskernen een instrument kan worden ontwikkeld, dat gelijkaardig is aan de erfgoedlandschappen.

Tegelijkertijd wordt in dit onderzoek nagegaan of het mogelijk is om de herwaarderingsplannen voor stads- en dorpsgezichten te koppelen aan instrumenten uit de ruimtelijke ordening (stedenbouwkundige verordening, Bijzondere Plannen van Aanleg en Ruimtelijke Uitvoeringsplannen). Naast het onderzoek voor een geschikt instrument, wordt in het verlengde van de landschapsatlas, een gebiedsdekkende inventaris stads- en dorpsgezichten opgemaakt. In 2007 wordt gestart met het ontwikkelen van de methodologie tot opmaak van deze inventaris. De nodige budgetten worden hiervoor voorzien binnen de dotatie aan het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed.

Het vinden van een balans tussen (ruimte)gebruik en erfgoedwaarde vormt niet enkel een uitdaging voor stads- en dorpskernen, maar ook voor andere grote gehelen, als historische landgoederen, waar de meest diverse belangen elkaar kruisen. Ook hier is er nood aan een voldoende flexibel ruimtelijk kader, waarin behoud van erfgoedwaarden gekoppeld wordt aan een duurzaam beheer. Het concept “groen door rood” (cf. het hoofdstuk “Grondbeleid” in het luik Ruimtelijke Ordening) biedt hierop alvast een eerste antwoord.

Om anders te gaan beschermen dan enkel via het klassieke beschermingsinstrumentarium bewandel ik ook de piste van de Ruimtelijke Uitvoeringsplannen. Het behoud van en de zorg voor de (ruimtelijke) erfgoedkwaliteiten en –waarden van het onroerend erfgoed, kunnen tot op zekere hoogte geregeld worden via de stedenbouwkundige voorschriften. Het opstellen van typevoorschriften en voorschriften voor ruimtelijk relevante elementen voor erfgoedlandschappen, archeologische sites en CHE-zones (zones met Cultuurhistorische en Esthetische waarde), kan de éénvormigheid en rechtszekerheid verhogen. In 2007 ga ik na of een ontwerp van dergelijke typevoorschriften wenselijk en mogelijk is.

(21) Maximaal benutten van de beheersinstrumentaria

Het bestaande instrumentarium inzake landschapsbeheersplanning zal verder worden gehandhaafd, geëvalueerd, ontwikkeld en gestimuleerd. Landschapsbeheersplannen maken het mogelijk om onroerend-erfgoedzorg en -financiering te vertalen in concrete en zichtbare actie, op maat van het landschap.

Uit de eerste herwaarderingsplannen voor beschermde stads- en dorpsgezichten is gebleken dat ook zij potenties hebben om dit erfgoed op een kwalitatieve en hedendaagse manier te beheren en

volledig te herwaarderen. Om de opmaak van deze plannen extra te stimuleren naar openbare besturen en eigenaars, optimaliseer ik in 2007 een nota met praktische richtlijnen ter zake, voorzie ik een brochure "Onderhoudspremie voor stads- en dorpsgezichten", en heb ik de beschikbare budgetten verhoogd met 1.000.000 euro.

Een specifieke richtijnennota zal ook worden uitgewerkt voor de opmaak van beheersplannen voor varend erfgoed. Het dossier van de "Crangon" fungeert als proef- en modelproject. Bovendien voorzie ik de nodige budgetten voor het beheer van beschermd varend erfgoed.

In navolging van de reeds bestaande regelgeving en resultaten inzake beheers- en herwaarderingsplannen voor beschermde landschappen, stads- en dorpsgezichten, alsook varend erfgoed, laat ik de mogelijkheid onderzoeken om ook voor het bouwkundige erfgoed via een beheersplan het planmatige beheer en onderhoud voor monumenten efficiënter in te schatten, te structureren en financieel te ondersteunen. Het Begijnhof van Hoogstraten, dat beschermd is als monument en als landschap, wordt voorgesteld als proefproject voor het opmaken van een beheersplan.

In 2007 wordt de opdracht gegeven aan Monumentenwacht Vlaanderen om een uitbreiding van de dienstverlening voor te bereiden, teneinde toestandrapporten te koppelen aan een kostencalculatie voor een termijn van 10 jaar. Zoals aangegeven, geef ik Monumentenwacht Vlaanderen ook de opdracht om de voorwaarden voor de oprichting van een Monumentenwacht varend erfgoed te onderzoeken.

4. Financiering

Doelstelling

De overheid stimuleert de onroerend-erfgoedzorg op het terrein door het toekennen van onderhouds- en restauratiepremies. Hiermee wordt echter slechts een gedeelte van de effectieve restauratienood gelenigd. Daarom tref ik enerzijds maatregelen om het beschikbare budget zo efficiënt en doeltreffend mogelijk te benutten, anderzijds peil ik naar nieuwe, bijkomende financieringsmogelijkheden.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2005-2006

Efficiënter benutten van het beschikbare restauratiepremiebudget

Tot en met het voorbije werkjaar was er inzake restauratiepremies een structureel tekort aan beleidskredieten. Dit tekort heeft vooral effecten op restauratiedossiers van het type “eredienst”, en in mindere mate op “openbare” restauratiedossiers, die éénmaal administratief-inhoudelijk goedgekeurd, vaak 1 tot 3 jaar moeten wachten, alvorens de premie kan worden toegekend.

Binnen de limieten van de begroting wordt daarom jaarlijks een noodgedwongen selectie gemaakt van restauratiepremies die kunnen worden toegekend. Om deze selectie zo objectief mogelijk te laten verlopen, worden de dossiers op basis van enkele criteria geselecteerd. Zo krijgt de wachtlijst een welbepaalde chronologie, die bij de selectie zo veel mogelijk wordt gerespecteerd.

Om het beschikbare budget op een efficiënte en doeltreffende wijze te benutten, en vooral snel in te spelen op de meest dringende en fundamentele restauratiebehoeften, heb ik in 2006 de selectieprocedure bijgesteld. Zo wordt er heden meer rekening gehouden met de toestand van het monument, de aard van de restauratiewerken of de structuur van een restauratiedossier. De voorafgaande provinciale verdeling is opgeheven, het criterium toestand van het monument weegt nu voor 50% door, de datum van ontvankelijkverklaring voor 25%, en de nieuwe criteria, complexiteit van het dossier en aard van de werken, respectievelijk voor 15 en 10%. Het criterium complexiteit houdt rekening met eventuele fasering van restauratiewerken en relevante cofinanciering, het criterium aard van de werken geeft een zwaarder gewicht aan fundamentele werkzaamheden, zoals vooronderzoeken of dakwerken.

Op deze manier worden enerzijds de dringendste restauratienoden gelenigd, maar wordt ook gefocust op projecten met een toekomstvisie. Het is immers ook de bedoeling om dure restauraties zo veel mogelijk te vermijden. Dat kan alleen door een planmatige aanpak te stimuleren. Een goede planning, van vooronderzoek over restauratie en (her)bestemming tot exploitatie en onderhoud, is daarom cruciaal.

Alternatieve financiering: terreinverkenning en strategie

In 2006 is de studie “Alternatieve financiering voor Onroerend Erfgoed” afgerond. Deze studie had als doel om de Vlaamse onderhouds- en restauratiebudgetbehoeften, het premiebeleid en het fiscale landschap in kaart te brengen, te vergelijken met de toestand in de andere Belgische gewesten, de federale staat, Frankrijk, Groot-Brittannië en Nederland. Ook was het de bedoeling om nieuwe financieringsvormen, met private partners, aan te reiken. Naast enkele fiscale maatregelen, blijkt vooral het oprichten van een Vlaams restauratiefonds, een soort rollend fonds naar Nederlands model, een belangrijke optie. In het Vlaamse restauratiefonds wordt overheids- en privékapitaal verzameld, dat wordt benut voor premies, leningen en allerhande investeringen.

Beleidsinitiatieven tijdens 2006-2007

(22) Vlotte toekenning van restauratiepremies

De restauratiepremies voor beschermde monumenten vertegenwoordigen het leeuwenaandeel van de onroerend-erfgoedbegroting. Het grondig doorlichten van de budgetbehoefte en het op basis daarvan bijsturen van de beschikbare budgetten was dan ook één van de grote uitdagingen van deze legislatuur.

De eerste stap in dit proces was het herstellen van evenwicht tussen beleids- en betaalkredieten. Hiervoor zijn het begin van deze legislatuur reeds aanzienlijke inspanningen geleverd. De tweede stap was het wegwerken van de achterstanden inzake het toekennen van restauratiepremies.

De voorbije jaren heeft de Vlaamse overheid erover gewaakt dat inzake het toekennen van restauratiepremies aan particulieren kort op de bal kon worden gespeeld, en dat restauratiedossiers van privépersonen en vrijwilligersverenigingen binnen enkele maanden na hun administratief-inhoudelijke goedkeuring kunnen worden gehonoreerd met een premie. Ook dossiers ingediend door openbare besturen (provincies en gemeenten) kunnen relatief snel (toekenning binnen het jaar)

worden opgevolgd. Voor dossiers “eredienst” – voornamelijk voor de restauratie van kerken – loopt de wachttijd echter op. Het betreft niet zelden zware restauratiedossiers, met navenant hoge restauratiepremies.

In 2006 werden de nodige stappen gezet om, na het systematisch optrekken van de betaalkredieten, ook de beleidskredieten structureel te verhogen. Binnen de begroting 2007 is een verhoging voorzien van de budgetten voor onderhouds- en restauratiepremies van meer dan 20 miljoen euro. De kosten verbonden aan deze inspanning zijn niet gering, maar het maatschappelijke belang van deze ingreep is zeer groot, en ook de economische meerwaarde en de bijhorende return voor de overheid mag niet onderschat worden.

Om in de toekomst nieuwe wachtlijsten te vermijden, is een rigoureuze planning cruciaal, met voldoende aandacht voor de nazorg. Voor zover dit relevant is, zal elk restauratiedossier gebaseerd moeten zijn op een langetermijnvisie, naar analogie met de herwaarderingsplannen voor stads- en dorpsgezichten, het beheersprogramma voor het varend erfgoed en de landschapsbeheersplannen (cf. supra: proefproject Begijnhof Hoogstraten).

Om tijdens de komende gemeentelijke legislatuur de doorstroming van dossiers in goede banen te leiden, maak ik met gemeentebesturen en kerkraden afspraken hieromtrent. De opstart van de centrale kerkbesturen vanaf 2007 en de verplichting voor alle kerkbesturen om een meerjarenbegroting op te maken, creëert alvast de mogelijkheid om de financiële behoeften in een zo vroeg mogelijk stadium in te schatten.

Foto 10 : streven naar een vlotte toekenning restauratiepremie

(23) (Alternatieve) financiering in de toekomst

Ik toets in 2007 het theoretische model voor de oprichting van een Vlaams restauratiefonds aan de praktijk op basis van één of meerdere concrete proefprojecten. Deze kunnen worden aangereikt op basis van het project “Monumentenbeurs”, dat het voorbije jaar is ontwikkeld door mijn administratie en het team van de Vlaamse bouwmeester, en op basis waarvan de Participatiemaatschappij Vlaanderen een financieel model heeft geënt, dat sterke parallellen vertoont met de bevindingen van de studie “Alternatieve financiering voor Onroerend Erfgoed”.

In het kader van het project “Monumentenbeurs” worden probleemmonumenten opgelijst, waarvoor in samenspraak met de eigenaar een theoretische haalbaarheidsstudie wordt verricht door architecten, deskundigen, stedenbouwkundigen. In het licht van het concept “Vlaams restauratiefonds”, zal vervolgens in samenspraak met de Participatiemaatschappij Vlaanderen worden bekeken hoe de inhoudelijke input, die door de monumenten- en restauratiesector wordt aangereikt, op de markt kan worden gebracht en vertaald in een concrete uitvoering. Voor deze proefprojecten heb ik alvast een budget gereserveerd.

Dirk VAN MECHELEN,

Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

Bijlagen

Bijlagen

Bijlage 1. Samenvatting van de beleidsopties en initiatieven voor het volgende begrotingsjaar

Luik I : Ruimtelijke Ordening : Fundamentele uitgangspunten van het beleid

- 1°. Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker decretaal kader
budgettering binnen basisallocaties 12.01, 12.04, 74.02
 - (1) Een algemene decreetwijziging op punt stellen
 - (2) De continue informatieverspreiding van wetgeving en reglementering garanderen
 - (3) Aandacht voor rechtszekerheid bij kopen en huren van een onroerend goed
- 2°. Verder werken aan een effectieve uitvoering van het actieprogramma van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
budgettering binnen basisallocaties 12.01, 12.04, 12.32, 74.02
 - (4) Gelijkwaardige inspanningen stedelijke gebieden en natuurlijke en agrarische structuur
 - (5) Activeren planningsprocessen RSG Hasselt-Genk en Leuven
 - (6) Een operationeel beleidskader voor ruimtelijke netwerken uitwerken
 - (7) Het aanbodbeleid voor nieuwe bedrijventerreinen en strategische locaties verder voeren
- 3°. De integrerende en coördinerende rol van ruimtelijke ordening / doorwerking RSV via gedragen partnerschappen
budgettering binnen basisallocaties 12.01, 12.04, 12.32, 33.04, 33.05, 43.06, 74.02
 - (8) Hergebruik van bestaande bedrijventerreinen stimuleren met specifieke aandacht voor brownfields
 - (9) 'Ruimtemonitor Vlaanderen' opbouwen in de schoot van het Steunpunt Ruimte en Wonen
 - (10) Reeds genomen initiatieven nauwgezet verder zetten
 - (11) Werken aan verweving
 - (12) Aandacht voor de 'ijzeren voorraad'
 - (13) Zoeken naar geschikte locaties voor windturbines
 - (14) Uitwerken van een richtlijn inzake tuinaanlegbedrijven
- 4°. Werken aan de evaluatie en herziening van het RSV
budgettering binnen basisallocaties 12.01, 12.07, 12.08, 12.32, 74.02
 - (15) Het RSV op korte termijn actualiseren en gedeeltelijk herzien
 - (16) Voorbereidingen treffen voor een grondige herziening van het RSV
- 5°. Doeltreffende instrumenten ter beschikking stellen van het ruimtelijk beleid
budgettering binnen basisallocaties 01.90, 12.01, 12.02, 12.04, 12.05, 12.06, 12.32, 33.04, 33.05, 33.06, 40.20, 43.01, 43.04, 43.05, 43.06, 43.20, 43.21, 43.24, 43.25, 51.05, 74.02, Grondfonds
 - 5.1. Planning
 - (17) Monitoring en evaluatie van provinciale ruimtelijke structuurplannen
 - (18) Typevoorschriften gewestelijke RUPs
 - (19) Uniform systeem voor PRUPs
 - (20) Subsidieaanvragen strategische projecten
 - (21) Grensoverschrijdende en internationale samenwerking versterken
 - (22) Voorbeeldenboek kwalitatieve bedrijventerreinen opmaken
 - (23) Voorbeeldenboek kwalitatieve verkavelingen opmaken
 - Regelgeving leegstand en verwaarlozing bedrijfsruimten evalueren
 - 5.2. Grondbeleid
 - (25) Voorontwerp grondbeleidsplan verder uitwerken

- (26) Geoloket “onbebouwde percelen” performanter maken
- 5.3. Vergunningenbeleid
 - (27) Informatieloket Ruimtelijke Ordening verder stroomlijnen
 - (28) Beoordelingskader goede ruimtelijke ordening: opmaken, uittesten en finaliseren
 - (29) Meldingsmogelijkheid eenvoudige werken onderzoeken
 - (30) Creëren van beroepsmogelijkheid voor publiekrechtelijke personen
- 5.4. Handhavingsbeleid
 - (31) Onderzoek naar de implicaties van een meer uitgebreide administratieve rechtshandhaving
 - (32) Decretale vertaling van de onderzoeksresultaten
- 6°. Vereenvoudigen van procedures en lasten
budgettering binnen basisallocaties 12.01, 12.04, 12.71, 12.72, 74.02
 - (33) Dossiersamenstelling verkavelingsaanvragen actualiseren
 - (34) Generiek GIS-platform opvolgen
 - (35) Geïntegreerd werken – uniform dossierafhandelingsysteem
 - (36) Nieuwe datalagen aanmaken en ontsluiten
 - (37) Het planologisch attest blijven stimuleren
- 7°. Het subsidiariteitsprincipe verder operationaliseren en verduidelijken
budgettering binnen basisallocaties 12.01, 12.04, 12.05, 12.32, 12.71, 12.72, 43.01, 43.20, 43.21, 43.24, 43.25, 43.72, 74.02
 - (38) Gemeenten stimuleren tot realisatie van de 5 ontvoogdingvoorwaarden
 - (39) Ontvoogde gemeenten ondersteunen bij hun autonome rol
 - (40) Praktisch afspreken rond soepele werkbare subsidiariteit

Luik II: Onroerend Erfgoed : Fundamentele uitgangspunten van het beleid

- 1°. Basisdecreet en aangepaste regelgeving onroerend erfgoed
Budgettering binnen basisallocaties 12.21, 12.71, 12.72, 12.74, 41.01
 - (1) Voorbereiding implementatie van Malta in archeologieluik als eerste stap
 - (2) Evaluatie luiken monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen als opstap naar basisdecreet in 2008

Luik varend, rollend en vliegend erfgoed
- 2°. Klantgerichtheid
Budgettering binnen basisallocaties 12.21, 12.22, 12.24, 12.90, 33.04, 33.05, 33.06, 33.07, 33.10, 41.01, 43.02, 43.09
 - 2.1. Opbouwen van partnerships met overheden en particulieren
 - (4) Focus op begeleiding van lokale overheden
 - (5) Samenwerken met onderwijs
 - 2.2. Draagvlak voor erfgoed vergroten
 - (6) Erfgoedroutes
 - (7) Gewestelijke partnerverenigingen
 - (8) Monumentenstrijd
 - (9) Handleidingen en richtlijnen blijven belangrijk
 - (10) Kennisverwerking en-ontsluiting
 - (11) (Lokale) Erfgoedverenigingen verder ondersteunen
 - (12) Engagement in het kader van het Vlaamse gelijkheidsbeleid
 - 2.3. Van actor naar regisseur
 - (13) Onderzoeksagenda verder uitbouwen
 - (14) Uitbouw van het vakgebied noodconservatie
 - (15) Werken aan een toekomst voor maritiem erfgoed
 - (16) Afstemming met Europese regelgeving

3°. Beschermingsbeleid

Budgettering binnen basisallocaties 33.07, 41.01, 43.05, 53.02, 53.04, 53.07, 53.08, 63.01, 63.07, 63.10

- (17) Een thematisch-typologisch beschermingsbeleid
- (18) Evaluatie beschermingsinstrumentarium
- (19) Erfgoed Eerste Wereldoorlog beschermen voor de toekomst
- (20) Afstemmen met ruimtelijke ordening
- (21) Maximaal benutten van de beheersinstrumentaria

4. Financiering

Budgettering binnen basisallocaties 41.01, 53.01, 53.06, 63.03, 63.04, 63.05, 63.06

- (22) Vlotte toekenning van resaturatiepremies
- (23) (Alternatieve) financiering in de toekomst

Budgettaire parameters opgenomen in de begroting

Luik Ruimtelijke Ordening :

Voor de prestaties die uitbesteed worden of waarvoor subsidies worden verstrekt, worden volgende ramingen van kostprijzen per prestatie voor 2007 vooropgesteld:

- studies in uitvoering van het RSV, ondersteunende opdrachten en ad-hoc onderzoeken: 600.000 euro
- evaluatie RSV en voorbereiding lange termijnvisie: 900.000 euro
- steunpunt Ruimte & Wonen: 300.000 euro
- communicatie over voorbereidende studies: 300.000 euro
- subsidies:
 - grond- en pandenbeleid: sterk variërende bedragen volgens omvang van het project, subsidiëring gemeenten voor opmaak inventaris onbebouwde percelen en subsidiëring projecten sociaal grondbeleid voor een totaalbudget van 2.280.000 euro.
 - strategische projecten: 372.000 euro totaalbudget
 - verlaten bedrijfsruimten: sterk variërende bedragen volgens omvang van het project voor een totaalbudget van 3.500.000 euro totaalbudget
 - grensoverschrijdende en transnationale projecten: 355.000 euro totaalbudget waarvan o.a. het lidmaatschap aan ESPON, en mogelijk een project in het kader van Interreg IIIb.
 - gemeentelijk ruimtelijk structuurplan: gemiddelde subsidie van 45.000 euro en een totaalbudget van 2.350.000 euro, goed voor ca. 50 subsidie-aanvragen van gemeenten waarvan het structuurplan voorlopig wordt vastgesteld in 2007
 - gemeentelijk RUP: sterk variërende subsidies van 5.000 tot 30.000 euro in functie van het soort RUP, met totaalbudget van 270.000 euro
 - plannenregister: gemiddeld 4.715 euro per aanvraag en een geraamd aantal aanvragen van 100, totaalbudget 415.700 euro
 - vergunningenregister: gemiddeld 10.500 euro met een geraamd aantal aanvragen van 80, totaalbudget 840.000 euro
 - opleiding gemeentelijke ambtenaren ruimtelijke ordening: aan een gemiddeld subsidiebedrag van 60.000 euro per persoon en nog 32 gemeenten die een subsidie zouden kunnen aanvragen leidt dit tot een theoretisch bedrag van 1.920.000 euro
 - vorming, communicatie en sensibilisering over het nieuw decreet, over structuurplanning, handhaving ...: gemiddeld 100.000 euro per initiatief, maar sterk variërend volgens communicatieproject.

Luik Onroerend Erfgoed :

Binnen de onroerend-erfgoedbegroting ligt de onmiskenbare nadruk op financiering. Meer bepaald de klassieke restauratiepremies (met 3 afzonderlijke basisallocaties 53.01, 63.03 en 63.04, respectievelijk voor de premies privé, openbaar en eredienst) en onderhoudspremies (met 2 basisallocaties, 53.02 en 63.10, privé en openbaar) blijven het leeuwendeel van het budget bepalen. Voor 2007 zijn daarbij bijzondere inspanningen geleverd voor de verhoging van de budgetten restauratiepremie openbaar (van 12.825.000 naar 17.951.000 Euro beleidskredieten, van 14.000.000 naar 19.126.000 Euro betaalkredieten) en eredienst (van 15.526.000 naar 29.526.000 Euro beleidskredieten, van 20.000.000 naar 37.000.000 Eur betaalkredieten). Het totale premiebudget voor de privésector, rekening houdend met een interne budgetverschuiving in functie van de premiebehoefte, bleef stabiel; het budget onderhoudspremie privé werd verhoogd (van 3.990.000 naar 4.990.000 Euro beleidskredieten, van 2.630.000 naar 3.630.000 Euro betaalkredieten), het budget restauratiepremie privé navenant verlaagd (van 11.320.000 naar 10.045.000 Euro beleidskredieten, van 10.700.000 naar 10.012.000 betaalkredieten).

De premies bestemd voor landschapszorg blijven gehandhaafd (basisallocaties 43.05, 53.04, 53.07 en 63.07), voor de eerste varend-erfgoedpremies worden opstartbudgetten voorzien (basisallocaties 53.08 en 63.01). Nieuw is ook het budget dat beschikbaar wordt gesteld voor herbestemmingsprojecten (met 3 afzonderlijke basisallocaties 53.06, 63.05 en 63.06, respectievelijk voor de privésector, openbare sector en sector eredienst, telkens met 300.000 Euro beleidskredieten, 150.000 Euro betaalkredieten), en dat kadert in het proefproject (alternatieve) financiering, in samenwerking met de Vlaamse Bouwmeester en de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen.

Daarnaast ligt de nadruk op het subsidiëren van belangrijke partners inzake klantgerichtheid: Regionale Landschappen (basisallocatie 33.04), Erfgoed Vlaanderen (basisallocatie 33.05), VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen (basisallocatie 33.10), Monumentenwacht Vlaanderen (basisallocatie 33.07), Intergemeentelijke Archeologische Diensten (basisallocatie 43.09). Gelet op hun nieuwe initiatieven of opdrachten worden voor de budgetten verhoogd voor de Regionale Landschappen (van 997.000 naar 1.147.000 Euro beleids- en betaalkredieten), Monumentenwacht Vlaanderen (van 673.000 naar 823.000 Euro beleids- en betaalkredieten) en de Intergemeentelijke Archeologische Diensten (van 300.000 naar 500.000 Eur beleids- en betaalkredieten).

Onder de opvallendste begrotingposten dienen nog vermeld: de structurele dotatie aan het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (basisallocatie 41.01, ca. 4 miljoen Euro beleids- en betaalkredieten), de subsidie voor de restauratiewerken aan de Antwerpse zoo, verstrekt in het kader van een samenwerkingsovereenkomst met het Vlaamse gewest (basisallocatie Euro 52.03, ca. 1 miljoen beleids- en betaalkredieten), het beschikbaar stellen van 0,5 miljoen Euro beleids- en betaalkredieten op basisallocatie 71.01, voor de restauratie van de ingestorte Maagdentoren te Zichem, eigendom van het Vlaamse gewest, en 0,5 miljoen Euro beleids- en betaalkredieten op basisallocatie 12.22, voor de "Monumentenstrijd", die wordt georganiseerd in samenwerking met Canvas.

Bijlage 2. Overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement tijdens de lopende legislatuur

Met redenen omklede motie van mevrouw Joke Schauvliege en de heren Jan Loones, Bart Martens, Herman Lauwers en Patrick Lachaert tot besluit van de op 3 februari 2005 door mevrouw Joke Schauvliege in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het arrest van het Arbitragehof van 19 januari 2005 en de verjaring van bouw misdrijven (ingediend 07/02/2005, aangenomen in plenaire 23/02/2005, [Stuk 191 \(2004-2005\) nr. 2](#))

Op 25 maart 2005 benoemde de Vlaamse regering de leden van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, maar dit benoemingsbesluit moest nadien worden ingetrokken. Op 22 juli 2005 benoemde de Vlaamse regering de nieuwe leden. Op 16 december 2005 keurde de Vlaamse regering het huishoudelijke reglement goed. Sindsdien is de Hoge Raad voor het Herstelbeleid operationeel.

Na het arrest van het Arbitragehof zijn de voorbereidingen gestart voor een nieuw ontwerp van decreet. Momenteel zijn deze teksten voorwerp van interne bespreking op administratief en politiek niveau.

Met redenen omklede motie van mevrouw Veerle Heeren, de heer Bart Martens, mevrouw Caroline Gennez, de heer Jan Loones en mevrouw Hilde Crevits tot besluit van de op 26 januari 2006 door mevrouw Vera Dua in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het vrijmaken van bouwgronden en de mogelijkheid om een speculatieve heffing van onbebouwde percelen in te voeren

(ingediend 30/01/2006, aangenomen door de plenaire vergadering 08/02/2006, [Stuk 686 \(2005-2006\) nr. 3](#))

T.a.v. de door de Vlaamse regering gevraagde punten kan ik aangeven dat vanuit het beleidsdomein RO volgende acties zijn ondernomen:

1° Concreet zijn volgende maatregelen genomen:

Momenteel wordt een werkbare planbatenheffing en een planschaderegeling uitgewerkt en bereid ik decreetwijzigingen in die zin voor. Daarnaast zullen ook naast sanctionerende mogelijkheden m.b.t. het mobiliseren van onbebouwde percelen ook stimulerende maatregelen genomen worden. Decreetwijzigingen zijn in voorbereiding (zie ook 2°). Tegelijkertijd is een geoloket in aanbouw dat de onbebouwde percelen raadpleegbaar maakt voor gemeenten en burgers.

Zodoende zet ik in op enerzijds inzicht in het beschikbaar grondaanbod en anderzijds gepaste instrumenten om aan grondbeleid te doen.

2° Volgende maatregelen zijn reeds beschikbaar:

Het DRO voorziet reeds dat gemeenten een belasting op onbebouwde percelen kunnen heffen (art. 143). Niet alle gemeenten passen dit toe. Teneinde de onbebouwde percelen effectief te activeren wordt een dubbele strategie voorgesteld nl. een stimulerende en een sanctionerende piste. Een voorstel tot decreetwijziging is in voorbereiding.

3° Met de opmaak van de 'Atlas van de woonuitbreidingsgebieden' is op een eenvormige en doorzichtige wijze aangegeven welke woonuitbreidingsgebieden op korte, middellange of eventueel langere termijn vanuit ruimtelijke ordening kunnen ontwikkeld worden. Op korte termijn gaat het op 5089ha. De Atlas wordt permanent bijgewerkt.

Vanuit de ruimtelijke ordening kan een sociale mix op deze gronden gerealiseerd worden door middel van het realiseren van een gevarieerd aanbod aan kavels waarbij zowel kleine als grote kavels aangeboden worden en dit voor diverse types woningbouw (gesloten, halfopen en open bouw, appartementen enz.).

Met het aanbodbeleid (atlas van de woonuitbreidingsgebieden) en de typologie (mix kavels) wordt van de ruimtelijke ordening bijgedragen tot betaalbaar en sociaal gericht wonen.

Deze zienswijze heb ik ook via een dienstorder (18/7/2006) aan mijn administratie bezorgd. Eerder heb ik ze toegelicht in het Vlaams parlement (vergaderingen en hoorzittingen van 16/12/2004, 14/4/2005, 9/3/2006 en 20/4/2006)

4° Het grondbeleidsplan voor Vlaanderen is in opmaak. Twee belangrijke tussentijdse rapporten werden aan de Vlaamse regering voorgelegd: a) analyserapport en b) strategierapport. Op 20/7/2006 heeft de Vlaamse regering ingestemd met een actieprogramma vooruitlopend op het finaliseren van het grondbeleidsplan. In die zin is stapsgewijs een versnelde uitvoering van het grondbeleid mogelijk gemaakt. Thans zet ik in op de uitvoering van dat actieprogramma. Dit voorziet o.m. het opstellen van een profiel voor een coördinator grondbeleid die aanspreekpunt is binnen de Vlaamse overheid voor projecten aangestuurd door de eigen organisatie als voor vragen van gemeenten uit de markt. Ik licht de Vlaamse regering op regelmatige tijdstippen in over de stand van zaken van de opmaak van het grondbeleidsplan voor Vlaanderen.

Resolutie van de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege en Sabine Poleyn en de heren Kris Van Dijck, Herman Schueremans en Joris Vandenbroucke betreffende het voortbestaan van kampplaatsen

(ingediend 22/12/2005, aangenomen in plenaire 24/05/2006, [Stuk 634 \(2005-2006\) nr. 5](#))

Met redenen omklede motie van de dames Tinne Rombouts, Hilde Crevits en Joke Schauvliege, de heer Mark Demesmaeker, mevrouw Stern Demeulenaere en de heer Bart Martens tot besluit van de op 27 april 2006 door mevrouw Tinne Rombouts in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de werkwijze bij de herbevestiging van agrarische gebieden

(Ingediend 02/05/2006, aangenomen door de plenaire vergadering 17/05/2006, [Stuk 827 \(2005-2006\) nr. 2](#))

De Vlaamse Regering besliste eerder al, m.n. op 31 maart 2006, om de werkwijze voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur, zoals vastgelegd in de beslissingen van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2003, 17 december 2004 en 3 juni 2005, inhoudelijk te evalueren op basis van de beslissingen hierover in de pilootregio's Haspengouw-Voeren en Kust-Polders-Westhoek. In uitvoering van deze beslissing, heeft de strategische stuurgroep die mij adviseert over het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur op 9 juni 2006 een advies geformuleerd met een evaluatie van het planningsproces en een reeks concrete voorstellen om het procesverloop en het inspraak- en overlegmodel bij te sturen, waarmee een antwoord gegeven wordt op de vragen van het Vlaams Parlement. Ik zal in het najaar van 2006 een nota aan de leden van de Vlaamse Regering voorleggen met een voorstel tot bijsturing van het planningsproces op basis van de aanbevelingen die de strategische stuurgroep hierover formuleerde.

Bijlage 3. Overzicht van de uitvoering van de belangrijkste decreetgeving (tenzij dit reeds per onderdeel vermeld wordt in de beleidsbrief).

Dit wordt per onderdeel besproken in de beleidsbrief.

Inhoudstabel illustraties :**Kaarten :**

- Kaart 1 : afbakeningsprocessen regionaalstedelijke gebieden
Kaart 2 : afbakening van de buitengebiedregio's
Kaart 3 : stand van zaken gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen
Kaart 4 : stand van zaken ontvoogdingsvoorwaarden bij de Vlaamse gemeenten

Tabellen :

- Tabel 1: stand van zaken en timing – Afbakeningsprocessen regionaalstedelijke gebieden
Tabel 2: stand van zaken en vastgestelde timing – Afbakeningsprocessen buitengebiedregio's
Tabel 3: stand van zaken – Aanbodbeleid bedrijventerreinen op Vlaams niveau in stedelijke gebieden en ENA

Foto's :

- Foto 1 : uitwerken van ruimtelijke netwerken: het stedelijk netwerk van de kust als voorbeeld
Foto 2 : havengebieden als economische poorten
Foto 3 en 4 : het verder stimuleren van het recreatief medegebruik
Foto 5 : naar een duurzaam plattelandsbeleid
Foto 6 en 7 : ruimte voor lijninfrastructuur
Foto 8 : evaluatie monumenten, stads- en dorpsgezichten
Foto 9 : de onroerend-erfgoedbeleving stimuleren
Foto 10 : streven naar een vlotte toekenning van de restauratiepremie

Grafieken :

- Grafiek 1 : evolutie sectorale BPA's zonevreemde bedrijven